

MASTEROPPGAVE

Emnekode: ECO5005

Navn: Lene Hansen og
Ingrid Kjøren Wesche

Innvirkningen av intern kontekst på kvaliteten i bærekraftsrapportering

Dato: 18.Mai 2022

Totalt antall sider: 115

Abstract

The environmental information disclosure (EID) shall not be prepared for the sake of reporting but be able to contribute to sustainable development. In order to contribute to this companies must prepare a high-quality EID which can provide user-friendly information to stakeholders. The companies must possess the competence, resources, and characteristics of the reporting practice in order to be able to meet the quality requirements for such a report.

The purpose of this study is to get an insight into how EID can contribute to sustainable development. This is done by focusing on the influence of the characteristics for the person in charge of making the EID and the companies' competence and resources on the quality of the EID, in Norway. A regression analysis method is used to explore the relationship between the characteristics of the person in charge, the corporate characteristics, and the quality of environmental disclosure. As samples, this study uses the 250 biggest companies in Norway, based of Kapital's list. The number of participants in our survey was 93 companies. The results shows that the age of the in-charge person, if they work in a team, competence-network and company size is related to the quality of EID.

Forord

Denne masteroppgaven er gjennomført som en avsluttende del av vår mastergrad i regnskap og revisjon på Handelshøgskolen Nord ved Nord universitet i Bodø. Studien ble ferdigstilt våren 2022, og utgjør 30 studiepoeng.

I gjennomføringen av masteren har vi fått verdifull erfaring og innsikt i karakteristikk ved den ansvarlige for utarbeidelsen av bærekraftsrapporter, og deres kompetanse, ressurser og egenskaper. Denne prosessen har vært tidskrevende, men veldig lærerik.

Vi ønsker å takke alle virksomhetene som har tatt seg tid til å svare på vår spørreundersøkelse i forbindelse med denne studien og vi takker for deres engasjement. Vi ønsker også å utrette en stor takk til vår veileder Even Fallan for viktig innsikt, raske tilbakemeldinger og konstruktiv kritikk, samt god veiledning gjennom hele prosessen. Til slutt ønsker vi å takke venner og familie som har bidratt med motivasjon, støtte og korrekturlesing.

Bodø, Mai 2022

Lene Hansen

Lene Hansen

Ingrid K. Wesche

Ingrid Kjøren Wesche

Sammendrag

Bærekraftsrapporten skal ikke utarbeides for rapporteringens skyld, men for å kunne bidra til bærekraftig utvikling. For å kunne bidra til dette må virksomhetene utarbeide en bærekraftsrapport av høy kvalitet, som kan gi brukernyttig informasjon til interessentene. Virksomhetene må besitte kompetanse, ressurser og egenskaper i rapporteringspraksisen for å kunne oppfylle kvalitetskravene til en slik rapport.

Formålet med denne studien er å bidra til innsikt over hvordan bærekraftsrapporteringen kan bidra til bærekraftig utvikling. Dette ved å sette søkelys på kompetanse, ressurser og egenskaper – intern kontekst – tilknyttet rapporteringspraksisen. Den interne konteksten er koblet opp mot den ansvarlige for bærekraftsrapporteringen og det eventuelle teamet, samt intern kontekst deres nettverk tilføyer. Undersøkelsen skulle med dette svare på følgende problemstilling:

Hvilke karakteristikk har personer som utarbeider bærekraftsrapportering i norske foretak, og i hvilken grad er det sammenheng mellom kvaliteten på bærekraftsrapporteringen og kompetansen og ressurser til slik rapportering i foretaket?

For å besvare denne problemstillingen ble det utarbeidet en kvantitativ spørreundersøkelse, hvor populasjonen besto av de 250 største virksomhetene i Norge, basert på Kapitals liste. Det kom inn totalt 93 svar som ble brukt i resultater og analyse.

I forbindelse med første del av problemstillingen ble ulike karakteristikk kartlagt for den ansvarlige for bærekraftsrapporten. Hovedfunnet her er at alder på den ansvarlige kan ha en sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten.

Av de deltakende virksomhetene har flertallet en kvinnelig ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Gjennomsnittsalderen på de ansvarlige er mellom 40 – 49 år og ansienniteten ligger i gjennomsnitt på 2 – 4 år. Når det kommer til utdanning, har flertallet gjennomført en master.

For den andre delen av problemstillingen var det fokusert på kompetanse, ressurser og egenskaper. Det ble funnet en samvariasjon mellom en yngre ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten og kvaliteten på bærekraftsrapporten. Studien viser også at jobber man i team ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporten vil dette ha en positiv innvirkning på kvaliteten av rapporten. Videre er det funnet at ved økt internt og eksternt nettverk, vil også kvaliteten øke. Hvis det er større virksomheter som utarbeider bærekraftsrapporten vil det ha en positiv effekt på kvaliteten.

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	v
Tabelloversikt	ix
Figuroversikt	ix
Begrepsordliste	x
1. Innledning	1
1.1 <i>Forskningsbidrag</i>	3
1.2 <i>Problemstilling</i>	7
1.3 <i>Oppgavens struktur</i>	7
2. Bakgrunn for bærekraftsrapportering	8
2.1 <i>Formålet med bærekraftsrapportering</i>	8
2.2 <i>Kvalitetskrav for bærekraftsrapportering</i>	9
2.3 <i>Kompetanse</i>	11
2.3.1 <i>Utdanning</i>	11
2.3.2 <i>Etterspørsel etter mer kompetanse</i>	12
2.4 <i>Oppsummering</i>	14
3. Teori	15
3.1 <i>Upper Echelon Theory (topplederteori)</i>	16
3.1.1 <i>Den ansvarliges karakteristikk</i>	17
3.2 <i>Nettverksteori</i>	23
3.2.1 <i>Generelt om sosiale nettverk</i>	23
3.2.2 <i>Størrelse på nettverket</i>	24

3.2.3 Forskjellige typer sosiale nettverk	24
3.2.4 Interne og eksterne nettverk	27
3.2.5 Rapporteringsteam	27
3.3 Forklaringsfaktormodell	28
4. Metode	30
4.1 Vitenskapsteoretisk ståsted og forskningsdesign	30
4.2 Populasjon og utvalg	30
4.2.1 Datagrunnlag	31
4.2.2 Utvalg og frafallsanalyse	32
4.2.3 Datainnsamling	33
4.2.4 Datatype	34
4.3 Spørreundersøkelsen	35
4.3.1 Utforming av spørreundersøkelsen og spørsmålsformulering	35
4.3.2 Gjennomføring av undersøkelsen	37
4.3.3 Forskningsetikk og anonymitet	38
4.4 Operasjonalisering av variabler	39
4.4.1 Avhengig variabel	39
4.4.2 Uavhengige variabler	41
4.4.3 Forskningsmodell	45
5. Resultater og analyse	47
5.1 Deskriptiv statistikk	47
5.2 Korrelasjonsanalyse	49

5.3 Regresjonsanalyse	51
5.4 Oppsummering	53
6. Diskusjon	54
6.1 Generelt om bakgrunnen til den ansvarlige	54
6.2 Karakteristikk – Upper Echelon Theory	57
6.2.1 Kjønn (H1)	57
6.2.2 Alder (H2)	58
6.2.3 Utdanning (H3)	59
6.2.4 Ansiennitet (H4)	60
6.3 Nettverksteori	61
6.3.1 Nettverk LinkedIn (H5)	61
6.3.2 Kompetansenettverk (H6)	62
6.3.3 Rapporteringsteam (H7)	63
6.3.4 Kontrollvariabler (K1 og K2)	64
6.4 Implikasjoner	65
7. Konklusjon og forslag til videre forskning	67
7.1 Konklusjon	67
7.2 Forslag til videre forskning	68
8. Litteraturliste	69
9. Vedlegg	i
Vedlegg 1 - Infoskriv	i
Vedlegg 2 - Søknad til NSD og tilbakemelding	v

<i>Vedlegg 3 - Spørreundersøkelse</i>	<i>xi</i>
<i>Vedlegg 4 - Deskriptiv statistikk og resultater fra spørreundersøkelse.....</i>	<i>xx</i>
<i>Vedlegg 5 - Test av kvalitetsvariablene</i>	<i>xxv</i>

Tabelloversikt

Tabell 3.1: Oversikt over tidligere forskning	17
Tabell 4.1: Frafallsanaylse	32
Tabell 4.2: Bransjeinndeling	42
Tabell 5.1: Deskriptiv statistikk	47
Tabell 5.2: Korrelasjonsanalyse	49
Tabell 5.3: Regresjonsanalyse	52
Tabell 5.4: Oppsummering av resultatene i regresjonsanalysen	53

Figuroversikt

Figur 1.1: FNs bærekraftsmål, (FN, 2020).....	2
Figur 1.2: Diagrammatic portrayal of the influences on corporate "social" reporting	4
Figur 2.1: Påvirkning på formålet med bærekraftsrapportering	14
Figur 3.1: Fokus for studien	15
Figur 3.2: Real SN classified by their main purpose.....	25
Figur 3.3: Forklaringsfaktormodell	29
Figur 4.1: Svarlogg.....	34
Figur 4.2: Forskningsmodell	46
Figur 6.1: Illustrasjon over resultatene.....	65

Begrepsordliste

BMS	Balansert målstyring
CEO	Chief Executive Office
CFO	Chief Financial Office
EID	Environmental Information Disclosure
ESG	Environmental, Social and Governance
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
FISMA	Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union
FN	Forente Nasjoner
FTSE	Financial Times Stock Exchange Group
GRI	Global Reporting Initiative
GSSB	Global Sustainability Standards Board
IASB	International Accounting Standards Board
IBM	International Business Machines
ICB	Industry Classification Benchmark
IFRS	International Financial Reporting Standards
KPMG	Peat Marwick International (PMI) og Klynveld Main Goerdeler (KMG)
NSD	Norsk senter for forskningsdata
PWC	PricewaterhouseCoopers
S-HUB	Sustainability Hub Norway
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TMT	Top Managementteam

1. Innledning

Rapportering skal ikke bare være for rapporteringen sin skyld, men også gjøre en forskjell og være en del av noe større i fremtiden, uttalte Kirsti Meidelsen i et intervju (Johansen-Desjardin, 2021). For at en bærekraftsrapport skal være vesentlig må også temaet det rapporteres om være relevant. For å kunne si hva som er relevant i en bærekraftsrapport må det ses på hva som er vesentlige tema for slik rapportering.

Tidligste rapportering, historisk sett, har virksomheter opplyst om miljømessige og sosiale forhold i finansregnskapet. Informasjon som rapporteres har videre utviklet seg gjennom årene. Trenden for finansiell og ikke-finansiell rapportert informasjon, som vi ser likhet med i dag, er regnet å ha startet på 1960- og 70-tallet. Her omhandlet rapporteringen særlig om sosiale forhold, kvinners situasjon, arbeidsmiljø, sikkerhet osv. (Fallan & Granrud, 2020).

Historien til begrepet bærekraft begynner på Stockholmkonferansen i 1972 som hadde miljøproblemer som tema, og FN opprettet et miljøprogram som et resultat. Dette viktige temaet ble tatt videre, og i 1987 ble rapporten «Vår felles framtid» utgitt av Brundtlandkommisjonen. Her ble tema om fattigdoms- og miljøproblemer tatt inn, samt begrepet «bærekraftig utvikling» fikk internasjonal oppmerksomhet (FN, 2021). Fra «Vår felles framtid» kommer en kjent og mye brukt definisjon på bærekraftig utvikling:

«Bærekraftig utvikling er utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.» (Brundtland & Dahl, 1987, s. 42)

I årene fremover blir det mer fokus på bærekraft, og i 1992 arrangerte FN Rio-konferansen og der ble skapt en veiviser til bærekraftig utvikling, Agenda 21 (FN, 2021). Endringer gjort av vinklingen for miljøforhold viste seg også i rapporteringen av slike forhold. For på 80- og 90-tallet ble miljøforhold en dominerende vinkling på rapportene og har derfra utviklet seg videre (Fallan & Granrud, 2020).

Videre i år 2000 ble FNs tusenårsmål laget hvor disse målene skulle nås før 2016. En ny Rio-konferanse ble holdt i 2012, og det ble enighet her om behovet for nye politiske forpliktelser når det gjaldt bærekraftig utvikling. Etter dette møtet startet arbeidet med å utarbeide nye bærekraftsmål. Da fristen var gått ut for FNs tusenårsmål hadde FNs generalforsamling

allerede utarbeidet de nye og utvidete målene – FNs bærekraftsmål, som tredde i kraft 1. januar 2016. Antall mål har senere blitt endret fra 8 til 17, og skal bidra til å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Den nye fristen for å oppnå målene ble satt til 2030 (FN, 2021).

Figur 1.1: FNs bærekraftsmål, (FN, 2020)

Bakgrunnen for utarbeidelsen av FNs bærekraftsmål er tidligere konferanser og den tredelte bunnlinjen (FN, 2021). Den tredelte bunnlinjen er de tre dimensjonene av bærekraftig utvikling, og hvor konseptet er utviklet av Elkington (1998). De tre dimensjonene er: 1) klima og miljø, 2) økonomi og 3) sosiale forhold. Er de tre komponentene balansert kan de vurderes og være med på å anerkjenne at valgene som blir tatt er bærekraftige (Carter & Rogers, 2008). Ut ifra den tredelte bunnlinjen kan det ses at bærekraftig utvikling er mer enn bare miljøfaktoren. Spiller disse tre dimensjonene på lag kan dette sørge for en bærekraftig utvikling i tiden fremover. Viktige grunnleggende prinsipper for å tenke bærekraftig kan hentes fra tidligere konferanser, sitatet fra «vår felles framtid» og den tredelte bunnlinjen. FNs bærekraftsmål viser hvor mange forskjellige aspekter det er ved bærekraft, og hva som er vesentlig for samfunnet og fremtiden.

Bærekraftsrapportering kan bidra til å gi interessentene informasjon om ressursene som utnyttes og spares og de sosiale fordelene som skapes og mistes (Bakker, 2013).

Rapporteringen kan bidra til beslutningsnyttig informasjon for investorer og kreditorer, samt andre ulike aktører. Dette defineres som ressursallokeringsformål (Fallan, 2020b). Bakker

(2013) sa på en FN konferanse “*accountant will save the world*”. Bakgrunnen for dette utsagnet er troen på at regnskap og rapportering av høy kvalitet kan bidra til at interessentene kan holde virksomhetene til ansvar for sine handlinger (Bakker, 2013). Interessentene bruker informasjon fra bærekraftsrapporten til å kontrollere og evaluere virksomhetens historiske handlinger og prestasjoner, hvor dette blir sett på som kontrollformål (Fallan, 2020b).

Formålet med en bærekraftsrapport er å gi interessentene brukernyttig informasjon for ressursallokerings- og kontrollformål (Fallan, 2020b). Bærekraftsrapportering av høy kvalitet bidrar til dette formålet og er vesentlig for bærekraftig utvikling. Med høy kvalitet menes at de kvalitetskriteriene som finnes per nå imøtekommes (Fallan, E. i: Fallan & Granrud, 2020, kap 36). Kvalitetskriteriene kommer vi nærmere innpå i kapittel to.

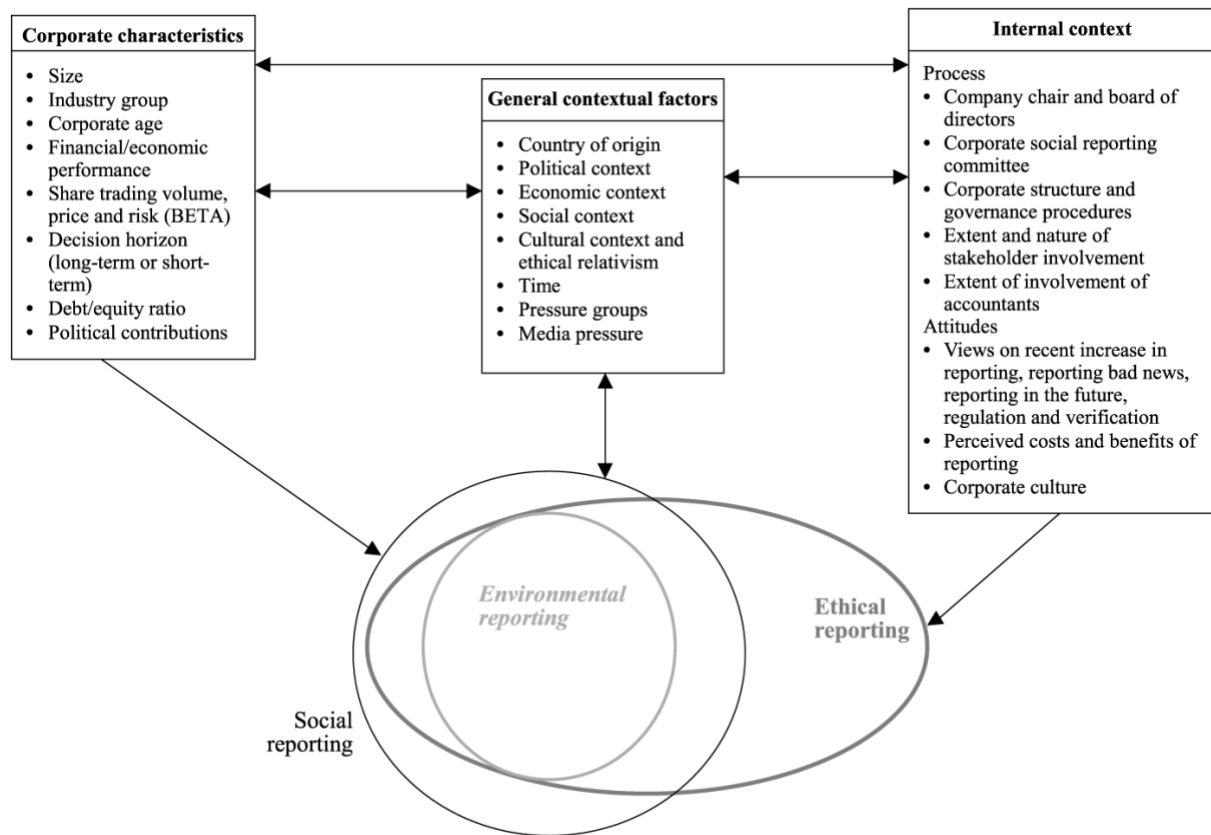
For å kunne få en bærekraftsrapport av høy kvalitet, må de som utarbeider rapporten ha kompetanse innenfor bærekraft og utarbeidelse av denne type rapport (Finanstilsynet, 2020). (Finansforbundet, u.d) har uttalt seg at det trengs et kompetanseløft i finansnæringen - at «*bærekraftskompetanse må inn i høyere utdanning*». Det er kun 35% av store virksomheter som har generell god nok bærekraftskompetanse (S-HUB, 2021). Even Fallan har uttalt i et intervju i Magma at bærekraftsrapporteringens dårlige kvalitet kan skyldes lav faglig kompetanse (Hartvigsen Lem, 2021). Det synes å ha vært lite utdanning innenfor bærekraftsrapportering, noe som vi redegjør for nærmere i kapittel to.

I tillegg til at kompetanse og ressurser trengs for å kunne rapportere av høy kvalitet, så kan også kompetanse og ressurser på rapportering være nødvendig for å overholde stadig høyere lovkrav og regulering. Rapporteringspraksis og virksomhetenes rapporteringskvalitet er svært varierende. I intervjuet forteller Meidelsen og at bærekraftsrapportering forventes å få en større lovpålagt rolle i fremtiden, og det er viktig å være forberedt på utviklingen (Johansen-Desjardin, 2021).

1.1 Forskningsbidrag

Som sagt ovenfor er rapporteringskvaliteten svært varierende, og det er dermed at gap mellom de som utarbeider de beste og dårligste rapportene (Antonicelli, Calace, Russo, Morrone & Vastola, 2015). Tidligere studier har vektlagt kvaliteten og reguleringsansvar på bærekraftsrapporten, men forklaringsvariablene som er blitt brukt har vært forskjellige (Adams, 2002; Al-Shaer & Zaman, 2016; Al-Shaer, 2020; Diouf & Boiral, 2017; Hidayah,

Nugroho, Prihanto & Prihantini, 2021). Omfattende forskningslitteratur har prøvd å forklare rapporteringskvalitet med ulike faktorer.

Note: Arrows show direction of influence

Figur 1.2: Diagrammatic portrayal of the influences on corporate "social" reporting

(Adams, 2002, s. 246)

Figuren over viser et sammendrag av det Adams (2002) har funnet påvirker bærekraftsrapportering. Det meste av forskning har vært på virksomhetenes karakteristikk og generell kontekst innenfor bærekraft, men det er lite på interne kontekster (Adams, 2002; Adams & Larrinaga, 2019; Adams & Larrinaga-González, 2007; Fallan, 2015; Kaspersen & Johansen, 2016). En metastudie utført av Fifka (2013) viser til at de viktigste forklaringsvariablene som er funnet er for eksempel størrelse og bransje, altså karakteristikk ved virksomhetene. Det er også påpekt at generell kontekst, som for eksempel forskjeller mellom land, kan være viktige forklaringsvariabler. Mye av forskningen som er gjort i sammenheng med bærekraftsrapportering er regulering, hvor dette er tilknyttet generell kontekst (Fifka, 2013).

Adams (2002) har funnet signifikante variabler i intern kontekst, altså interne prosesser, som sannsynligvis kan påvirke omfanget, kvaliteten, kvantiteten og fullstendigheten til rapportering. Herunder inkluderer intern kontekst aspekter ved rapporteringsprosessen og holdninger til rapportering, konsekvensene, lovgivning og revisjon. Dette støttes av Kaspersen og Johansen (2016) som også har sett på interne kontekster som påvirker bærekraftsrapporten, hvor de har sett på interne programmer og prosesser for å bedre rapporteringen fra et regnskaps- og revisjonssyn. Her har de konkludert med at den interne prosessen er for dårlig, fordi bærekraftsrapportering må ses på som en pågående prosess og forslår at regnskapskunnskap kan være viktig.

Det fremkommer fra en studie gjort av Lozano, Nummert og Ceulemans (2016) at beslutningen om å utarbeide den første bærekraftsrapporten har vært primært drevet av intern motivasjon. Videre for påfølgende rapporter er det en kombinasjon mellom intern motivasjon og eksterne stimuli. Denne interne motivasjonen til å utarbeide bærekraftsrapporter viser hvor viktig det er med de interne prosessene til virksomhetene. Dermed styrker denne studien Adams (2002) utsagn om at det er ønskelig med mer forskning på intern kontekst. Hvem som står bak rapporteringen og hvilket nivå de er på bestemmes av strukturen og prosessen bak bærekraftsrapporteringen. Herunder vet man lite om blant annet karakteristikk for personene, kompetansen og ressursene som er tilgjengelig ved utarbeidelsen, og det er ønskelig å få mer forskning på.

Det er noe forskning på personene bak rapporteringen som har tatt for seg egenskaper som blant annet kjønn, alder, kompetanse og nettverk. Blant annet har Martinez, Rambaud og Oller (2019) sett på kjønn har innvirkning på bærekraftsrapporten. Oware og Awunyo-Vitor (2021) har tatt for seg hvilken effekt alder av Cheif executive officer (CEO) har på bærekraftsrapporten. Kunnskap og forståelse [kompetanse] for utarbeidelsen av en bærekraftsrapport er viktig for kvaliteten, og dette er forsket på av Adams og McNicholas (2007).

Noen studier bruker aktør-nettverks teori for å underbygge sin studie (Georg & Justesen, 2017; Rowbottom & Locke, 2016) for å vise hvordan aktørene kan ha en påvirkning på bærekraftsrapporten. Andre studier (Beckman, Colwell & Cunningham, 2009; Yadlapalli & Rahman, 2018) har brukt sosial nettverksteori for å forklare hvordan interessentene påvirker bærekraftsrapportering.

Teorier som ofte blir brukt for å analysere forhold knyttet til bærekraftsrapportering er knyttet til organisasjonsaktører og interessenter. Eksempler på mye brukte teorier er interessentteori, legitimitetsteori, institusjonell teori, inntrykkshåndtering, diskursanalyse eller myndighetsutøvelse (Adams & Larrinaga, 2019). Det er i denne sammenheng etterspurt studier med bruk av annen teori enn legitimitetsteori, interessentteori, agentteori og institusjonell teori (Adams, 2002; Adams & Larrinaga, 2019; Adams & Larrinaga-González, 2007; Vourvachis & Woodward, 2015).

Det er svært lite forskning på området om bærekraftsrapportering i Norge, og det er et behov for flere studier (Arntzen & Gjestad, 2020). Det er gjennomført en undersøkelse av Sustainability Hub Norway, i samarbeid med Norges Handelshøyskole, som kartlegger status av bærekraft i norsk næringsliv. Selv om det er interessante resultater kan man ikke se om dette er knyttet sammen med noen metode. Siden det ikke vises hvordan undersøkelsen er gjennomført er det vanskelig å kunne sammenligne med andre studier.

I denne studien foreslår vi å bruke Upper Echelon Theory (topplederteori) og nettverksteori for å analysere forhold som er knyttet til kompetanse og ressurser i virksomhetene, intern kontekst. Ved bruk av disse teoriene studere kompetanse, ressurser, nettverk og personlige egenskaper ved den ansvarlige for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten i virksomheten og resten av et eventuelt team. Dette for å svare på etterlysning om mer forskning på intern kontekst med teorier som er mindre brukt enn annen forskning på bærekraftsrapportering.

Dette vil være en helt ny studie, og er et viktig bidrag til et område der rapporteringsstandarder, praksis og kompetanse endres over tid. Et eksempel på dette er utdanningskravet EU er i ferd med å komme med for statsautoriserte revisorer, både under utdanning og allerede statsautorisert (Europakommisjonen, 2022). De nye direktivene og standardene for bærekraftsrapportering gjør at kravene blir høyere, og dermed må også kompetansen bli bedre. Det er gjort forskning på internasjonalt nivå som viser at det er manglende utdanning innenfor bærekraft (Al Hawaj & Buallay, 2022), og dette gjelder også for utdanningen i Norge.

1.2 Problemstilling

Formålet med studien er å kaste lys over kompetansen og ressursene til bærekraftsrapportering i noen av Norges største virksomheter og sammenhenger mellom kompetanse, ressurser og rapporteringskvalitet. Mer spesifikt belyse hvor mye kompetanse og ressurser den ansvarlige for bærekraftsrapporten har, og hvor mye kompetanse, ressurser og kapasitet som samlet sett finnes i virksomhetene. Studien ønsker å vise hvordan det eventuelle teamet og den ansvarlige for bærekraftsrapporten kan bruke kompetanse internt og eksternt av virksomheten – ved hjelp av sitt nettverk. Ved bruk av den ansvarliges kompetanse og kompetansen til nettverket vil det potensielt påvirke kvaliteten til bærekraftsrapporten. Med bakgrunn i dette ble det følgende problemstilling:

Hvilke karakteristikk har personer som utarbeider bærekraftsrapportering i norske foretak, og i hvilken grad er det sammenheng mellom kvaliteten på bærekraftsrapporteringen og kompetansen og ressurser til slik rapportering i foretaket?

1.3 Oppgavens struktur

Masteroppgaven er inndelt i syv kapitler. Kapittel en redegjør for hvordan bærekraftsrapportering er vesentlig for bærekraftig utvikling, forskningsbidrag og problemstillingen. I kapittel to presenteres bakgrunnen for bærekraftsrapportering, her går vi nærmere inn på formålet, kvalitetskrav og kompetanse. Videre i kapittel tre redegjør vi for teorier som skal bidra med å forklare vår problemstilling. I kapittel fire går vi gjennom vår metode for studien, her presenterer vi populasjon og utvalg, operasjonalisering av variabler og vår forskningsmodell. Kapittel fem inneholder en gjennomgang av våre resultater fra datainnsamlingen og en analyse av variabler som kan bidra til å besvare problemstillingen. Resultatene og implikasjoner av disse diskuteres i kapittel seks. Avslutningsvis i kapittel syv har vi konklusjonen og forslag til videre forskning.

2. Bakgrunn for bærekraftsrapportering

I dette kapittelet skal vi redegjøre for formålet bak bærekraftsrapportering, hvilke kvalitetskrav det er til bærekraftsrapportene og kompetansen innenfor bærekraft og bærekraftsrapportering. Dette er kontekst som vil bli benyttet videre i oppgaven.

2.1 Formålet med bærekraftsrapportering

Interessenter etterspør brukernyttig informasjon for å kunne gjøre informerte beslutninger for ressursallokerings- og kontrollspørsmål. Ved ressursallokeringsformål kan informasjon brukes til for eksempel verdsettingsformål eller beslutninger om interne mål. I kontrollformål kan informasjonen brukes til for eksempel å kontrollere virksomheters handlinger eller brukes som et incentiv for virksomheten til å handle etter interessentenes ønske (Fallan, 2020b). Brukernyttig informasjon av høy kvalitet kan med dette bidra til mer bærekraftige beslutninger, og bidra til bærekraftig utvikling.

Å utarbeide en bærekraftsrapport av høy kvalitet kan ha flere positive virkninger for virksomhetene. Har virksomhetene beslutningsnyttig informasjon om ressursallokering til en bærekraftsrapport, kan dette gi incentiver til en mer bærekraftig forretningsmodell. Dette kan resultere i: bedre risikostyring, kostnadsutt og besparelser og bedre beslutningsprosesser. Åpenheten og oversikten over virksomheten vil hjelpe å sikre tillit og kvalitet overfor interessentene (Revisorforeningen, u.d). Økt fokus på bærekraftsrapportering kan også ha en positiv effekt på selve driften og produktene som blir produsert. For det er ikke lenger nok å lage produkter for å unngå skade, men produktene må være verdifulle for samfunnet og planeten. Bedre produkter optimaliseres og får en mer positiv innvirkning på miljøet og samfunnet – dette gjennom produktlivssyklusen (Dyllick & Rost, 2017).

Formålet for virksomhetene ved å utarbeide en bærekraftsrapport er enten å oppnå positive virkninger av å innføre bærekraft i virksomheten og dele informasjon om dette, eller bruke det opportunistisk. Bruker virksomheten dette opportunistisk, kan det for eksempel være at de velger de å utarbeide en bærekraftsrapport for å fremme miljøprestasjoner, og dette på bekostning av eiers ønske om avkastning eller verdi (Fallan, 2020a). For at virksomhetene skal kunne oppnå de positive virkningene og oppnå formålene av en bærekraftsrapport, må informasjon være nyttig og av høy kvalitet. Fra interessentenes perspektiv kan de da bruke informasjonen til ressursallokerings- og kontrollformål (Fallan, 2020b).

2.2 Kvalitetskrav for bærekraftsrapportering

Virksomhetene velger selv hvor høy kvalitet det skal være på informasjonen de rapporterer. Dette fordi ved utarbeidelse av bærekraftsrapporten kan virksomhetene velge en standard, et rammeverk eller veiledningsprinsipper, hvor det finnes forskjellige å velge mellom. Det finnes ikke en standard som dekker alle områder og kan gi alle opplysninger som burde være med (Finanstilsynet, 2020). Den eksisterende reguleringen er svak, og har ikke vært direkte håndhevet av myndighetene (Fallan, 2015).

Selv om virksomheter kan velge å bruke frivillige rammeverk for å bedre rapportering, er det funnet av Diouf og Boiral (2017) at dette blir lite brukt i praksis. Frivilligheten av forskjellige rammeverk gjør det vanskelig å sammenligne rapportene, uansett om virksomhetene er i samme bransje eller ikke (Finanstilsynet, 2020). Kvaliteten på bærekraftsrapportene blir med dette ujevn, hvorav noen virksomheter har meget sterke rapporter som viser et klart og tydelig bilde av hva de gjør og kan gjøre bedre for å ha en mer bærekraftig livssyklus (Finanstilsynet, 2020).

Virksomheter kan velge å utgi minst mulig informasjon i rapporteringen, og dette gir lite utfyllende informasjon til interessentene. Valgfrihet av informasjonen i bærekraftsrapporten kan være villedende, da virksomhetene kan velge å legge større vekt på positiv informasjon og mindre vekt på negativ. Kvaliteten på rapportert informasjon trenger med dette ikke å være god, selv om det eksisterer en selvstendig bærekraftsrapport (Al-Shaer & Zaman, 2016; Junior, Best & Cotter, 2014).

Det har de siste årene skjedd endringer i kravene til bærekraftsrapportering, og det vil komme flere endringer i årene fremover. Blant annet vil de nylige godkjente kravene Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) i EU ha påvirkning, fordi Norge vil følge etter (PwC, u.d). Ved CSRD kravene vil flere virksomheter være lovpålagt å rapportere, informasjonen må revideres og skal digitaliseres og kravene til rapportering er blitt mer detaljerte (FISMA, 2021).

Som sagt tidligere er formålet med rapportering å gi beslutningsnyttig informasjon til interessenter. Finansiell rapportering finnes det grunnleggende kvalitetskrav og forsterkede kvalitetskrav, noe som fremkommer i IASBs konseptuelle rammeverk. Selv om formålene er det samme, vil det ikke være mulig å måle direkte at reguleringer blir oppfylt i samme

forstand. Finansiell rapportering og bærekraftsrapportering har sammenfallende overordnede formål, er det naturlig å si at dette også gjelder for kvalitetskrav for beslutningsnyttig informasjon. Derfor kan man heller se på kvalitetskravene. Dersom kvalitetskravene blir oppfylt er dette en sterk indikasjon om at formålene oppfylles (IFRS, 2018).

Både i Norge i 2019 og på verdensbasis i 2020 var det mest benyttede rammeverket Global Reporting Initiative (GRI) (Finanstilsynet, 2020; KPMG, 2020). Prinsippene er laget av Global Sustainability Standards Board (GSSB) som et fundament for å klare å oppnå en bærekraftsrapport av høy kvalitet (GRI 2021). Siden GRI er det mest brukte rammeverket i verden har vi valgt å legge ved disse som et eksempel på kvalitetskrav som GSSB indikerer bidrar til brukernyttig informasjon.

Nøyaktighet (accuracy), balanse (balance), klarhet (clarity), sammenlignbarhet (comparability), fullstendighet (completeness), bærekrafts kontekst (sustainability context), rettidighet (timeliness) og verifiserbarhet (verifiability) (GRI, 2021).

Det fremkommer fra Finanstilsynet (2020) at flertallet av virksomhetene som oppgir bærekraftsinformasjon ikke har ekstern verifisering, men at interessentene vil kreve en formell kvalitetssikring. I følge Revisorforeningen (2021) er denne kvalitetssikringen viktig for å kunne bekrefte at informasjonen som fremkommer er transparent og sammenlignbar. Kvalitetssikringen kan også bidra til å unngå grønnvasking og skape tillit. I undersøkelsen gjort av KPMG (2020) viser en økende trend for attestasjon av informasjon av bærekraft – som indikerer at flere virksomheter forbereder seg på det nye regelverket.

“An innovation is an idea, practice, or object that is perceived as new by an individual or other unit of adoption” (Rogers, 2003:12). (Rogers, 2003 sitert i: Fallan, 2015, s. 251)

Bærekraftsrapporten kan ses på som innovasjon for virksomhetene og interessentene. Dette fordi virksomhetene aldri er i helt samme posisjon hvert år, og informasjon om situasjon og prestasjon må oppdateres årlig. Dette sammen med endringer til krav og interesse til interessentene gjør at virksomhetene må tilpasse seg en ny kontekst for hver eneste bærekraftsrapport.

2.3 Kompetanse

Det blir stadig høyere lovkrav og regulering, og riktig kompetanse og ressurser kan være nødvendig for å kunne overholde disse. Kompetanse innenfor bærekraft og utarbeidelse av bærekraftsrapport bidrar til å oppnå høy kvalitet (Finanstilsynet, 2020). Likevel synes utdanning knyttet til dette å være dårlig, både i Norge og internasjonalt.

2.3.1 Utdanning

Tidligere forskning viser en manglende høyere utdanning innenfor bærekraftig praksis og retningslinjer. Boyle (1999) etterlyste å få inn bærekraft i både profesjoner og utdanningssystem for å få et mer bærekraftig samfunn. Thomas (2004) fant at internasjonalt var det en jevn strøm institusjoner som var klare til å forplikte seg til bærekraftsutdanning, og forskere og praktikere jobbet med pedagogikk og støttemateriell. Likevel var det få institusjoner som hadde akseptert behovet for læreplanutvikling. Dette ble støttet av Martin og Jucker (2005) som konkluderer med at universiteter og høyskoler hengte etter i forhold til politikken, økonomisk sektor og samfunnet som helhet.

Det er nylig gjort en studie av Al Hawaj og Buallay (2022) som baserer seg på informasjon fra 80 forskjellige land i perioden fra 2008 til 2017. Her har de gjennomgått regnskaps- og forretningsprogrammer i høyere utdanning. De konkluderer med at bærekraftsrapportering i stor grad ignoreres i høyere utdanning, og det er ikke ofte mer enn en enkelt forelesning i mange institusjoner (Al Hawaj & Buallay, 2022).

Vi har gjort en mindre kartlegging av utdanningen innenfor bærekraftsrapportering i Norge, og det synes å være lite til fraværende. Even Fallan (2020c) har uttalt i et debatt-innlegg: *«En viktig rammebetingelse er kompetanse. Det finnes ikke et eneste universitet eller høyskole i Norge som har tilfredsstillende kompetanse på miljørapportering, sett fra et regnskapsperspektiv.»* Dette samsvarer med vår kartlegging. Det har kommet flere emner med bærekraft inn i høyere utdanning, men i kartleggingen vår har vi fokusert på bærekraftsrapportering.

Ved Nord universitet¹ (da høgskolen i Bodø) var det et emne i 2015/2016 som het «Industriell økologi, miljøansvarlig finansiering og bærekraftig regnskap», hvor de tok inn bærekraftsrapportering i forelesningen. Dette emnet falt bort og det kom ikke et nytt før høsten 2021, emnet «Bærekraftsrapportering for næringslivet».

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet² har det vært en forelesning i et masteremne fra 2009 – 2014, hvor Even Fallan var foreleser. Fra NTNU sine nettsider synes emnet «Miljøkunnskap, økosystemtjenester og bærekraft» å ha vært fra 2009 til i år, hvor de har tatt med bærekraftsrapportering.

Norges Handelshøyskole³ har hatt ett emne i 2015/2016 – «Measuring Sustainability in Accounting and Finance», med Sabina Du Rietz som foreleser. Dette emnet ble lagt ned da det var for lite studenter som meldte sin interesse. NHH har fra og med 2021 startet opp med bærekraftsrapportering som tema igjen.

Høgskolen i innlandet⁴ hadde bærekraftsrapportering som tema i 2015 – 2017 i noen masteremnet «regnskap – teori, praksis og analyse», med Even Fallan som foreleser. Også her har emnet blitt tatt opp igjen i 2021, og det samme gjelder for universitetet i Sørøst-Norge.

2.3.2 Eiterspørsel etter mer kompetanse

I samarbeid med NHH har Sustainability Hub Norway (S-HUB) gjennomført en undersøkelse hvor de kartlegger status på bærekraft blant ledende virksomheter i norsk næringsliv. Denne undersøkelsen har blitt gjennomført fire ganger, siste gang i 2021. I rapportene fra 2020 og 2021 fremkommer det at norske virksomheter har et økende ambisjonsnivå, men at implementeringen går noe sakte. Dette begrunnes med manglende kompetanse og strategisk fokus internt. I utviklingen av en bærekraftig forretningsmodell er riktig kompetanse og strategisk fokus viktig. De virksomhetene som har høyere kompetanse og sterkt internt fokus

¹ [Industriell økologi, miljøansvarlig finansiering og bærekraftig regnskap FE314E \(nord.no\)](#)

² [Emne - Miljøkunnskap, økosystemtjenester og bærekraft - TIØ4300 - NTNU](#)

³ [Courses \(cems.org\)](#)

⁴ [BØK1005 Bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering](#)

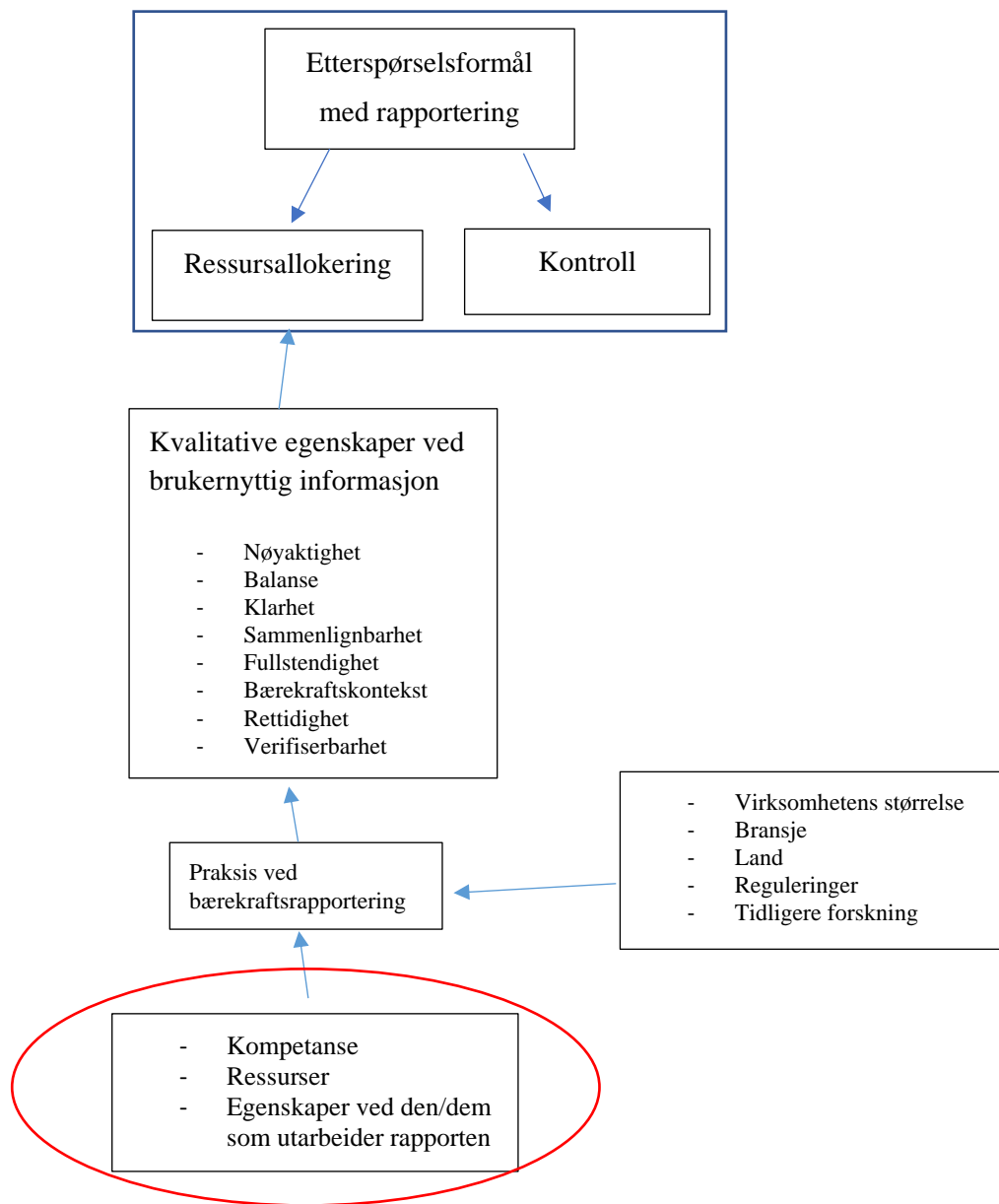
gjennom hele virksomheten skiller seg ut. Det er også viktig at fokuset er høyt på agendaen helt opp til toppledergruppen (S-HUB, 2020, 2021).

I 2020 var det 176 virksomheter som deltok, og 31% av disse svarte at de hadde utdannelse innenfor bærekraft. Det samme spørsmålet ble ikke stilt i 2021, men det er kommet en påstand om kompetanse; «*I virksomheten har vi nok kompetente ansatte (stab og ledere) til å jobbe strategisk og praktisk med bærekraftig business*» (S-HUB, 2021), og kun 35% sa seg enig i denne påstanden.

I dette grønne skiftet vil det være et stort behov for kompetanseløft (Finansforbundet, 2021). I denne forbindelse har Finansforbundet uttalt seg på sine egne nettsider om økende etterspørsel, endrede kundeforventninger og nye reguleringer innenfor bærekraft. Forbundet ønsker nå at bærekraftskompetanse skal inn i pensumet på høyere utdanning, dette fordi at dette vil være avgjørende for å kunne gjøre en god jobb for både næringsliv og samfunn. Dette skal bidra til bedre bærekraftsrapportering fra virksomhetene (Finansforbundet, u.d). I Revisorforeningen (2021) har adm. Direktør Karen Kvalevåg uttrykt hvor viktig det er at det innføres reguleringer raskt, og at etterspørselen på arbeidskraft innenfor bærekraftsrapportering registreres av utdanningsinstitusjonene. De klima- og bærekraftsmålene som er satt er ambisiøse, og derfor er det sterkt behov for kompetansebygging og nye reguleringer.

Å tenke bærekraftig og utarbeide god bærekraftsrapport er ikke ansvaret til en person i virksomheten, men hele virksomheten sammen. De virksomhetene som har de beste bærekraftsrapportene har personer med høyere kompetanse og et sterkt internt fokus på bærekraft gjennom hele virksomheten (S-HUB, 2020).

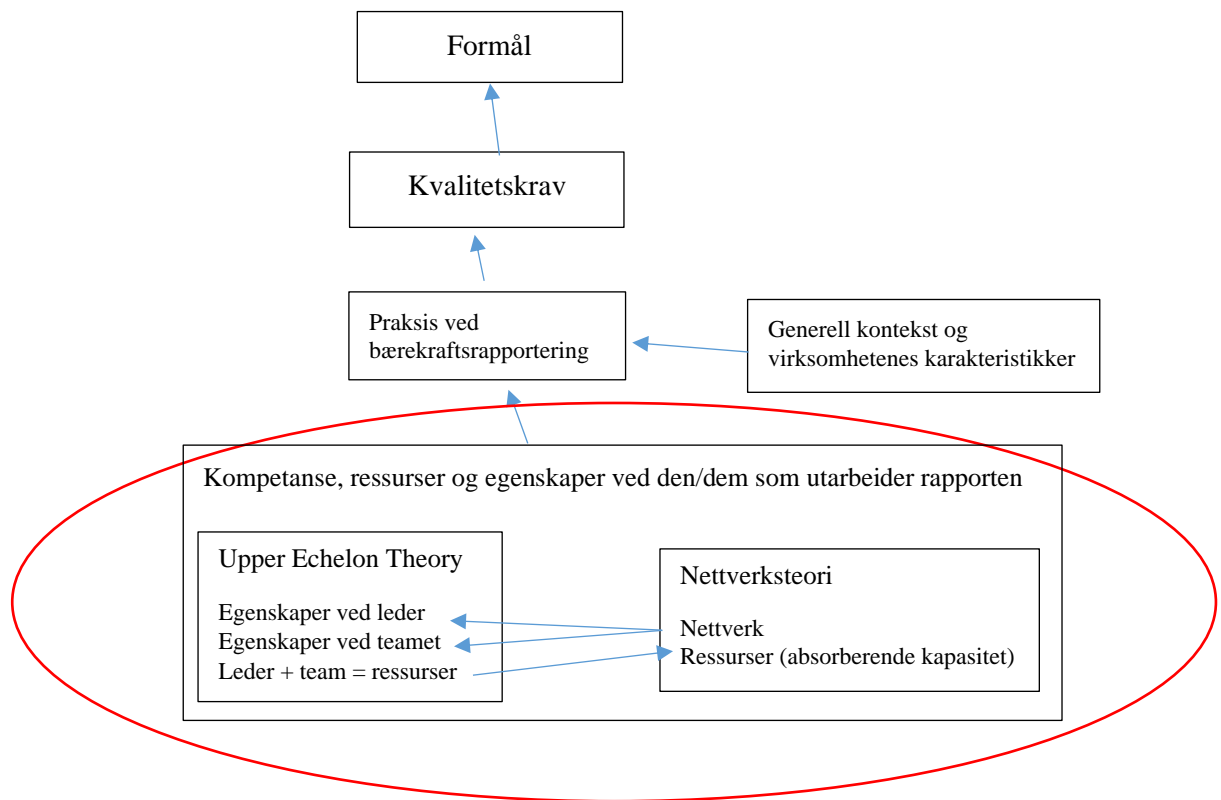
2.4 Oppsummering

Figur 2.1: Påvirkning på formålet med bærekraftsrapportering

Som figuren over illustrerer har vi i dette kapittelet tatt for oss viktigheten med formålet med bærekraftsrapporteringen. Videre er det redegjort for hvordan kvalitetskravene påvirker dette formålet. Det siste som er presentert er hvordan kompetanse, ressurser og egenskaper ved den/dem som utarbeider bærekraftsrapporten påvirker virksomhetens rapporteringsvalg for å kunne påvirke kvalitetskravene, som videre påvirker formålet. Det er kompetanse, ressurser og egenskaper vår studie har fokusert på. Alt dette skal være med på å bidra til en bærekraftig utvikling.

3. Teori

Figur 3.1: Fokus for studien

I dette kapittelet vil vårt teoretiske rammeverk presenteres. I denne studien undersøker vi sammenhenger mellom virksomhetens kompetanse og ressurser på en side og kvaliteten på bærekraftsrapporten på den andre. Upper Echelon Theory og nettverksteori kan bidra å forklare slike sammenhenger. Teorien peker på egenskaper ved både den ansvarlige for rapporteringen og rapporteringsteamet som kan bidra til å forklare virksomhetens rapporteringsvalg. Dette inkluderer blant annet kompetanse og ressurshensyn. Nettverket til den ansvarlige for bærekraftsrapporteringen og det eventuelle teamet som bidrar utfyller virksomhetens samlede kompetanse og ressurser. Slik kan bruk av begge teoriene utfylle hverandre i forklaringen av rapporteringspraksisen. Bruken av disse teoriene svarer også på etterlysningen nevnt i kapittel 1.1 forskningsbidrag.

3.1 Upper Echelon Theory (topplederteori)

Hambrick og Mason lanserte i 1984 en teori for å kunne forstå handlingsmønsteret til virksomheten. Dette var Upper Echelon Theory, også kjent som topplederteorien (Hambrick & Mason, 1984). I hovedtrekk er teorien en ide eller perspektiv som kan beskrive forståelsen av handlinger til en virksomhet ved å se på toppledelsen. Man kan velge om man vil se på ledelsen som et team (top management team; TMT) eller en enkeltperson (CEO, CFO, bærekraftsansvarlig). For å forstå kjernen av perspektivet deles den i to. For det første vil virksomhetens handlingsmønster avhenge av toppledelsens personlige tolkninger av de ulike situasjonene som oppstår. For det andre er det toppledernes erfaringer, kompetanse, verdier og egenskaper – altså toppledernes personlighet, som utgjør disse tolkningene. Siden situasjoner ofte kun tolkes, er teorien bygget på at handlinger blir avgjort med begrenset rasjonalitet (Hambrick, 2007).

I sin opprinnelige artikkel fra 1984 forklarte Hambrick og Mason teorien slik:

«... at organisasjonsresultater – strategiske valg og prestasjonsnivå – delvis er forutsagt av ledelsesmessige bakgrunnsegenskaper» (Hambrick & Mason, 1984, s. 193)

Ifølge teorien vil et fokus på egenskaper også til teamet (TMT) gi en sterkere forklaring av resultatene til virksomheten, enn et fokus på CEO eller bærekraftsansvarlig alene vil gi. For å kunne gjøre teorien målbar lanserte Hambrick og Mason (1984) en annen ide. Her forklarte de at demografiske egenskaper man finner i toppledelsen vil kunne brukes som proxyer for deres kognitive rammer. Det er disse målbare demografiske egenskapene som vil lede oss over til våre hypoteser om den ansvarlige for bærekraftsrapporten/teamet. Eksempler på demografiske egenskaper som gir gyldig og observerbar informasjon om den ansvarliges kognitive rammer kan være; kjønn, alder, utdanning, arbeidsstilling og ansiennitet (Hambrick, 2007; Hambrick & Mason, 1984). I forlengelsen av dette vil også den ansvarliges nettverk kunne være en relevant dimensjon.

For å kunne forklare avgjørelsene til virksomheten, er det flere faktorer som spiller inn. I tillegg til de demografiske egenskapene fra Hambrick og Mason, antas det at topplederne velger stillinger ut ifra hva som passer deres egenskaper og preferanser. Man kan blant annet gjennom denne teorien forutsi at en toppleder med arbeidsstilling innenfor bærekraft også har egenskaper som tilsier kunnskaper innenfor bærekraft og bærekraftsrapportering, og motsatt –

at en med erfaringer fra bærekraftsområdet vil heller velge en arbeidsstilling som er innenfor dette området enn andre stillinger (Hambrick, 2007).

3.1.1 Den ansvarliges karakteristikk

Med bakgrunn i tidligere forskning og teorien vil vi nå trekke frem ulike karakteristikk ved toppledelsen som vi ønsker å se nærmere på. Disse karakteristikkene er egenskaper man tidligere har sett en sammenheng med foretakets valg og prestasjoner (Hambrick, 2007; Hambrick & Mason, 1984).

Nedenfor har vi satt opp en tabell som viser en oversikt over tidligere studiers funn ved variablene. Stjernemarkeringen indikerer om resultatet er signifikant eller ikke.

Tabell 3.1: Oversikt over tidligere forskning

Variabel	Studie	Fortegn sammenheng mellom uavhengig og avhengig variabel
Kjønn	Martinez et al. (2019)	+*** (0 – mann, 1 – kvinne)
	Ting, Azizan og Kweh (2015)	-* (0 – kvinne, 1 – mann)
	Bannò, Filippi og Trento (2021)	+ (0 – mann, 1 – kvinne)
	Li, Lin og Zhang (2019)	- (0 – mann, 1 – kvinne)
	Fagerheim og Johannessen (2017)	- (0 – mann, 1 – kvinne)
Alder	Naranjo-Gil, Maas og Hartmann (2009)	_.***
	Young et. al (2001)	_.**
	Fagerheim og Johannessen (2017)	_.**
	Nornes (2018)	+*
	Daleq og Hobbel (2014)	-.*
	Li et al. (2019)	+
Utdanning	Li et al. (2019)	+** (Høyere grad av utdanning)
	Young, Charns og Shortell (2001)	+****
	Naranjo-Gil et al. (2009)	+****
	Fagerheim og Johannessen (2017)	-.*
	Daleq og Hobbel (2014)	+ (Høyere økonomisk utdanning)

Erfaring	Olsen (2012)	-** (Bruk av innovative verktøy)
	Daleq og Hobbel (2014)	+
	Li et al. (2019)	+** (Finansiell ekspertise)
Ansiennitet	Lewis, Walls og Dowell (2014)	+** (1 – kort ansiennitet)
	Li et al. (2019)	+** (1 – mindre enn 3 år, 0 – alt annet)
	Young et al. (2001)	+
	Fagerheim og Johannessen (2017)	+
	Daleq og Hobbel (2014)	-

Signifikansnivå: $p < 0,1$ er markert med *; $p < 0,05$ **; $p < 0,01$ ***

3.1.1.1 Forklaringsfaktor 1: Kjønn

En hovedvariabel som brukes i flere studier er kjønn. Studier som Martinez et al. (2019), Ting et al. (2015) og Li et al. (2019) har studert kjønn som en faktor som kan forklare økonomiske og administrative resultater, og bruken av bærekraftsrapportering. Kjønn er en variabel som er relativt enkel å måle. Resultatene i tidligere forskning har spriket noe.

Martinez et al. (2019) undersøkte i sin forskning virksomhetens villighet til å rapportere om bærekraft og samfunnsansvar. De argumenter for at det er en sammenheng mellom kvinner i ledelsen og virksomhetens rapporteringsvillighet etter GRI veiledningen.

I Ting et al. (2015) sine studier argumenteres det for at en virksomhet som er ledet av kvinner har større sannsynlighet for å overleve lengre og har økt effektivitet. Kvinner har tendens til å være mer risikoaverse og unngår gjerne å bruke gjeld i størst mulig grad. Dette er ikke noe som direkte beskriver kvaliteten, men kan være med på å styrke den. Resultatene deres støtter ikke denne argumentasjonen.

I en litteraturstudie gjennomført av Bannò et al. (2021), kom det frem at kvinner i topplederstillinger, uansett hvilken, ville kunne være med på å forbedre kvaliteten på bærekraftsrapporten til virksomheten. De fant og at kvinner har en positiv påvirkning på virksomhetens resultater innenfor bærekraft (og generelt). I sin artikkel skriver Bannò et al. (2021) av 50 studier har 37 av de funnet en positiv sammenheng mellom kvinner i ledelsen og virksomhetens bærekraftsprestasjoner. I sin studie argumenterer Li et al. (2019) for at antall kvinner som er CEO er positivt korrelert med bærekraftsrapportering, dette begrunnes med at

det er observert forskjeller med kvinner og menn når det kommer til aspekter som kommunikasjonssevner, effektivt lederskap og aksept av risiko. Dette er med på å styrke vår hypotese.

På bakgrunn av tidligere forskning foreslår vi følgende hypotese:

H1: Det er en positiv sammenheng mellom kvinnelig ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten og kvaliteten til bærekraftsrapporten

3.1.1.2 Forklaringsfaktor 2: Alder

I flere av de tidligere studiene vi har lest har vi observert at alder er en variabel som ofte testes. Hambrick og Mason (1984) argumenterer for at eldre ledere ofte er mer tilbaketrukne og søker gjerne ikke å tilegne seg ny kunnskap.

Siden bærekraftsrapportering er et område med hyppige endringer er det lett å tenke seg til at slike innovative verktøy ikke blir ansett som relevant for en eldre ledelse. Mange av de vil kanskje tenke at dette er noe de yngre heller kan lære seg. I studiene fra Ting et al. (2015) og Fallan, Olsen, Daleq og Hobbel (2015) har alder blitt trukket frem som en variabel, og i likhet med Hambrick og Mason (1984) beskriver de at eldre ledere er mindre aggressive og søker mindre innovasjon enn yngre ledere.

Flere studier har resultater som styrker Hambrick og Mason (1984) sin beskrivelse. Naranjo-Gil et al. (2009) sin studie har en sterk negativ signifikant relasjon mellom alder og bruken av nye innovative verktøy. Også Young et al. (2001) sine argumentasjoner for at yngre ledere også er mer fleksible enn de eldre. De eldre lederne vil heller holde på kjent gammel kunnskap, og styrer gjerne unna det nye. Resultatene til Young et al. (2001) er med på å bekrefte dette, da deres resultater viste at yngre ledere kunne være mer villige til å adoptere nye innovative systemer.

På den andre siden, selv om mye av studiene har funnet negative sammenhenger antyder resultatene til Li et al. (2019) en positiv sammenheng mellom alder og rapportering.

På bakgrunn av teori og tidligere forskning har vi utviklet følgende hypotese:

H2: Det er en negativ sammenheng mellom alder på ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten og kvaliteten på bærekraftsrapporten

3.1.1.3 Forklaringsfaktor 3: Utdanning

Som nevnt i kapittel to har vi avdekket at det er lite utdanning innenfor bærekraftsrapportering. Dette er et emne som ikke har blitt tatt inn på universitetene før i 2021, tidligere har vært noen emner her og der på ulike universitet. Disse har blitt avviklet av ulike årsaker.

I følge Hambrick og Mason (1984) er utdanning en variabel som kan gi ett innblikk i ledelsens kunnskaper. De foreslår at det ikke er hvilken type utdanning, men at det er mengden utdanning som vil være positivt tilknyttet til innovasjon.

I rapporten fra S-HUB (2020) kom det frem at kompetansen innenfor bærekraft er fortsatt mangelfull selv om stadig flere virksomheter øker satsingen innenfor dette området. S-HUB kom med en ny rapport for året 2021, hvor resultatene tyder på at kompetansenivået har økt litt fra året før (S-HUB, 2021). Det generelle inntrykket er at når det kommer til erfaring og kompetanse innenfor bærekraftsrapportering er nivået noe lavt. Dersom dette skal forbedres sier teorien at det er opp til topplederteamet om forbedring vedrørende dette skal skje (Hambrick & Mason, 1984). Ved å sette et større strategisk fokus på bærekraftsrapportering i topplederteamet og i utdanningsløpet, vil dette kunne øke kompetansen i virksomheten, og dermed også erfaringen.

Det er imidlertid flere måter å se på denne variabelen. I Young et al. (2001) ble fokuset på om ledelsen hadde en bachelorgrad eller ikke, mens i Fallan et al. (2015) besto deres utdanningsvariabel av høyere utdanning i antall år og høyere økonomisk utdanning (ja eller nei). Det er tidligere forskning som tilsier at en person med høyere utdanning er også mer villig til å ta i bruk nye systemer og tilegne seg ny kunnskap (Hambrick & Mason, 1984).

Daleq og Hobbelt (2014) og Fallan et al. (2015) skriver i sine studier at utdanning kan antyde kunnskap og videre påvirke bruken av balansert målstyring (BMS). Resultatene deres var ikke signifikante, men de kunne tyde på at høyere utdannelse økte sannsynligheten for bruk av BMS.

Også Naranjo-Gil et al. (2009) fant i sine analyser at utdanning hadde en positiv sammenheng med henholdsvis bruken av innovative styringsverktøy. I likhet med denne studien har også Young et al. (2001) funnet en positiv sammenheng mellom uavhengige variabel utdanning og deres avhengige variabel. Deres resultater var derimot signifikante. Denne sammenhengen

blir også støttet av Ting et al. (2015) som målte etter utdanningsnivå med gradering 1 til 7, hvor 1 tilsvarte «ikke fullført high school» mens 7 tilsvarte «fullført doktorgrad/PhD». Sammenhengen her viste seg å være positiv og veldig signifikant.

En toppledelse med større mengde utdanning vil kanskje være mer villig til innovasjon, nytenkning, enn en toppledelse med mindre utdanning. Tatt i betraktning at de tidligere studiene har funnet en positiv sammenheng og teorien, har vi kommet frem til følgende hypotese:

H3: Det er en positiv sammenheng mellom utdanningsnivå for ansvarlig leder for bærekraftsrapportering og kvalitet på bærekraftsrapportering

3.1.1.4 Forklaringsfaktor 4: Erfaring og ansiennitet

Erfaring er et begrep som kan beskrives på flere måter. De mest kjente eksemplene er kanskje John Locke (1632 – 1704) som sa at i fra erfaring kommer kunnskapen (Teigen, 2021). Dersom man tar utgangspunkt i John Locke sin definisjon på erfaring, at den kommer fra kunnskap, kan man trekke en linje mot hvilken kunnskap respondentene besitter.

Daleq og Hobbel (2014) fant i sin studie en positiv sammenheng mellom erfaring og bruken av BMS. Noe som kan tyde på at jo mer erfaring en ledelse har, jo større er sannsynligheten for at ledelsen søker nye innovative verktøy eller i vårt tilfelle; søker etter å ha best mulig kvalitet på bærekraftsrapporten.

Li et al. (2019) undersøkte i sin studie om finansiell ekspertise hadde sammenheng med bruken av bærekraftsrapportering. Ekspertise kan påvirke de personlige karakteristikkene til den ansvarlige og dermed påvirke de strategiske valgene, og en leder med finansiell ekspertise er ikke redd for å ta valg som kan anses som komplekse (Li et al., 2019). I sine analyser fant de en positiv signifikant sammenheng mellom ekspertise og bruken av bærekraftsrapportering.

Når det kommer til ansiennitet, har resultatene fra tidligere forskning vært noe tvetydig. Young et al. (2001) har to motstridende synspunkter når det gjelder ansiennitet; lang ansiennitet fører til ledere som er motstandsdyktige til endringer. Lederne følte en stor tilhørighet til hvordan «ting alltid har blitt gjort» og vil holde på den praksisen som er i dag. Det andre synspunktet var at ledere med lengre ansiennitet er bedre på å håndtere endringer

enn de med mindre. De har vært igjennom endringsprosesser tidligere, og vet best hvordan deres virksomhet må jobbe for å komme seg best mulig gjennom endringsprosessen.

I ettertid har det vært flere studier som støtter opp under en av disse synspunktene. Daleq og Hobbel (2014) hadde også ansiennitet som en variabel i sin studie, og deres hypotese var som følger: «*Jo lengre ansiennitet CFO har i stillingen, jo mindre sannsynlig er det at kommuner benytter BMS*» (Daleq & Hobbel, 2014, s. 59). De argumenterte dette med at en CFO med lengre ansiennitet vil ikke være så interessert i å innføre nye verktøy grunnet eierskap til dagens systemer. Analysene deres ga en negativ, ikke signifikant, sammenheng mellom ansiennitet og sannsynligheten for at kommunene ville komme til å anvende BMS.

En studie som også fikk støtte for at mindre ansiennitet kunne føre til mer bruk av innovative løsninger var Naranjo-Gil et al. (2009). Deres resultater viste en signifikant negativ effekt på ansiennitet.

Med det nevnt, er det også studier som støtter det andre synspunktet. Ting et al. (2015) fant en positiv sammenheng mellom ansiennitet og ledelsens evne til å ta mer risikoer i strategiske finansielle avgjørelser. I Fagerheim og Johannessen (2017) sin modell fant en positiv sammenheng mellom ansiennitet og bruken av BMS i politietatene. Dette er med på å støtte at tidligere studier på ansiennitet har vært todelt, noen finner negative sammenhenger mens andre finner positive.

Li et al. (2019) er en av de nyere studiene, og beskriver ansiennitet som et incentiv som kan brukes i løsningen av problemer virksomhetene kan stå ovenfor. En CEO som er i tidlig fase av sin ansiennitet kan høste sine fordeler senere, og vil derfor vurdere investeringer og innføringer av nye innovasjoner i sine tidligere stadier. Lewis et al. (2014) målte ansiennitet som 1 tilsvarer CEO i mindre enn 3 år og 0 tilsvarer alt annet. Resultatene deres viste en positiv signifikant effekt mellom ansiennitet og deres villighet til å frivillig rapportere om bærekraft.

Basert på tidligere studier har vi kommet frem til følgende hypotese:

H4: Det er en negativ sammenheng mellom ansiennitet til ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten og kvaliteten på bærekraftsrapporten

3.1.1.5 Forklaringsfaktor 5: Rapporteringsteam

Upper Echelon Theory handler også om man jobber alene eller i team. Teorien forteller at dersom man ser på et helt team vil man noen ganger få en sterkere forklaring på avgjørelsene som blir tatt i virksomheten. I oppgaven til Fagerheim og Johannessen (2017) beskrives det at teamet kan bli mer inspirert til å utvikle kvaliteten i bærekraftsrapporten ved å delta på fagseminarer, kurs og lignende. Her kan vi se en kobling til nettverksteorien dette fordi ved slike samlinger kan deltakerne i teamet komme i kontakt med andre som også jobber med bærekraftsrapportering, og derfra utveksle kunnskap og utvide nettverket sitt. Her er det muligheter for å utvide nettverket til personer i både samme og forskjellige bransjer.

Denne forklaringsfaktoren vil bli benyttet til hypoteseutarbeidelsen under nettverksteori.

3.2 Nettverksteori

3.2.1 Generelt om sosiale nettverk

Et sosialt nettverk kan defineres som en rekke relasjoner, kontakter eller bånd mellom individer (Borgatti & Halgin, 2011; Brandão & Moro, 2017; Burt, 1995; Gabbay & Leenders, 1999; Newman, 2003; Tsai, 2001). I sosial kapitalteori er grunnleggende ressurser i strukturer og sosial utveksling. Sosial kapital kan brukes som et begrep hvor individer bruker sine sosiale relasjoner til å få ressurser, og bruker disse ressursene til å lettere oppnå mål. Sosial struktur kan gi enten positive eller negative utfall. Hvis ressursene kan brukes til å oppnå spesifikke mål og vil gi sosial kapital, vil dette være et positivt utfall. På den andre siden kan relasjonen hindre en handling og dermed gi sosialt ansvar, hvor dette vil være et negativt utfall (Gabbay & Leenders, 1999).

Er ny kunnskap hentet fra eksterne kilder (nettverk) vil virksomheten som enhet ha varierende evne til å utnytte denne kunnskapen. Evnen til å utnytte kunnskap blir definert som «absorberende kapasitet». En lav kapasitet kjennetegnes ved at virksomheten har problemer med å lære eller overføre ny kunnskap. Dersom det er større sannsynlighet for at virksomheten kan dra nytte av ny kunnskap, vil de ha høy absorberende kapasitet. Her vil virksomhetene investere mye i forskning og utvikling, og ha evnen til å produsere flere innovasjoner (Tsai, 2001).

3.2.2 Størrelse på nettverket

Et individ eller en virksomhet kan ha ulike tilganger til informasjon og kunnskap, dette kan defineres som deres nettverksposisjon. Samspillet mellom nettverksposisjonen og absorberende kapasitet har i betydelig grad evnen til å påvirke innovasjon og ytelse. Ved et stort nettverk må virksomheten ha kapasitet nok til å absorbere kunnskapen den tilegner seg, og må derfor også investere i absorberende kapital når nettverket deres utvides. Dermed viser nettverksposisjonen og den absorberende kapasiteten evnen virksomheten har til å utnytte kunnskap som er tilegnet (Tsai, 2001).

Putnik, Costa, Alves, Castro, Varela og Shah (2016) har beskrevet i sin studie at i tillegg til å kan jobbe i grupper er det også mulig å få hjelp av individuelle ressurser med kompetanse relatert til oppgaven, men også gjøre oppgaver alene. Resultatet av studien viser at prestasjonen øker ved interaksjon mellom studentene, og at gjentagende interaksjon gir bedre resultat.

I studie gjort av Butler (2001) om ressursbasert teori i sosiale strukturer, argumenterer han med at i større sosiale strukturer er det større sannsynlighet for et individ i nettverket har informasjon som er etterspurt. Når individer i en større gruppe klarer å få fordeler både som aktive deltakere og indirekte som passive deltakere, vil fordelene være større enn ved små grupper. Samtidig som nettverket øker og tilgangen til ressurser øker, kan det også bli vanskeligere å engasjere alle deltakere da forventingen blir at noen andre svarer. Ved fysiske møter i store grupper vil hver enkelt ha mindre mulighet til å delta i praten, og sjansen er mindre for at alle kjenner alle og noe informasjon kan gå tapt (Butler, 2001).

3.2.3 Forskjellige typer sosiale nettverk

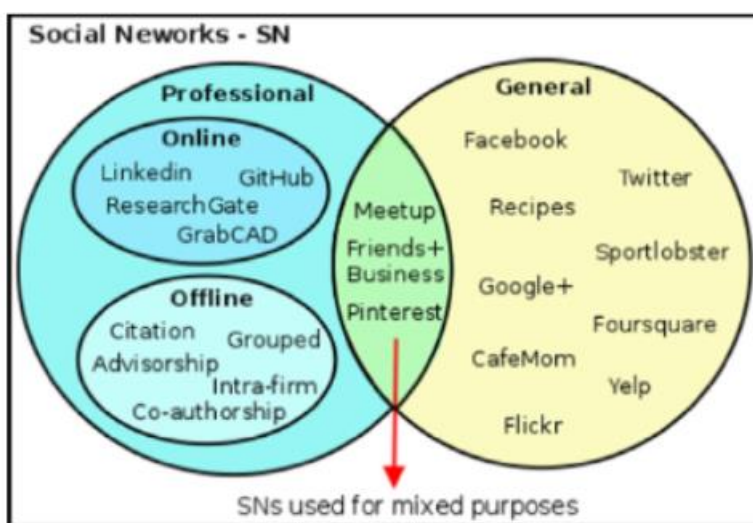
Det kan fremkomme forskjellige typer nettverk etter hvordan relasjonene har oppstått. Eksempler på dette kan være familiære og vennskapelige nettverk (Amato, 1990; Balkundi & Harrison, 2006), akademiske nettverk (Nicolaou & Birley, 2003), profesjonelle nettverk (Brandão & Moro, 2017; Quinton & Wilson, 2016), kompetansenettverk o.l. (eksempler på andre nettverk se: Newman, 2003; Uhl-Bien, 2006), men også en blanding mellom nettverkene.

Blanding mellom nettverkene forekommer, men i denne studien legges det ikke vekt på familiære og vennskapelige nettverk isolert sett. I utarbeidelsen av en bærekraftsrapport vil

profesjonelle og akademiske nettverk og kompetansenettverk være viktige for å innhente informasjon som kreves for å oppnå resultatet som forventes. Dermed vil nettverk som for eksempel er en blanding mellom vennskap og kompetanse, i denne sammenheng legges det vekt på kompetanse.

Familiære nettverk er nettverk man er født eller adoptert inn, mens vennskapelige nettverk kan oppstå hvor som helst med forskjellig styrke på relasjonen. Og slike typer relasjoner brukes gjerne til et sosialt støttenettverk for hjelp i forskjellige personlige situasjoner (Amato, 1990; Ferrari, Harriott & Zimmerman, 1998). Denne type nettverk vil sjeldent være relevant for innhenting av informasjon i en profesjonell setting.

Videre finner vi profesjonelle nettverk hvor relasjonenes formål går utover det som forbindes med familie- og vennskapsnettverk. I artikkelen til Brandão og Moro (2017) deles det inn i om de profesjonelle nettverkene er online eller offline, og her inngår det virksomhets- og akademisk nettverk. Eksempel på ekte sosiale nettverk ifølge Brandão og Moro (2017, s. 22) vises i figur 3.2 under.

Figur 3.2: Real SN classified by their main purpose

Et offline virksomhetsnettverk er et sosialt nettverk som er bygget opp uten bruk av sosiale medier og er i henhold til jobben. Eksempler på dette kan være andre virksomheter, ansatte, selgere, leverandører og kunder. Formålet ved slike nettverk er å øke profitt, samt bedre ledelses og støtteprosesser (Brandão & Moro, 2017).

Et offline akademisk nettverk bygges opp ved akademiske institusjoner, og eksempler på slike relasjoner kan være forfattere, spesialister, rådgiver o.l. (Brandão & Moro, 2017). I artikkelen til Nicolaou og Birley (2003) presenteres nettverkene som exoinstitutional og endoinstitutional relasjoner. Hvor exoinstitutional relasjoner oppstår utenfor en akademisk institusjon og endoinstitutional oppstår innenfor en akademisk institusjon – altså for bruk til akademiske formål (Nicolaou & Birley, 2003).

Et online virksomhets- eller akademisk nettverk bygges opp ved bruk av egne designede plattformer for nettverksbygging og deling av informasjon (Brandão & Moro, 2017). Slike typer plattformer er blitt mer vanlige å bruke, og det har dermed blitt mer interessant å se på underliggende faktorer for bygging av sosiale strukturer online (Butler, 2001). Eksempler på slike plattformer kan være LinkedIn, GitHub, ResearchGate og GrabCAD (Brandão & Moro, 2017). Slike online sosiale nettverk kan brukes som en metode for å dele informasjon mellom individer (Huang, Clarke, Heldsinger & Tian, 2019).

I en studie gjort av Huang et al. (2019) er det innhentet informasjon om hvor mange deltakere som deler og søker informasjon om implementering av en bærekraftsplan på Twitter og LinkedIn. Her er det funnet at det var mer sannsynlig at deltakerne i studien brukte LinkedIn enn Twitter for å finne råd om implementering av en bærekraftsplan (Huang et al., 2019). Online sosiale nettverk kan også brukes til å danne seg grupper med felles interesser som deler informasjon. Dette kan bringe en fordel for deltakere ved for eksempel internasjonale relasjoner med ny kunnskap, hvor disse relasjonene ellers ikke ville ha funnet sted (Quinton & Wilson, 2016). Nettverkene som kan dannes på online sosiale nettverk kan bestå av kjente individer, ukjente individer eller en blanding mellom dem. Dette vil være generelle nettverk med varierende nivå av kompetanse [innenfor bærekraftsrapportering], og kan ha forskjellige størrelser (Quinton & Wilson, 2016). Individer som er med i denne type nettverk trenger dermed ikke å ha kompetanse innenfor bærekraftsrapportering, men er individer med forskjellig type kompetanse.

Basert på tidligere studier om online sosiale nettverk og størrelse på nettverkene har vi kommet frem til følgende hypotese:

H5: Det er en positiv sammenheng mellom et større LinkedIn nettverk og kvalitet på bærekraftsrapportering

3.2.4 Interne og eksterne nettverk

Relasjonene i et sosialt nettverk kan også defineres ved interne og eksterne nettverk (McCallum, Forret & Wolff, 2014; Sturges, Guest, Conway & Davey, 2002). McCallum et al. (2014) bruker eksterne nettverk som relasjoner opparbeidet utenfor virksomheten, og brukes til å innhente informasjon til egen fordel. Disse fordelene kan være å få et bredere perspektiv på jobbmuligheter, organisasjonskultur eller arbeidsforhold. Interne nettverk er relasjoner opparbeidet innad i virksomheten, og har eksempler som å sosialisere med arbeidskollega eller spørre om informasjon eller råd fra en arbeidskollega (McCallum et al., 2014). Det kan innhentes spesifikk kunnskap fra både interne og eksterne nettverk på denne måten, og nettverket kan defineres som et kompetansenettverk.

En annen måte å definere interne og eksterne nettverk på kan være i form av team. I denne sammenhengen vil interne nettverk være relasjonen mellom individer plassert sammen i teamet, og det eksterne nettverket vil være relasjonene individene i teamet har utenfor teamet (Chung & Jackson, 2013). Vi har utarbeidet en variabel kalt rapporteringsnettverk, hvor denne variabelen gjenspeiler hvor mange relasjoner internt og eksternt som er med på å hjelpe ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Individer som er med i denne type nettverk har dermed spesifikk kompetanse i bærekraftsrapportering, og dette skiller seg ut fra en generell type nettverk som for eksempel et LinkedIn nettverk.

Ved å se på tidligere forskning for størrelse på nettverket og fordeler ved interne og eksterne nettverk har vi kommet frem til denne hypotesen:

H6: Det er en positiv sammenheng mellom et større kompetansenettverk og kvalitet på bærekraftsrapporteringen

3.2.5 Rapporteringsteam

I en studie fra Haas og Hansen (2007) er det funnet at ved at teamet bruker informasjon fra erfarne kollegaer øker kvaliteten på arbeidet som blir gjort. Dette presiserer viktigheten ved å ha et internt nettverk. Som sagt tidligere viser også studien til Putnik et al. (2016) at studenter som samarbeider med flere andre studenter, og har flere relasjoner, gjør mer arbeid og får høyere karakterer. Videre finner Balkundi og Harrison (2006) at sosialt nettverk er en viktig faktor for ytelsen teamet har på arbeidet. Team med sterke relasjoner til hverandre har en bedre ytelse, og dette bedres også av en sentral person som teamets leder. Er dette teamet en

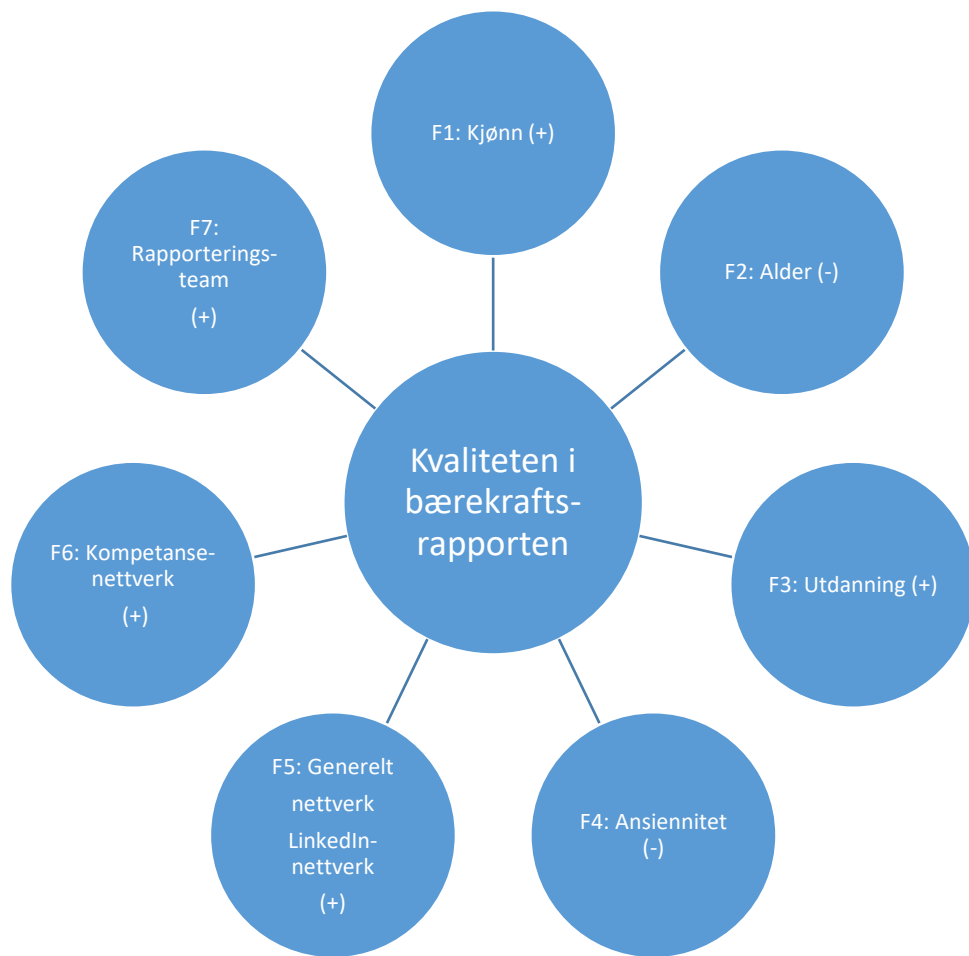
sentral del av et internt nettverk i virksomheten vil også dette forbedre ytelsen (Balkundi & Harrison, 2006). Her kan man observere en kobling mellom dette med å jobbe alene eller i team ved utarbeidelsen og nettverksteorien.

Teori fra forklaringsfaktor 5 og nettverksteori bygger under denne hypotesen:

H7: Det er en positiv sammenheng mellom å jobbe i team og kvaliteten på bærekraftsrapportering

3.3 Forklaringsfaktormodell

Vår forklaringsfaktormodell består av den faktoren «Kvaliteten i bærekraftsrapporten» og de syv faktorene som beskrevet i dette kapitlet. Fortegnene (plussene og minusene) symboliserer våre forventninger for hvordan forklaringsfaktorene påvirker kvaliteten i bærekraftsrapportene.

Figur 3.3: Forklaringsfaktormodell

4. Metode

I dette kapittelet skal den metodiske fremgangsmåten for oppgaven diskuteres. Diskusjonen skal redegjøre for valgene som ble tatt for å best mulig kunne svare på problemstillingen.

4.1 Vitenskapsteoretisk ståsted og forskningsdesign

For å kunne svare på problemstillingen på en tilfredsstillende måte er valg av metode viktig. Vår studie og problemstilling er i vitenskapsteoretisk perspektiv i hovedsak innenfor positivismen (Nyeng, 2004).

Vi ønsker ved å svare på vår problemstilling å generalisere funn av resultater til en populasjon, noe som setter oss i en mer kvantitativ tilnærming. Fremgangsmåte er deduksjon, fra teori til empiri, hvor man henter inn teori og bruker denne til hypoteseutvikling. Videre avkrefter eller bekrefter man disse hypotesene ved hjelp av datainnsamling og testing av hypotesene (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2020).

For å forkaste hypoteser og oppfatninger, brukes falsifikasjon. Falsifikasjon er hvor sannhet ikke er absolutt. En hypotese kan ikke bekreftes, men det kan få støtte eller styrkes. Nyeng (2004) oppsummerer falsifikasjon slik: *«ingen endelig mengde observasjoner kan bekrefte en teori, men én enkelt avvikende observasjon kan i prinsippet avkrefte en teori»*. Falsifikasjon er basert på kritisk rasjonalisme, en fremgangsmåte som ble formet av Karl Popper.

Fremgangsmåten ses på en motsetning til positivismens induksjon, hvor man søker å generalisere basert på en begrenset mengde observasjoner.

I vår oppgave har vi satt oss inn i teori, og brukt denne kunnskapen til å få forståelse for hvilke faktorer som bør inkluderes i undersøkelsen vår. Dette er både beskrivende og forklarende design, med eksplorative trekk (Gripsrud, Olsson & Silkoset, 2016). Vi har i hovedsak benyttet oss av vår spørreundersøkelse ved datainnsamling, og dette i en avgrenset periode. Det gir oss et øyeblikksbilde og vi har dermed en tverrsnittstudie (Johannessen et al., 2020).

4.2 Populasjon og utvalg

«En populasjon er summen av alle de undersøkelsesenheterne en ønsker å si noe om.»
(Gripsrud et al., 2016, s. 166).

Denne studien er basert på en spørreundersøkelse blant ansvarlige for utarbeidelse av bærekraftsrapportering blant de største virksomhetene i Norge, foretatt våren 2021. Vår populasjon er i all hovedsak de 250 største virksomhetene i Norge. Vi har valgt å begrense populasjonen til disse for å ha kunnskap om hvem alle virksomhetene er, samtidig som populasjonsstørrelsen ikke er større enn at vi hadde tidsressurser til å gjennomføre datainnsamlingen innenfor rammene av masteroppgaven.

Vi baserte identifikasjonen av de 250 virksomhetene på Kapitals liste over de 500 største virksomhetene i Norge. Her valgte vi å bruke Kapitals liste for 2020, som hadde informasjon om blant annet antall ansatte, omsetning og årsresultat. Virksomhetene ble valgt fra toppen av listen, sortert etter omsetning (Kapital, 2021). I tillegg til denne listen inkluderte vi også fire virksomheter fra våre nettverk. Disse fire virksomhetene er store virksomheter som befinner seg i energibransjen og finansbransjen. Her er det brukt en type ikke-sannsynlighetsutvalg, altså et kvoteutvalg. Dette er en avansert type bekvemmelighetsutvalg med informasjon om noen variabler, og vil være den typen utvalg vi har grunnet informasjon vi allerede hadde om noen variabler ved utvalget. Ved bruk av bekvemmelighetsutvalg er utvalgsstørrelsen ofte rundt 200 (Gripsrud et al., 2016).

Utvalget i studien utgjør 214 virksomheter, av utsendt spørreundersøkelse til disse fikk vi totalt 93 svar. Grunnen til at det ble 214 var at det var noen virksomheter vi ikke fant kontaktinformasjonen vi trengte for å kunne sende de spørreundersøkelsen. I frafallsanalysen vil vi gå nærmere inn på de som ikke har besvart spørreundersøkelsen og hvorfor.

4.2.1 Datagrunnlag

Vi fikk inn totalt 93 svar av de 214 utsendte invitasjonene, dette gir oss en svarprosent på 43%. 91 av svarene er svar fra virksomheter på Kapitals liste, de resterende er fra virksomheter innhentet i fra våre egne nettverk. Totalt er det 210 virksomheter på Kapitals liste som fikk tilsendt invitasjon til spørreundersøkelsen, også dette gir en svarprosent på $91/210 = 43\%$. Svarprosent på 43% er i utgangspunktet et godt grunnlag for å studere kvaliteten i bærekraftsrapportene i de 250 største virksomhetene i Norge. I følge Johannessen et al. (2020) er en svarprosent på 30-40 prosent å forvente, mens en svarprosent på 50% er en bra svarrespons.

4.2.2 Utvalg og frafallsanalyse

Tabell 4.1: Frafallsanalyse

Antall potensielle virksomheter fra Kapitals liste	250
Virksomheter fra egne nettverk	4
Totalt potensielle virksomheter	254
Antall virksomheter vi ikke fant kontaktinformasjon til:	40
Antall virksomheter vi har sendt spørreundersøkelsen til:	214
Antall virksomheter som har besvart at de ikke kunne delta:	8
Antall virksomheter som ikke har besvart uten begrunnelse:	110
Antall virksomheter som svarte etter vi stengte spørreundersøkelsen:	3
Antall svar som grunnlag for analysen:	93
Svarprosent:	43%*

* Svarprosenten er regnet ut av totalt utsendte invitasjoner

Det viste seg da vi hentet inn kontaktinfo at flere av virksomhetene ikke hadde kontaktinformasjon, som var til nytte for oss, tilgjengelig. Med dette mener vi i form av e-postadresser. Mange hadde telefonnummer til sentralbord og lignende tilgjengelig, men av kapasitetshensyn måtte vi begrense oss til de som oppga relevante e-postadresser. Av de 250 fant vi totalt 210 e-poster, lagt sammen med de fire vi hadde innhentet fra nettverk rundt oss ble spørreundersøkelsen sendt ut til totalt 214 virksomheter.

Videre i tabellen over ser vi at det er åtte virksomheter som har besvart oss med at de ikke kunne delta, dette av ulike årsaker. I to av virksomhetene svarte at deres hovedkontor ikke var i Norge, og derfor var ikke den ansvarlige norsktalende, mens de resterende seks hadde ulike årsaker som at de var internasjonale virksomheter og derfor ikke så spørreundersøkelsen som relevant for dem eller at de ikke hadde tid til å besvare. Av de 214 utsendte er det 110 som verken har besvart epost eller spørreundersøkelsen.

Etter vi stengte spørreundersøkelsen fikk vi e-poster fra tre virksomheter som hadde prøvd å besvare. Vi hadde da startet dataanalysen og så det derfor ikke som nødvendig å åpne spørreundersøkelsen igjen.

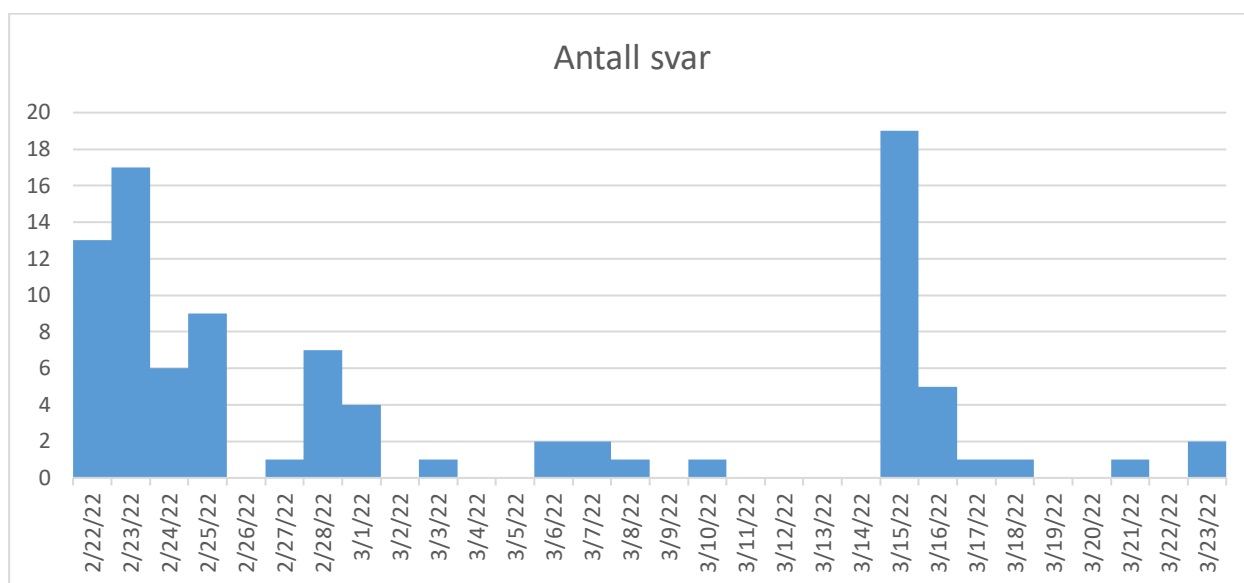
For å se hvordan fordelingen på de som har besvart mot de som ikke har besvart spørreundersøkelsen beregnet vi gjennomsnittlig omsetning. For de 93 virksomhetene som har besvar er gjennomsnittlig omsetning på ca. kr 14.000 (i mill. kr) og for de 159 som ikke har besvart spørreundersøkelsen er gjennomsnittlig omsetning på ca. Kr 13.700 (i mill. kr). Kan se ut som en ganske jevn fordeling når man tar omsetning i betraktning, noe som styrker studiens eksterne validitet.

4.2.3 Datainnsamling

Vi valgte å benytte oss av en spørreundersøkelse hvor spørsmålene var standardiserte. Dette for å kunne lettest sikre data som belyser vår problemstilling (Båfjord & Thorsen, 2018). I tillegg til dataen fra spørreundersøkelsen, innhentet vi andre variabler selv. Dataen gjelder virksomhetens omsetning og antall ansatte, også respondentenes nettverkstall på LinkedIn, Proff.no og Purehelp. Grunnen til at vi innhentet disse selv var for at da kunne vi holde spørreundersøkelsen kortest mulig og dermed sikre at kanskje flere ville svare og denne dataen ville kunne gi oss ett større sammenligningsgrunnlag i analysen.

Som tidligere beskrevet, sendte vi invitasjon til spørreundersøkelsen til totalt 214 virksomheter. Blant disse var det CEOer, CFOer, bærekraftsansvarlige, kommunikasjonsansvarlige og postmottak som fikk den tilsendt. Vi beskrev i e-posten hva oppgaven skulle handle om og la et ved infoskriv (se vedlegg 1). I e-posten belyste vi at det var ønskelig at den som var ansvarlig for bærekraftsrapportering skulle besvare spørreundersøkelsen, og at de gjerne måtte videresende e-posten til rette vedkommende. I infoskrivet beskrev vi oppgaven, problemstilling og forklarte at svarene blir anonymisert.

Første runde med invitasjoner ble sendt ut i tidsrommet 22. og 23. februar, den andre (og siste) runden med purring (til de som enda ikke hadde besvart spørreundersøkelsen den første runden) ble sendt ut den 15 mars.

Figur 4.1: Svarlogg

I tidsrommet 22. februar til 10. mars fikk vi inn totalt 64 svar. I diagrammet over ser vi at de fire første dagene fikk vi inn flest svar, med 13 svar den første dagen og 17 svar den påfølgende dagen. Etter det roet det seg og svarene kom inn sporadisk samtidig som vi fikk automatiske svar e-poster fra flere om at de var på ferie (vinterferien foregikk under de to første ukene). Vi sendte ut en påminnelses e-post den 15.mars og stengte spørreundersøkelsen den 24. mars. Allerede 15.mars økte svarandelen betraktelig med 19 nye svar. I perioden fra 15.mars til 24 mars fikk vi inn totalt 29 svar, og endte da til slutt på totalt 93 svar.

En analyse av tidlige svar, de som besvarte spørreundersøkelsen 22. og 23. februar, viser at den gjennomsnittlige omsetningen på virksomhetene som besvarte disse dagene er ca. kr 12.800. Gjennomsnittlig omsetning til de 10 siste virksomhetene som svarte, perioden 16.-23.mars, er på ca. kr 15.000 (tall i mill. kr). Tallene tyder på at en del av de største virksomhetene svarte etter purrerunden.

4.2.4 Datatype

I vår oppgave har vi samlet inn både primær- og sekundærdata. Dataen fra spørreundersøkelsen betegnes som primærdata da dette er data som er avgrenset til å handle om bærekraftsrapportering og karakteristikk av respondentene. Sekundærdataen vår består av data fra Kapitals liste og LinkedIn, her har vi hentet antall ansatte i virksomheten antall

kontakter på LinkedIn. Vi innhentet også data fra virksomhetenes nettsider for å kunne klassifisere hvilken bransje de tilhørte. I karakteristikene og kontrollvariablene har vi også sett på tidligere studier og sammenlignet med disse før vi har utviklet hypoteser, også dette betegner vi som sekundærdata (Ringdal, 2018).

4.3 Spørreundersøkelsen

4.3.1 Utforming av spørreundersøkelsen og spørsmålsformulering

Arntzen og Gjestad (2020) hadde i sin studie en spørreundersøkelse om bærekraftsansvarlig, og vi hentet derfor inspirasjon fra denne når vi skulle utforme vår undersøkelse.

Spørreundersøkelsen vår ligger vedlagt i vedlegg nr.3. Det har bidratt til å øke begrepsvaliditeten i spørreundersøkelsen. Arntzen og Gjestad (2020) sin studie omhandlet imidlertid ikke rapportering og deres spørreundersøkelse var anonym, noe som skiller deres studie fra vår studie.

For at spørreundersøkelsen ikke skulle virke alt for omfattende for respondentene satte vi en takhøyde på maks 15 – 20 spørsmål. Vi tenkte også gjennom rekkefølgen og utformingen av spørsmålene. Vi prøvde (i samarbeid med veileder) å utforme spørsmålene slik at strukturen og rekkefølge i skjemaet var hensiktsmessig. Spørreundersøkelsen er i hovedsak delt i tre. Første del handler om respondenten, mens den andre delen er om den ansvarlige for utarbeidelsen for bærekraftsrapporten og eventuelt rapporteringsteam. Den tredje delen omhandlet bærekraftsrapportering.

Del en var, som nevnt, om respondenten. Av praktiske årsaker valgte vi å innhente samtykke sammen med undersøkelsen. Her skulle respondenten krysse av at de har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet, om de fått anledning til å spørre spørsmål og at de samtykker at opplysningene kunne behandles og benyttes til prosjektet er avsluttet. Spørsmålet om samtykke ble først delt i to avkrysningsbokser, men måtte endres da noen av respondentene glemte å krysse av begge. Endringen var fra to avkrysningsbokser til en, og skjedde 25. februar. Spørsmål 1 var om e-postadresse, og dette ga oss en mulighet til å se hvem som svarte og hvilken virksomhet de tilhørte. Denne informasjonen ble brukt for å innhente sekundærdata. I dataen fra Nettskjema er respondentene identifiserbare, dette for at for vår analyse var det viktig å ha mulighet til å innhente ekstra informasjon om virksomheten og den ansvarlige for rapportering.

Spørsmål 2 og 3 var om respondenten, og er hvilken rolle respondenten har i virksomheten og hvor lenge vedkommende har vært ansatt der. Svaralternativene på disse spørsmålene var gjensidig utelukkende for å unngå at noen kunne plasseres i to alternativ (Johannessen et al., 2020). Siden mange virksomheter definerer rollene sine forskjellig, satte vi også et svaralternativ som «annet», hvor de kunne utdype svaret sitt nærmere slik at vi heller kun reklassifisere det i den kategorien vi mente de passet i.

Det var ikke gitt at det var den som var ansvarlig for utarbeidelse av bærekraftsrapporten var den som besvarte vår spørreundersøkelse, derfor spør spørsmål 4 om hvem som har dette ansvaret. I likhet med de to foregående spørsmålene er svaralternativene her gjensidig utelukkende, og det siste alternativet ga muligheter for å utdype svaret dersom det var behov for dette.

Del to omhandler den ansvarlige for bærekraftsrapportering. Dette fordi, som nevnt i forrige avsnitt, vi visste ikke om alle som besvarte var den rette personen eller om det var noen som svarte på vegne av den ansvarlige.

Igjen har vi valgt svaralternativer som gjensidig utelukker hverandre; spørsmål 5-6 tilsvare hhv. kjønn og alder, spørsmål 8 spør hvor lenge vedkommende har hatt ansvaret for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Vi har også spurt om hvilken utdanning vedkommende innehar (spørsmål 7), her fikk de fire svar alternativer; videregående, fagskole, bachelor og master. Ingen av respondentene svarte videregående, og dette svaret er dermed tatt ut av datamatriksen. Vi har valgt å sette også disse som gjensidig utelukkende svaralternativ fordi vi ønsket å finne den ansvarlige for utarbeidelsens høyeste utdanning.

Spørsmål 7.1 og 7.2 ble vist kun om respondentene huket av for henholdsvis bachelor og master, dette for å kartlegge hvilke fagområder de ansvarlige befant seg i. Disse to spørsmålene hadde ikke gjensidig utelukkende svar, dette fordi en person kan ta flere grader. Avslutningsvis i del 2 av spørreundersøkelsen spurte vi om hvor mye erfaring den ansvarlige har generelt (spørsmål 9), og dette var ikke med gjensidig utelukkede svaralternativ. Årsaken til dette er at vi ønsket en oversikt over all relevant erfaring til respondentene.

I den tredje og siste delen av spørreundersøkelsen innhentet vi informasjon om selve utarbeidelsen av bærekraftsrapporten, den ansvarliges/teamets nettverk og ulike variabler som kan beskrive kvaliteten på bærekraftsrapporten. Det første spørsmålet (spørsmål 10) er et

spørsmål med gjensidig utelukkende svar, dette for å finne ut hvor mange som utarbeidet rapporten alene eller i team. Uavhengig hva respondentene svarte på spørsmål 10, var to neste spørsmålene like, altså spørsmål 10.1 og 10.3 er like og 10.2 og 10.4 er like. Vi gjorde det slik for å lettere kunne sammenligne nettverksbildet til den som jobber alene mot de som jobber i team.

I spørsmål 11 til 15 er det som brukes til vår avhengige variabel. Vi har valgt å bruke graderingsspørsmål, med måleverdiene 1 til 5. Dette fordi vi trengte en variabel som målte kvaliteten, og fant ut at det var hensiktsmessig å få respondentene til å gi en egenvurdering på ulike variabler som kunne beskrive kvaliteten i bærekraftsrapporten. De siste spørsmålene (16-19) har svaralternativene ja/nei, altså gjensidig utelukkende svar. Spørsmålene er valgt for å finne ut om virksomhetene bruker virkemidler for å bedre kvaliteten på sin rapportering. Vurderingen av disse spørsmålene er ved valg av ja vil dette ha et positivt utslag på kvaliteten av virksomhetens rapportering. Spørsmål 19.1 kommer kun til de respondentene som svarer ja på spørsmål 19. Dette spørsmålet er ikke gjensidig utelukkende for å se hvilke sertifiseringer som er i bruk i respondentens virksomhet.

4.3.2 Gjennomføring av undersøkelsen

Før vi kunne gjennomføre undersøkelsen måtte vi først sette opp en datahåndteringsplan hos NSD (Norsk senter for forskningsdata), og fylle ut en søknad om å gjennomføre spørreundersøkelsen. Dette fordi vi trengte muligheten til å identifisere respondent/ ansvarlig for rapportering og virksomheten.

Undersøkelsen ble sammensatt og ferdigstilt med hjelp fra veileder, og etter ferdigstillelse ble det utført en pilottest. Pilottesten ble utført av syv personer i løpet av en dag, den 20.01, hvor vi fikk nyttige tilbakemeldinger om spørsmålene og tidsbruk. Testpersonene var personer i arbeidslivet og studenter, både med og uten økonomisk bakgrunn og erfaring.

Formålet med å sende ut en pilottest er slik at man kan få tilbakemeldinger på hvordan spørsmålene oppfattes, og sikre at forståelsen av de blir korrekt (Johannessen et al., 2020). I tillegg ville vi få et estimat på hvor lang tid det tok å gjennomføre den slik at vi kunne beskrive det til respondentene når invitasjonen ble sendt ut. Grunnet tidsperspektivet på oppgaven valgte vi å sende pilottesten til nettverket vårt i næringslivet. Utvalgsstørrelsen var litt større enn det Johannessen et al. (2020) foreslo, det gjorde vi for å være sikker på at

bakgrunnen til de som deltok var noe variert. Ved å gjennomføre en pilottest fikk vi et overblikk over spørsmålenes validitet og den trolige reliabiliteten til den innsamlede dataen fra den faktiske undersøkelsen (Saunders et al., 2016, referert av: Arntzen og Gjestad, 2020).

Spørreundersøkelsen ble ferdigstilt i Nettskjema, som er et nettsted for utarbeidelse og gjennomføring av spørreundersøkelse av Universitetet i Oslo. Invitasjonene ble sendt ut på e-post med lenke til undersøkelsen og informasjon om deltakelsen og tema for masteroppgaven vedlagt. Og som nevnt under frafallsanalysen gjennomførte vi en purrerunde ca. en måned etter vi sendte ut invitasjonen.

Bruk av Nettskjema som plattform til vår spørreundersøkelse er med på å styrke reliabiliteten til studien vår. Dette fordi skjemaet gir oss en oversikt over hvem som har svart og når, slik at vi kan sammenligne dette mot våre lister over hvem vi har sendt spørreundersøkelsen til. All data fra spørreundersøkelsen lastes ned som en Excel-fil, som har god oversikt over spørsmål og svar. Dette er med på å redusere sannsynligheten for tastefeil når vi skal laste opp dataen i IBM SPSS. Når vi gjorde analysen over svart/ ikke svar og tidlig/sene svar hentet vi ut svardatoene fra en liste hos Nettskjema som var sortert etter dato, deretter var det kun å sammenligne denne lista mot lista til Kapital.

I de statistiske analysene har vi brukt programmet IBM SPSS. Alle variabler som ble lastet opp i SPSS ble sjekket manuelt før vi foretok oss noen analyser. Etter analysene ble gjort har vi manuelt også sjekket hver tabell for eventuelle feil som kan oppstå ved feilbruk av input. Bruken av SPSS kan styrke argumentasjonen for påliteligheten i dataen. Dette fordi alle utregninger går automatisk og manuelle regnefeil unngås.

Som beskrevet tidligere måtte vi endre på samtykke spørsmålet, da det var tre respondenter som ikke huket av begge boksene. Vi har derfor innhentet skriftlig samtykke fra disse tre over epost.

4.3.3 Forskningsetikk og anonymitet

«The goal of ethics in research is to ensure that no one is harmed or suffers adverse consequences from research activities». (Cooper & Schindler, 2014, s. 28)

For å forhindre at noe som oppfattes som uetisk i forskningen oppstår, eller som en retningslinje når man står i etiske dilemmaer i forskningsprosessen, har Den nasjonale

forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) kommet med retningslinjer for forskningsetikk, Johannessen et al. (2020, s. 45) lister de tre hensynene slik:

1. *Informantens rett til selvbestemmelse og autonomi*
2. *Forskerens plikt til å respektere informantens privatliv*
3. *Forskerens ansvar for å unngå skade.*

I vår undersøkelse behandler vi det som Johannessen et al. (2020) identifiserer som indirekte personidentifiserbare opplysninger, da vi etterspør rolle i virksomheten til respondenten, og kjønn, alder og rolle i virksomheten til den ansvarlige for bærekraftsrapporteringen. Vi har i infoskrivet, som sendes ut til respondentene før deltakelsen, forklart hva det er vi skal undersøke, hvilke type opplysninger vi trenger og hvordan vi har tenkt å behandle dataen de kommer med. I dette skrevet opplyser vi også om hvordan de kan trekke samtykket sitt eller kontakte oss dersom de har noen spørsmål.

Vi innhentet e-postadressen til respondentene for et formål, det er for å ha oversikt over hvilke virksomheter som har besvart undersøkelsen, slik at når vi da skulle purre trengte vi ikke å sende ny invitasjon til alle de som allerede hadde besvart spørreundersøkelsen. En annen årsak for at spørreundersøkelsen ikke er anonym fordi vi har nytte av å vite hvem som har besvart og hvem som ikke har besvart undersøkelsen. Vi anser heller ikke bærekraftsrapportering som et veldig sensitivt tema.

En spørreundersøkelse som er anonym har større sannsynlighet for å oppnå høyere svarandel enn en som ikke er det. All data som blir presentert i denne oppgaven vil være anonymisert, og det vil ikke være mulig å knytte data til hverken virksomhet eller den som har besvart undersøkelsen. Godkjent søknad fra NSD indikerer at vår studie er i tråd med regelverket for behandling av personvernopplysninger.

4.4 Operasjonalisering av variabler

4.4.1 Avhengig variabel

I en studie gjennomført av Guidry og Patten (2010) undersøkte de kvaliteten på bærekraftsrapportene kunne påvirke markedets reaksjoner. Studien fant at virksomheter som søker en type verdiøkning (i markedet eller generelt) fra deres rapporter, må vurdere kvaliteten på rapporten og deres presentasjoner. Riktig nok tar deres forskning utgangspunkt i

rapporteringsstandardene som er foreslått i GRI, det er også disse de har brukt i vurderingen av kvaliteten på rapportene. Kvalitet har flere aspekter ved seg, og vi har derfor i spørreundersøkelsen stilt en rekke ulike spørsmål for å fange disse aspektene. Det er disse spørsmålene som er med på å utgjøre den avhengige variabelen. Spørsmålene det gjelder er spørsmål 15 til 19.

I operasjonaliseringen av kvalitetsvariabelen har vi vektlagt spørsmål 15 mest. Spørsmålet ber respondenten om å rangere kvaliteten på virksomhetens bærekraftsrapport, og variabelen måles med en skala fra 1 til 5, hvor verdi 1 tilsvarer «svært svak» og verdi 5 «svært god». Når vi utarbeidet kvalitetsvariabelen så testet vi den med ulike vektlegging og ulike spørsmål i tillegg. Årsaken til at vi valgte fem måleverdier er fordi tidligere forskning (Sturgis, Roberts & Smith, 2014) har tydet på at en undersøkelse med fem eller syv variabler vil gi best datakvalitet, da konsistente svar styrker validitet og reliabilitet.

De andre spørsmålene som ble med i utarbeidelsen var spørsmål 14, som innebærer en rangering av virksomhetens kompetanse innenfor bærekraftsrapportering, også her var målevariablene på en skala fra 1 til 5, verdi 1 indikerte «svært manglende» og verdi 5 «svært god». Videre fulgte vi opp med spørsmål 16-19, som var henholdsvis om virksomheten benyttet seg av ekstern attestering, ulike rapporteringsstandarder, om de har en bærekraftsrapport og om de har noen form for miljøsertifisering. Alle disse hadde måleverdiene «ja» eller «nei». Vi har brukt spørsmål 16 – 19 for å fange opp flere aspekter ved kvaliteten.

Med bruk av IBM SPSS, har vi kombinert disse spørsmålene til en variabel for å gi en måling på kvalitet. Jo høyere score på denne, jo bedre er kvaliteten i rapporten. Vi laget fire forskjellige variabler for kvalitet, basert på disse spørsmålene.

Siden spørsmål 14 og 15 har rangering med fem svar alternativer, kan vi behandle kvalitetsvariabelen som en kontinuerlig variabel og kan derfor bruke lineær regresjon i våre analyser. Spørreundersøkelsen vår måler respondentenes rangering av kompetanse og kvalitet, og det er dermed ikke sagt at disse gjenspeiler den faktiske kvaliteten som er i bærekraftsrapportene og den faktiske kompetansen de som er ansvarlige besitter.

I vedlegg 5 har vi lagt ved resultatene fra når vi testet de fire ulike kvalitetsvariablene. Basert på vektingen av spørsmålene i den andre kvalitetsvariabelen, fant vi det mest hensiktsmessig å benytte denne variabelen i vår analyse. Forklaringsgradene og F-verdiene var tilnærmet like, og bidrar til å styrke robustheten til kvalitetsvariabelen. Det at de var så like bidrar også til å styrke variabelens begrepsvaliditet.

Kvalitetsvariabelen består av vurderingsspørsmålene samt tre kontrollspørsmålene, dette bidrar til å fange flere dimensjoner ved kvalitetsbegrepet. Dette har i likhet med det overnevnte, bidratt til økt begrepsvaliditet. Kontrollspørsmålene gjør også at objektiviteten i kvalitetvariabelen styrkes.

4.4.2 Uavhengige variabler

I de uavhengige variablene, variablene som skal forklare kvalitetsvariabelen, har vi gjort et utvalg på 9 variabler. Disse består av to kontrollvariabler og syv variabler basert på data fra spørreundersøkelsen, innhentet data og teori.

4.4.2.1 Kontrollvariabler

I en metastudie fra Fifka (2013) så de på hvilke målbare variabler flere studier har brukt i deres forskning om bærekraftsrapportering. Fleste av studiene har brukt størrelse og bransje som kontrollvariabler, noen har også brukt økonomiske resultater, alder på eiendeler, en type risikovariabel eller sosiale resultater. Metastudien er basert på studier fra flere kontinenter som Nord-Amerika, Europa og Afrika. Av totalt 186 studier har 40% brukt størrelse som en variabel, 44% har brukt bransje som en variabel og 10% har brukt sosiale- og miljømessige prestasjoner som en variabel. Funnene er også at uansett region kan bransje og størrelse påvirke rapporteringer.

Den første kontrollvariabelen vår er *størrelse*. Det er flere måter å vurdere størrelse på, og i Kapitals liste har man ulike faktorer man kan bruke for å sortere virksomhetene. Når vi hentet ut informasjon om virksomhetene var de sortert etter omsetning, og for de virksomhetene som ikke var på listen innhentet vi omsetningstall fra proff.no. Som nevnt innledningsvis kan man bruke for eksempel økonomiske resultater, som omsetning, hvor mye skatt virksomheten har betalt, resultat etter skatt eller resultatmargin. En annen mulighet er etter verdien eller alderen på eiendeler. I vår størrelse variabel har vi valgt å bruke antall ansatte. Ved utarbeidelsen av denne variabelen foretok vi en logaritmisk transformasjon av dataen, dette fordi vi ønsket å

forhindre skjevhet og dempe effekten av ekstremverdier. En høy andel studier i Fifka (2013) fant en positiv korrelasjon mellom størrelse og bærekraftsrapportering. Vi forventer at størrelsen har en positiv sammenheng med kvaliteten i bærekraftsrapporteringen.

Ved utarbeidelsen av den andre kontrollvariabelen *miljøpåvirkning* delte vi først inn virksomhetene etter bransje. Ved inndeling tok vi utgangspunkt i ICB (Industry Classification Benchmark) sektorklassifisering på Oslo Børs for de virksomhetene som befinner seg der. For virksomhetene som ikke er listet på Oslo Børs brukte vi FTSE Russells (Financial Times Stock Exchange Group) sin veiledning, ICB sektorklassifisering, for bransjeinndeling. Vi brukte virksomhetenes nettside for å kartlegge driften før vi bestemte bransje, og inndeling av virksomhetene utenfor børsen er dermed gjort på skjønn. I studien til Fifka (2013) viser det til fem amerikanske studier som har en positiv korrelasjon mellom miljøvariabel og bærekraftsrapportering.

Bransjeinndelingen ble som følgende: (FTSE Russell)

Tabell 4.2: Bransjeinndeling

Nr.	Bransje
10	Technology
20	Health Care
30	Financials
35	Real Estate
40	Consumer Discretionary
45	Consumer Staples
50	Industrials
55	Basic Materials
60	Energy
65	Utilities

Etter at virksomhetene var kategorisert etter bransje kunne vi avgjøre miljøpåvirkningen. Måleverdiene her var satt til 1 og 2, hvor 1 tilsvarte «relativ høy påvirkning» og 2 «relativ lav påvirkning». Bransjene 10 til 35 ble vurdert til «relativ lav påvirkning» mens de resterende

ble vurdert til «relativ høy påvirkning». Alle måleverdiene for miljøpåvirkning av bransjene er vurdert ut fra eget skjønn.

I Lozano et al. (2016) studie påpeker de at de første bærekraftsrapportene blir utarbeidet av intern motivasjon. En intern motivasjon kan være at man har en relativ lav påvirkning på miljøet og ønsker å rapportere dette ut til interessentene. Vi har en forventning om at miljøpåvirkning har en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapportering.

4.4.2.2 Karakteristikk

Kjønn er utledet fra spørsmål nummer fem i spørreundersøkelsen. Denne variabelen er en dummyvariabel, en dikotom variabel. Dersom respondenten svarer mann ble det gitt verdi 1 og kvinne verdi 2. Variabelen måles likt som Fagerheim og Johannessen (2017) og Arntzen og Gjestad (2020), det gjør at begrepsvaliditeten styrkes. Vi forventer at variabelen har en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporteringen.

Variabelen *alder* utledes fra spørsmål seks i skjemaet. Svaralternativene for dette spørsmålet var henholdsvis: 20 – 29 år, 30 – 39 år, 40 – 49 år, 50 – 59 år og 60 år og over. Variabelen måles noe likt med Arntzen og Gjestad (2020), mens de fleste andre studiene vi har sett på har latt respondentene selv fylle ut deres eksakte alder. Variabelen er kontinuerlig, og vi forventer at denne har en negativ sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapportering.

Vår *utdanningsvariabel* baseres på spørsmål nummer syv. Her har vi valgt å rangere etter om de har fullført videregående, fagskole, bachelor eller master som høyeste utdanning. Siden ingen har valgt videregående går denne ut av analysen. De fleste andre studiene (Fagerheim & Johannessen, 2017; Fallan et al., 2015; Nornes, 2018) vi har sett på har målt utdanning i antall år, vi har ikke sett at de har målt det likt som i vår oppgave. Grunnen til at vi valgte dette var fordi vi ønsker å se sammenhengen mellom høyeste utdannings grad til den ansvarlige og kvaliteten på bærekraftsrapporten. For de respondentene som har valgt bachelor kommer spørsmål 7.1, som ber de utdype hvilken bachelor og likt for de som har valgt master, så kommer spørsmål 7.2 som ber de utdype hvilken master. Våre forventinger til denne variabelen er at den har en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten.

Vi ønsket i utgangspunktet å måle utdannings-variabelen ved hjelp av utdanning i bærekraftsrapportering. Dette viste seg å ikke være mulig per nå, fordi det ikke finnes en konkret utdanning innenfor bærekraftsrapportering..

Variabelen *ansiennitet* utarbeides av spørsmål 8 i skjemaet som spør om hvor mange år den ansvarlige har hatt ansvaret for utarbeidelsen av rapporten. Verdiene på denne variabelen er hhv.: mindre enn 2 år, 2 – 4 år, 5 – 7 år, 8 – 10 år, mer enn 10 år. Variabelen er kontinuerlig. Spørsmålet er formulert med utgangspunkt i Fagerheim og Johannessens (2017) hvor de spurte «*Antall år i stillingen med økonomiansvar for politidistriktet/særorganet*», forskjellen her er at de lot respondentene svare med faktiske antall år, mens vi har gjort en inndeling. Vi har forventninger om at ansiennitet har en negativ sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten.

4.4.2.3 Nettverksvariabler

For det *generelle nettverket* har vi tatt utgangspunkt i respondenten/ den ansvarlige for bærekraftsrapporterings nettverkstall fra *LinkedIn*. I kapittel tre redegjorde vi for hva tidligere forskning har funnet ut når det gjelder online nettverk. For å gjøre variabelen målbar har vi derfor hentet ut hvor mange kontakter respondentene har på *LinkedIn*. Variabelen er i utgangspunktet kontinuerlig, men når man når 500 kontakter på *LinkedIn* får man ikke opplyst lenger hvor mange de har i nettverket sitt, derfor stopper denne variabelen på 500. Med bakgrunn i teorien, og tidligere forskning, forventer vi at denne variabelen vil ha en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten.

For *kompetansenettverk* gjelder spørsmål 10.2 og 10.4 hvor vi ba respondentene kartlegge hvor mange de får hjelp ifra til utarbeidelsen. Her har de fire alternativ; 1 – 3 personer, 4 – 6 personer, 7 – 9 personer og 10 eller flere personer.

Spørsmålene 10.2 og 10.4 er en utvidelse fra spørsmålene 10.1 og 10.3 som kartla hvor de innhentet hjelp til utarbeidelsen av spørreundersøkelsen Her med fire alternativ, ingen hjelp, intern eller eksternt eller internt og eksternt. I utarbeidelsen av spørsmål 10.2 og 10.4 brukte vi studien til (McCallum et al., 2014) om interne og eksterne nettverk, for å kartlegge hvorvidt nettverket til den ansvarlige/teamet for utarbeidelsen av bærekraftsrapportering, befant seg innad i virksomheten eller eksternt – eller begge deler. Hvis de valgte i spørsmålene 10.1 og 10.3 at de fikk hjelp så ble de ledet videre til spørsmålene 10.2 og 10.4.

Rapporteringsteamet er en dummyvariabel, verdiene er satt til 1 «alene» og 2 «team». Her spør vi respondenten om den som er ansvarlig for bærekraftsrapportering jobber i team eller ikke. Vi har basert dette spørsmålet på blant annet Hambrick og Masons (1984) studier, som

forteller at forklaringen på virksomhetens resultater blir forsterket dersom man ser på teamet istedenfor en bærekraftsansvarlig/CEO/leder alene. Det har også kommet frem i andre studier (Haas & Hansen, 2007; Putnik et al., 2016; Balkundi & Harrison, 2006) at det å ha et internt nettverk som et team øker kvalitet og ytelse. Vi har forventinger om at denne har en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten.

4.4.3 Forskningsmodell

For å teste ut våre hypoteser, vil vi benytte oss av regresjonsanalyse. Vår analysemodell kan uttrykkes på følgende måte:

$$\begin{aligned} \text{Kvaliteten i bærekraftsrapportering} = & \alpha_0 + \beta_1 \times \text{Kjønn} + \beta_2 \times \text{Alder} + \beta_3 \times \text{Utdanning} + \beta_4 \times \\ & \text{Ansiennitet} + \beta_5 \times \text{Nettverk LinkedIn} + \beta_6 \times \text{Rapporteringsnettverk} + \beta_7 \times \\ & \text{Rapporteringsteam} + \beta_8 \times \text{Størrelse} + \beta_9 \times \text{Miljøpåvirkning} + e \end{aligned}$$

Nedenfor, i figur 4.2, har vi illustrert vår forskningsmodell som viser vår avhengige variabel, de to kontrollvariablene og syv forklaringsvariabler. I likhet med modellen vi illustrerte i kapittel tre viser denne fortegnene som symboliserer hvordan vi forventer de uavhengige variablene vil påvirke den avhengige variabelen.

Figur 4.2: Forskningsmodell

5. Resultater og analyse

I denne delen presenterer vi resultatene fra datainnsamlingen. Først vil vi gjennomgå den deskriptive statistikken for dataen, for så å gjennomføre en korrelasjonsanalyse og regresjonsanalyse. I korrelasjonsanalysen vil vi se etter hvilke uavhengige variabler som er signifikant relatert til den avhengige kvalitetsvariabelen, og om det er noe multikollinearitet mellom de uavhengige variablene. Dersom det viser seg at noen av variablene har multikollinearitet, vil vi forkaste disse før vi går videre til analysene. Avslutningsvis vil vi gjennomgå resultatene av regresjonsanalysen og oppsummere funnene i en tabell.

5.1 Deskriptiv statistikk

Den deskriptive statistikken er presentert i tabellen under:

Tabell 5.1: Deskriptiv statistikk

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Kvalitet	93	1.00	3.50	2.68	.55
Kjønn	93	1.00	2.00	1.63	.48
Alder	93	1.00	5.00	2.99	1.11
Utdanning	93	1.00	3.00	2.70	.53
Ansiennitet	93	1.00	5.00	1.97	1.26
Rapporteringsteam	93	1.00	2.00	1.89	.31
Kompetansenettverk	93	0.00	4.00	2.80	1.17
Nettverk LinkedIn	93	72.00	500.00	415.70	131.17
Størrelse	93	3.09	10.44	7.17	1.44
Miljøpåvirkning	93	1.00	2.00	1.16	.37
Valid N (listwise)	93				

Kvalitetsvariabelen har en minimumsverdi på 1.00 og maksimumsverdi på 3.50.

Gjennomsnittet på 2.68 tyder på at generelt de fleste har scoret høyt på rangeringsspørsmålet inkludert i variabelen, og at på flere av kontrollspørsmålene er det huket av ja.

For variabelen kjønn ligger gjennomsnittet på 1.63, noe som betyr at det er 63% kvinner med i vår undersøkelse. Variabelen er noe skjevfordelt og trekker mot høyre. Variabelen alder strekker seg fra 20 – 29 år til 60 år og over, og har et gjennomsnitt på 2.99. Dette betyr at gjennomsnittsalderen på de ansvarlige nesten er innenfor aldersgruppen 40 – 49 år, og at spredningen er noe stor.

For utdanning går spennet fra 1 til 3. Gjennomsnittet på 2.70 tyder på at flest har enten bachelor eller master, men trekker mest mot mastergrad. Ansiennitetsvariabelen varierer fra 1 til 5, hvor det minste er mindre enn 2 år og det meste er mer enn 10 år. Ansiennitet har et gjennomsnitt på 1.97, som kan tyde på at den trekker mest mot 2 – 4 år. Variabelen er noe skjevfordelt og trekkes mot venstre.

For spørsmålet om de jobber alene eller i team ligger gjennomsnittet på 1.89. Dette betyr at 89% av de som utarbeider bærekraftsrapporten jobber i team, mens 11% jobber alene.

Variabelen trekker veldig mot høyre og er skjevfordelt. Måleverdiene for kompetansenettverket går fra 0 til 4. Valget av 0 var fordi respondenten ikke fikk hjelp i fra noen ved utarbeidelsen. Gjennomsnittet på 2.8 antyder at de fleste får hjelp fra enten 4 – 6 personer eller 7 – 9 personer. Det er antydning til at flere får hjelp av 7 – 9 personer ved utarbeidelsen av rapporten.

LinkedIn nettverket ligger på et relativt høyt gjennomsnitt, 415.7. Dette skyldes at når de hadde over 500 kontakter på LinkedIn var det kun opplyst som «500+», så vi vet derfor ikke eksakt hvor stort nettverk enkelte av respondentene har.

For størrelsesvariabelen var dette, som tidligere nevnt, en variabel hvor vi foretok en logaritmisk transformasjon. Denne strekker seg derfor fra 3.09 til 10.44, og gjennomsnittet på 7.17 kan tyde på at vi har et flertall av de store virksomhetene i vår undersøkelse.

Til slutt har vi miljøpåvirkning, hvor denne dummyvariabelen var enten 1 for relativ høy påvirkning eller 2 for relativ lav påvirkning. Gjennomsnittet på 1.16 tyder på at 16% av virksomhetene fikk vurdering til relativ lav påvirkning, og 84% av virksomhetene i vår undersøkelse ble vurdert til relativ høy påvirkning.

5.2 Korrelasjonsanalyse

Tabell 5.2: Korrelasjonsanalyse

	Kvalitet	Størrelse	Miljø	Kjønn	Alder	Utdanning	Ansiennitet	Alene eller team	Kompetansenettverk
Størrelse	Pearson Corr.	,239**							
	Sig. (2-tailed)	,021							
	N	93							
Miljøpåvirkning	Pearson Corr.	,037	-,091						
	Sig. (2-tailed)	,724	,383						
	N	93	93						
Kjønn	Pearson Corr.	-,069	,073	-,153					
	Sig. (2-tailed)	,513	,488	,144					
	N	93	93	93					
Alder	Pearson Corr.	-,174*	,182*	-,287**	,033				
	Sig. (2-tailed)	,095	,080	,005	,753				
	N	93	93	93	93				
Utdanning	Pearson Corr.	-,034	-,014	,140	,160	-,378***			
	Sig. (2-tailed)	,745	,894	,180	,125	,000			
	N	93	93	93	93	93			
Ansiennitet	Pearson Corr.	,052	,212**	-,175*	-,179*	,396**	-,113		
	Sig. (2-tailed)	,619	,041	,094	,085	,000	,282		
	N	93	93	93	93	93	93		
Alene eller team	Pearson Corr.	,216**	-,048	-,037	,025	-,035	,132	,102	
	Sig. (2-tailed)	,038	,651	,728	,813	,740	,208	,333	
	N	93	93	93	93	93	93	93	
Kompetansenettverk	Pearson Corr.	,253**	,210**	-,200*	,040	,124	-,013	,128	,059
	Sig. (2-tailed)	,015	,044	,055	,707	,235	,904	,221	,577
	N	93	93	93	93	93	93	93	93
Nettverk LinkedIn Justert	Pearson Corr.	,184*	,229**	,015	,061	,175*	-,004	,114	-,227**
	Sig. (2-tailed)	,077	,027	,889	,560	,094	,972	,276	,500
	N	93	93	93	93	93	93	93	93

*. Correlation is significant at the 0.1 level (2-tailed).

** . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

***. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Vi har benyttet oss av en korrelasjonsanalyse for å avdekke om eventuelle uavhengige variabler samvarierer med den avhengige variabelen, samt om de uavhengige variablene samvarierer med hverandre. Målegrunnet for korrelasjonsanalysen er Pearsons R korrelasjonskoeffisient, som går fra -1 til +1. Ved en korrelasjon på +/-1 vil det betegnes som fullstendig korrelasjon. En korrelasjon på cirka 0 antyder at det ikke er noen lineær sammenheng.

Korrelasjonsanalysen kan fortelle oss om vi har variabler som viser tegn til multikollinearitet, og disse vil forkastes. Dersom vi har en korrelasjon på over 70%, vil vi analysere disse variablene nærmere for multikollinearitet (Johannessen et al., 2020). Vi vil først kommentere hvilke uavhengige variabler som er signifikant med den avhengige kvalitetsvariabelen, for så å se på hvilke uavhengige variabler som korrelerer. Variablene kommenteres etter størrelsen på signifikansnivået.

Aller først i korrelasjonsanalysen ser vi på den avhengige variabelen. Her har vi tre variabler som er signifikante på 5%-nivå. Den uavhengige variabelen som er mest korrelert med denne er kompetansenettverket. Som tidligere nevnt er variabelen antall personer fra nettverket som bidrar ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Korrelasjonskoeffisienten viser til en positiv sammenheng mellom kompetansenettverket og kvaliteten. Neste uavhengige variabel som er signifikant, er størrelse. Korrelasjonen indikerer en positiv sammenheng mellom disse to variablene. Siste uavhengige variabel som er signifikant på 5%-nivå er rapporteringsteam variabelen. Denne er positiv korrelert, som tyder på at det å jobbe i team kan ha positivt utslag på kvalitetsvariabelen.

Videre har vi ser vi at kvalitet er signifikant på et 10%-nivå med to uavhengige variabler, alder og nettverk LinkedIn. Ifølge analysen er det en negativ sammenheng mellom alder og kvalitet, mens nettverk LinkedIn har en positiv sammenheng.

Utdanning og alder er to uavhengige variabler som er signifikante i vår modell. Disse har en signifikans på 1%-nivå i tabellen, og sammenhengen mellom disse to uavhengige variablene er negativ ifølge Pearsons R korrelasjonskoeffisienten. I likhet med utdanning, er også ansiennitet og alder signifikante på 1% nivå. I motsetning til utdanning og alder, er ansiennitet og alder positivt relatert. Mellom de uavhengige variablene finner vi også at alder og miljøpåvirkning er signifikant på 1%-nivå. Koeffisienten viser en negativ sammenheng mellom alder og miljøpåvirkning.

Den ansvarliges nettverk på LinkedIn og størrelsen til virksomheten er signifikante på 5%-nivå. Begge to er variabler som er målt i antall personer, og koeffisienten viser at disse samvarierer positivt. I tillegg til å være signifikant med størrelse, er nettverk LinkedIn og kompetansenettverk signifikante. Dette er de to variablene vi har for å måle nettverk, i tillegg til rapporteringsteam variabelen. Nettverk LinkedIn og kompetansenettverket har en positiv sammenheng. Vi ser også at ansiennitet og størrelse er signifikante på 5%-nivå og har en positiv koeffisient. Kompetansenettverket er også signifikant med størrelse på virksomheten på 5%-nivå. Her ser vi at de har en positiv sammenheng.

Ingen av våre variabler fikk en korrelasjonskoeffisient på over 70%, da vår høyeste fikk tilnærmet 40%. Det er dermed ingen tegn på multikollinearitet, og ingen av våre variabler må forkastes. Dette bekreftes også av våre VIF-verdier, som ses i tabell 5.3 er imellom 1.05 og 1.50.

5.3 Regresjonsanalyse

For å teste hypotesene fra teoridelen og avdekke relasjoner mellom den avhengige kvalitetsvariabelen og de uavhengige variablene har vi gjennomført en multippel regresjonsanalyse. Resultatene er presentert i tabell 5.3 nedenfor. Funnene forklares og diskuteres i lys av eksisterende litteratur i diskusjonskapittelet.

Forklaringsgraden på vår regresjonsmodell er på 17.5%, og F-verdien er kalkulert til 3.169. Siden denne er signifikant tyder det på at analysemodellen vår er signifikant.

Forklaringsgraden viser at de uavhengige variablene forklarer 17.5% av variasjonen i rapporteringskvaliteten, vår avhengige variabel.

Tabell 5.3: Regresjonsanalyse

Coefficients^a

Model	Unstandardized		Standardized		Collinearity		
	Coefficients		Coefficients		Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1.719	.597		2.880	.005		
Størrelse	.087	.039	.228	2.254	.027	.875	1.142
Miljøpåvirkning	.047	.154	.032	.306	.760	.846	1.182
Kjønn	-.065	.116	-.057	-.566	.573	.876	1.141
Alder	-.166	.058	-.332	-2.855	.005	.663	1.508
Utdanning	-.183	.111	-.175	-1.652	.102	.802	1.247
Ansiennitet	.019	.048	.043	.396	.693	.753	1.328
Rapporteringsteam	.419	.173	.236	2.431	.017	.951	1.051
Kompetansenettverk	.093	.048	.197	1.950	.055	.880	1.136
Nettverk LI Justert	.001	.000	.160	1.580	.118	.878	1.139
Adj R Squared	.175						
F-value	3.169						

a. Dependent Variable: Kvalitet

I regresjonstabellen over ser vi at alder har en p-verdi på 0.005 og en negativ betaverdi, som tyder på at variabelen er negativ relatert til kvalitetsvariabelen og signifikant på 1%-nivå. Variabelen rapporteringsteam ser vi i tabellen har en positiv betaverdi og er signifikant på 5%-nivå. Det samme gjelder kontrollvariabelen størrelse, som er positivt relatert og signifikant på 5%-nivå. Til slutt har vi kompetansenettverk, der variabelen er positivt relatert og signifikant på et 10%-nivå.

5.4 Oppsummering

Avslutningsvis i analysen har vi satt opp en oversikt over resultatene våre i en tabell. Denne viser alle de uavhengige variablene, med forventet fortegn fra hypoteseutviklingen, det faktiske fortegnet fra analysen, om de er signifikante og om vår hypotese fikk støtte eller ikke.

Tabell 5.4: Oppsummering av resultatene i regresjonsanalysen

	Forventet fortegn	Faktisk fortegn	Signifikans	Støtte for hypotesen
Kjønn	+	-	Ikke sig.	X
Alder	-	-	Sig. ***	✓
Utdanning	+	-	Ikke sig.	X
Ansiennitet	-	+	Ikke sig.	X
Nettverk LinkedIn	+	+	Ikke sig.	X
Kompetansenettverk	+	+	Sig. *	✓
Rapporteringsteam	+	+	Sig. **	✓
Størrelse	+	+	Sig. **	✓
Miljøpåvirkning	+	+	Ikke sig.	X

* signifikant på 10%-nivå

** signifikant på 5%-nivå

*** signifikant på 1%-nivå

Resultatene våre viser at vi har fire variabler som er signifikante, og at disse støtter våre hypoteser og forventninger. De signifikante variablene er alder, kompetansenettverk, rapporteringsteam og størrelse. Alle hadde også likt fortegn som forventet og vi kan derfor beholde disse.

Blant de resterende syv variablene ser vi at Nettverk LinkedIn og Miljøpåvirkning fikk samme fortegn i analysen som forventet, men at variablene ikke var signifikante, derfor måtte vi forkaste disse to. Kjønn, utdanning og ansiennitet var ikke signifikante og fortegnene viste seg å være motsatt av det vi forventet. På bakgrunn av dette ble disse forkastet.

6. Diskusjon

I diskusjonskapittelet vil vi besvare vår problemstilling ved å innhente resultatene fra kapittel fem, og diskutere disse i lys av teorien og tidligere forskning. Først vil vi ta for oss del en av problemstillingen; bakgrunnen og karakteristikkene for den ansvarlige for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Videre går vi over på del to som omhandler hvilke faktorer som påvirker kvaliteten på bærekraftsrapporten. Avslutningsvis i tredje delkapittel vil vi diskutere implikasjoner ved vår studie.

Vår problemstilling var som følger:

Hvilke karakteristikk har personer som utarbeider bærekraftsrapportering i norske foretak, og i hvilken grad er det sammenheng mellom kvaliteten på bærekraftsrapporteringen og kompetansen og ressurser til slik rapportering i foretaket?

6.1 Generelt om bakgrunnen til den ansvarlige

Første del av problemstillingen omhandlet bakgrunnen til den ansvarlige for bærekraftsrapporten. For virksomhetene i vår undersøkelse var det 62% som svarte at ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten er bærekraftsansvarlig. I vedlegg 4, kan man se hvor mange som har valgt de andre svaralternativene. I dette spørsmålet fikk de også muligheten til å utdype dersom de andre alternativene ikke skulle være dekkende. 27% har valgt å benytte seg av denne.

Under «Annet» har flere utdypet at det er ESG-/bærekraftsansvarlig, kommunikasjonsansvarlig, prosjektgrupper/komiteer for ESG, kontroller, CCO (Chief Compliance Officer) eller HR-sjef som er ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Andre har skrevet CEO, CFO, finansavdeling og styret, dette kan tyde på at spørsmålet kan være misforstått av respondentene. Det er to som har besvart følgende: «Vi har ikke oppfattet at det er spesifikke krav til vårt konsern om bærekraftsrapportering, men vi er flere som bidrar med beskrivelse/rapportering om bærekraftsrapport» – og «vi har nettopp startet arbeidet med bærekraft og har ingen rapportering». Arbeidet med bærekraft og bærekraftsrapportering er varierende i virksomhetene.

63% av virksomhetene har en kvinne som ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten. Gjennomsnittet for alder er tilnærmet aldersgruppen 40 – 49 år, som tilsvarer cirka 30% av respondentene. Omentrent halvparten av de ansvarlige har hatt ansvaret i mindre enn to år, mens litt over fjerdedel har hatt ansvaret i 2 – 4 år. Gjennomsnittet ligger på tilnærmet 2 – 4 år.

I korrelasjonsanalysen har vi noen funn som er med på å styrke våre resultater. Blant annet alder og ansiennitet har vist en positiv sammenheng, i tillegg til å være signifikant på 1%-nivå. Noe som tyder på at det er sannsynlig at respondentene har svart ærlig på vår spørreundersøkelse når det kommer til karakteristikkene. Dette kan også ha sammenheng med at mange har svart på vegne av seg selv. Årsaken til at vi kan se dette er forskjellen på noen av svarene mellom hvilken rolle respondenten har i virksomheten, og hvem som har ansvaret for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen. Siden vi hadde innsyn i hvem respondenten var og kjønn som ble valgt i spørreundersøkelsen, kunne dette også bekrefte at noen har svart på vegne av andre. Vi vet ikke med sikkerhet hvor mange som har svart på vegne av seg selv eller på vegne av andre.

Et annet resultat fra korrelasjonsanalysen var en negativ samvariasjon mellom variablene utdanning og alder. Dette tyder på at jo eldre noen er, jo større sannsynlighet for at de har en lavere utdanning enn en som er yngre.

I vedlegg 4 ser vi at 3% har valgt fagskole som høyeste utdanning, 24% har bachelor og 73% har mastergrad. Av de respondentene som har valgt bachelor som høyeste utdanning ser vi at 20% har en økonomibachelor. Hele 60% har valgt annet, og har utdypet følgende: tre har bachelor næringsmiddelteknologi, en har innenfor matteknologi, to har utdanning innenfor kommunikasjon, to har bachelor i maskin og to har skrevet økonomi med en ekstra retning. Resterende har for eksempel BFA (bachelor in Fine Arts), byggingeniør, humanistiske fag, statsvitenskap og sosiologi.

For de som har master som høyeste grad har 36.8% svart at de har siviløkonom og 7.9% har svar regnskap og revisjon. Også her har respondentene fått muligheten til å utdype dersom ingen av de opplistede kategoriene skulle passe. Under annet har respondentene utdypet slik: ni har master innenfor kategorien energi og miljø, seks har miljø- og økonomistudier (miljø, politisk, regnskap og finans), tre har jusstudier, to har sivilingeniør, fire har master innenfor

politikk, statsvitenskap og samfunnssikkerhet, mens resterende har annet som områdestudier, kreativ reklame, internasjonale utviklingsstudier og historie.

Ved å spørre om hvilket utdanningsområde den ansvarlige har gjennomført, belyser vi det faktum at selv om man jobber med bærekraftsrapportering er det ikke gitt at vedkommende har utdanning med økonomisk, miljø eller bærekrafts bakgrunn. Spennet på hvilken retning flere av de ansvarlige har strekker seg fra økonomi, til juss, kunst og humanistiske fag. Dette tyder på at spennet om hvilken type utdanning er stort, og det er ikke gitt at en bærekraftsansvarlig har økonomisk bakgrunn.

De som har sagt at de utarbeider bærekraftsrapporten alene, viser statistikken fra vedlegg 4 at 50% av de fikk hjelp til utarbeidelsen innad i virksomheten, 10% fikk hjelp eksternt, mens 40% fikk hjelp internt og eksternt. Kompetansenettverket til den ansvarlige viser at 10% fikk hjelp fra 1 – 3 personer, 50% fikk hjelp fra 4 – 6 personer, 10% fikk hjelp fra 7 – 9 personer og 30% fikk hjelp fra 10 eller flere personer. Korrelasjonstabeller viste, som nevnt under resultat kapitlet, en positiv samvariasjon mellom Nettverk LinkedIn og alder.

Li et al. (2019) sin forskning så på forholdene mellom CEO-karakteristikkene og bærekraftsrapportering i Thailand. I motsetning til vår undersøkelse var det kun 8% kvinner i deres undersøkelse. Deres gjennomsnittsalder var på rundt 51 – 60 år, som gir en gjennomsnittsalder på rundt 10 år høyere. Merk at hvis deltakerne var under 40 år var det en kategori, så deres aldersspenn på variablene er annerledes enn våre. I likhet med vår studie hadde de et flertall på høyere utdanning, der 92% av deres CEOer har bachelor eller høyere grad. Viktig å bemerke seg her er at deres studie omhandler CEO, mens vår omhandler ansvarlig for utarbeidelsen for bærekraftsrapporten. Dermed kan man forvente at deres utdanningsvariabel har høyere prosentandel på høyere utdanning enn vår.

Lewis et al. (2014) undersøkte, som nevnt tidligere, hvorvidt en CEOs utdanning og ansiennitet ville påvirke deres villighet til å utarbeide en bærekraftsrapport. I utdanning så de på ledere med MBA (Master of Business Administration)-grad eller juridisk grad. I denne sammenhengen fokuserer vi på MBA-variabelen og ansiennitetsvariabelen. Ansiennitet ble målt som en binær variabel, enten hadde man vært ansatt i mindre enn tre år eller mer. Rundt 40% av deres utvalg hadde en MBA-grad og ca. 50% hadde vært ansatt i mindre enn tre år.

De to neste delkapitlene, vil omhandle andre del av problemstillingen.

6.2 Karakteristikk – Upper Echelon Theory

Den andre delen av problemstillingen handler om det er sammenheng mellom kompetansen og ressursene i virksomheten og kvaliteten på bærekraftsrapporten. I dette delkapittelet vil vi se på hvilken kompetanse og ressurser som kan finnes ved den ansvarlige for bærekraftsrapporten. I regresjonsanalysen presenterte vi resultatene for variablene, og i oppsummeringen har vi gitt en oversikt over hvilke variabler som har vært signifikante og hvilke hypoteser som har fått støtte.

6.2.1 Kjønn (H1)

Gjennom teorien og tidligere forskning har kjønn vært en variabel som har vært en gjenganger. Dette fordi den er relativ enkel å måle, og mange studier har hatt hypoteser om at kjønn kan påvirke resultatene. Vi ønsket å teste om en kvinne som ansvarlig for utarbeidelsen, hadde en påvirkning på kvaliteten på bærekraftsrapporten. Hypotesen vår ble at det var en positiv sammenheng mellom kvinnelig ansvarlig og kvaliteten på bærekraftsrapporten.

I studien til Martinez et al. (2019) viste deres resultater at sammenhengen mellom det å ha kvinner i styret og frivillig rapportere for bærekraft og det å bruke GRI-rapportering. Disse variablene var begge signifikante, noe som var med på å styrke vår hypotese.

I regresjonsanalysen observerer vi en negativ betaverdi på -0.057 , og p-verdien på $0,573$. Vår analyse viser altså at det ikke er noen sammenheng mellom kjønn og kvaliteten på bærekraftsrapporten i vår forskning. Hypotesen vår forkastes.

I sin forskning fikk Ting et al. (2015) en negativ relasjon som heller ikke var signifikant. Dette bidrar til å styrke våre resultater om at kvaliteten på bærekraftsrapportering er muligens ikke avhengig av kjønn til CEO eller den ansvarlige for utarbeidelsen. Bannò et al. (2021) konkluderer i sin studie at, uansett posisjon, har en generell tilstedeværelse av kvinner et positivt utslag på presentasjoner, og øker kvaliteten på rapporten. Det er mulig at en generell tilstedeværelse av kvinner gir et positivt utslag, noe som er i strid med våre resultater så langt. Det trekkes også frem at generell tilstedeværelse av kvinner i toppledelsen har positive effekter på bærekraften til virksomhetene. Dette er noe vi verken kan bekrefte eller avkrefte.

Tidligere forskning har vært uklar på dette området, noen studier har hevdet at kjønn har innvirkning og andre har funnet at det ikke har innvirkning, både når det gjelder bærekraftsrapportering og bruk av innovative verktøy (les: Fagerheim og Johannessen (2017)). I Ting var andelen kvinner helt nede på 8%, og man det kan tenkes at dette har innvirkning på deres resultater. Fagerheim og Johannessen (2017) på sin side hadde en fordeling nærmere vår, men motsatt da deres andel kvinner var på 42%. Selv om vår hypotese forkastes, betyr ikke det at vår forskning ikke bidrar til et bredere forskningsgrunnlag på denne variabelen, snarere tvert imot. Andelen kvinner og menn i de forskjellige studiene varierer veldig, og det er som sagt ikke utenkelig at dette kan bidra til dette spriket man opplever i studier om kjønn som forklarende variabler.

6.2.2 Alder (H2)

Vår andre hypotese om karakteristikene til den ansvarlige er alder. Vi testet om alderen på den ansvarlige for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen kunne på virke kvaliteten på bærekraftsrapporten. Som vi presenterte i teorikapittelet, har flere studier funnet en sammenheng mellom alder og bruken/innføringen av innovative verktøy. Som nevnt tidligere, er gjennomsnittet på alderen 2.99, tilnærmet 40 – 49 år. Få av deltakerne var i den nedre eller den øvre aldersgruppen.

Basert på tidligere forskning og Upper Echelon Theory, forventet vi en negativ sammenheng mellom alderen til den ansvarlige og kvalitetsvariabelen. I vår regresjonsmodell viser resultatene en negativ sammenheng med en betaverdi på -0.332. Tabellen presenterer og en p-verdi på 0.005, det vil si at den uavhengige variabelen alder er signifikant på 0,5%-nivå. Dette støtter vår hypotese om at det er en negativ samvariasjon mellom alderen og kvalitetsvariabel.

Resultatene våre finner støtte fra funnene til Naranjo-Gil et al. (2009), Young et. al (2001), Fagerheim og Johannessen (2017) og Daleq og Hobbel (2014). Deres resultater viste også en negativ samvariasjon mellom alder og bruken eller innføringen av innovative verktøy. Ting et. al (2019) derimot, fant ingen signifikant relasjon mellom alder og bærekraftsrapportering. Vår studie bidrar til et bredere grunnlag ved senere forskning på om alder er en indikator på bærekraftsrapportering.

6.2.3 Utdanning (H3)

Når vi leste på tidligere forskning så oppdaget vi at utdanning var en variabel som ofte ble brukt til å få en indikasjon på kunnskap, og videre derfra kunne være med på å forutsi bruken eller innføringen av innovasjonsverktøy. For å teste vår hypotese om at det er en positiv sammenheng mellom utdanningsnivå for den ansvarlige og kvaliteten på bærekraftsrapporten, innhentet vi informasjon i fra spørsmål 7 i spørreundersøkelsen.

Vår variabel er tilnærmet signifikant med en p-verdi 0.102. Betaverdien er på -0.175 og viser overraskende nok en negativ sammenheng. Ifølge betaverdien er det da større sannsynlighet at en med lavere utdanning vil kunne gi en bedre bærekraftsrapport enn en med høyere utdanning.. Vi får ikke støtte for vår hypotese og derfor forkastes den.

De tidligere studiene har påvist en positiv sammenheng mellom utdanning og deres avhengige variabler. Li et. al. (2019) fikk i sin studie en positiv sammenheng mellom utdannings-grad og bærekraftsrapportering, deres utdanningsvariabel var i tillegg signifikant. De kunne beholde sin hypotese om at høyere utdanning hadde en påvirkning. I regresjonsanalysen viste resultatene til Ting et. al. (2015) også en positiv signifikant samvariasjon. I likhet med overnevnte studier har også Naranjo-Gil (2009) resultater som viser en positiv sammenheng.

Fagerheim og Johannessen (2017) hadde en tilsvarende hypotese som Daleq og Hobbøl (2014). Forskjellen i deres resultater var at Daleq og Hobbøl (2014) fikk samvariasjonen som forventet, en positiv samvariasjon. Men likevel fikk de ikke støtte for sin hypotese da den ikke var signifikant. I likhet med våre resultater, viste Fagerheim og Johannessens (2017) negativ samvariasjon, og dermed måtte også de forkaste sin hypotese.

Bærekraftsrapportering kan tenkes til å være et område som er ganske nytt. Det er kommet etterlysninger om utdannelse på området. Vi så i korrelasjonsanalysen at alder og utdanning har en negativ samvariasjon. Dette kan skyldes at nå tar flere høyere utdanning enn tidligere (Brustad, 2020). I vår undersøkelse ligger gjennomsnittsalderen på tilnærmet 40 – 49 år, noe som kan tyde på at det er en stund siden de fleste tok utdannelse, og da når de tok utdannelse var det vanligere å stoppe ved bachelor. De unge nå tar gjerne en eller to mastergrader, og de siste årene har antallet som tar mastergrad doblet seg (Amundsen, 2016). Dette kan bidra til å forklare den negative sammenhengen mellom utdanning og alder, at rett og slett de eldre har lavere utdanning enn de yngre.

De sprikede resultatene for utdanning kan skyldes at bærekraftsområdet enda fremstår som noe nytt og derfor er det ikke mange med høy utdanning som enda har fått ansvaret for rapporteringen. Som nevnt i kapittel to er det også manglende utdanning innenfor bærekraftsrapportering.

6.2.4 Ansiennitet (H4)

I ansiennitetsvariabelen ønsket vi å testes sammenhengen med antall år med ansvaret for bærekraftsrapporteringen med kvaliteten på bærekraftsrapporteringen. Våre forventinger i, samsvar med teori og tidligere forskning, er at det er en negativ samvariasjon. I den innsamlet dataen fra spørreundersøkelsen viste seg at de ansvarlige har hatt dette ansvaret i snitt i 1.97, tilnærmet 2 – 4 år. Dette ga oss antydninger til at hypotesen kunne få støtte.

Betaverdien til ansiennitet er positiv, på 0.043. Denne betaverdien er det motsatte av det vi forventet i vår hypotese. Sammen med p-verdien på 0.693, som verken er innenfor de normalt brukte nivåene 5% og 10%, er det ikke støtte for vår hypotese og vi må derfor forkaste den.

Li et. al. (2019) sine resultater indikerer en positiv relasjon mellom ansiennitet og deres avhengige variabel, bærekraftsrapportering. Fagerheim og Johannessen (2017) påviste, i likhet med våre resultater, en positiv sammenheng. Noe som var motsatt fortegn enn det som var forventet.

Noen studier har motsatt sammenheng fra våre resultater blant annet tyder Naranjo-Gil et. al (2009) sine resultater på en negativ sammenheng når det kommer til ansiennitet og bruken av innovative målingsverktøy. Det samme gjelder Olsen (2012) sin studie. Lewis et al. (2014) sine resultater tyder og på at en CEO om kortere ansiennitet har større villighet for bærekraftsrapportering.

De ulike studiene viser ulike resultater og det kan tenkes at dette spennet i resultatene kan skyldes at siden mange enda innfører bærekraftsrapportering og anser det som noe nytt har de heller gitt det overordnet ansvaret til noen som har jobbet lengre i virksomheten enn en som er nyansatt. Vi valgte å måle ansiennitet i hvor lenge de har hatt ansvaret for bærekraftsrapporten, så denne viser ikke nødvendigvis hvor lenge de faktisk har vært yrkesaktiv. Nå viser gjennomsnittet til denne faktoren at de fleste har hatt ansvaret i 2 – 4 år, noen vil anse dette som en lang periode mens andre ikke. Våre resultater bidrar til å vise at det fortsatt er stridende resultater når det gjelder ansiennitet. Noe av det kan også skyldes at det er

utrolig mange måter å måle denne variabelen på. Lewis et. al. (2014) med flere har målt kort ansiennitet til å være mindre enn 2-3 år, vi har ikke satt noe definisjon på kort ansiennitet. En annen måte har og være måle antall år de har vært i arbeidslivet.

6.3 Nettverksteori

I dette delkapittelet vil vi se videre på andre del av problemstillingen, men i sammenheng med hvilken kompetanse og ressurser nettverket den ansvarlige og det eventuelle teamet har. Vi skal bruke resultatene fra regresjonsanalysen og tidligere forskning til å forklare våre funn.

6.3.1 Nettverk LinkedIn (H5)

Nettverk LinkedIn ble målt ved at vi søkte opp respondentene på LinkedIn og noterte ned hvor mange de hadde som kontakter på plattformen. Basert på tidligere forskning hadde vi forventinger om at denne variabelen skulle ha en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporteringen. Gjennomsnittet hadde 417 kontakter på LinkedIn, noe som er et høyt gjennomsnitt med tanke på at maks var 500. Som tidligere forklart, skyldes denne maksverdien at når en person har over 500 kontakter på LinkedIn får man ikke lenger opplyst det eksakte tallet, isteden står det da «500+». Derfor er det en overvekt av antall personer som har 500 kontakter på LinkedIn, som trekker gjennomsnittet betraktelig opp.

I regresjonstabellen har vi en positiv betaverdi på 0.160. Dette viser at det er en positiv sammenheng mellom antall kontakter på LinkedIn og kvalitetsvariabelen. Det vi ikke vet her for sikkert er om alle respondentene har svart på vegne av seg selv eller på vegne av andre, slik at det er ikke sikkert vi har de eksakte LinkedIn-tallene til rette personer. Det var også tre stk. vi ikke fant på LinkedIn, disse tok vi utgangspunkt i antall kontakter på Proff/Purehelp, og fant noen som tilsvarte deres kontakter på Proff/Purehelp. De som manglet kontakter på LinkedIn, fikk da et tilsvarende LinkedIn-kontakter i datasettet som det de vi sammenlignet de med hadde. P-verdien i tabellen er på 0.118, noe som er rett utenfor signifikansnivået på 10%. Vi er derfor nødt til å forkaste hypotesen om at det er en positiv sammenheng mellom større LinkedIn-nettverk og kvalitet på bærekraftsrapporten.

Tidligere studier har vist at det kan være en sammenheng mellom antall relasjoner på egne designede plattformer og deling av informasjon (Brandão & Moro, 2017). Det er også funnet i tidligere forskning at større nettverk gjør det mer sannsynlig for at relasjoner har den ønskede

kompetansen (Butler, 2001). Dette støtter vår hypotese om at et større LinkedIn nettverk kan ha en positiv innvirkning på kvaliteten av rapporteringen.

Kompetanse innenfor bærekraft bidrar til å oppnå høy kvalitet på bærekraftsrapporten (Finanstilsynet, 2020). Ved online plattformer kan det være en blanding mellom relasjoner med forskjellig nivå av kompetanse og forskjellig størrelse på antall relasjoner (Quintin & Wilson, 2016). Kompetansen er på et generelt lavt nivå i Norge. En kartlegging vi har gjort av emner som inneholder bærekraftsrapportering, ser vi at dette tema har først i 2021 fått oppmerksomhet i høyere utdanning i Norge. Det kan dermed argumenteres med at det kan være vanskelig å finne relasjoner med kompetansen man søker etter.

Det er ikke sett at alle respondentene med LinkedIn har funnet en gruppe for å spesifikt dele informasjon om bærekraftsrapportering, og i de eventuelle gruppene for deling av informasjon kan det være flere som leter enn de som deler. Ser vi dette opp imot at det er lite utdanning og synes å være lite kompetanse, kan det bidra med å forstå hvorfor denne hypotesen ikke er signifikant med hvor samfunnet er per i dag.

6.3.2 Kompetansenettverk (H6)

Den andre nettverksvariabelen er basert på det profesjonelle nettverket til den som utarbeider bærekraftsrapporten og det eventuelle teamet, som deler sin kunnskap til fordel for informasjonen i rapporten. Kompetansenettverk ble målt ved at respondentene opplyse om antall personer de fikk bistand fra ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporten, spørsmål 10.2 og 10.4. Det var delt opp i to spørsmål, avhengig om de hadde besvart at de utarbeidet bærekraftsrapporten alene eller i team. I SPSS kombinerte vi disse to spørsmålene til en variabel, og denne er da kompetansenettverk, med 93 respondenter.

Ut fra tidligere forskning har vi kommet med hypotese om at det er sammenhengen mellom et større kompetansenettverk og kvalitet på bærekraftsrapporten er positiv. Betaværdien på 0.197 i regresjonsanalysen bekrefter dette. Dette resultatet tyder på at jo større kompetansenettverk, jo større er sannsynligheten for at kvaliteten kan øke. P-verdien bekrefter vår hypotese om at det er en positiv sammenheng, da denne er signifikant på 10%-nivå. En bemerkelse verdt å nevne er også at den er relativt nærme 5%-nivå signifikans med en p-verdi på 0.055. Basert på resultatene i regresjonsanalysen og teorien beholdes vår hypotese.

Tidligere forskning har funnet at det er større sannsynlighet for å ha tilgang til spesifikk kompetanse ved et større nettverk (Butler, 2001), og ved at individer jobber sammen med gjentakende interaksjon øker prestasjon Putnik et al. (2016). Ved at det er et større kompetansenettverk med spesifikk informasjon om bærekraftsrapportering vil dette støtte våre svar.

Videre er det også funnet at samspillet mellom et stort nettverk og absorberende kapasitet er viktig for å kunne utnytte kunnskapen som blir tilegnet (Tsai, 2001). Hvis det er flere i nettverket til å forstå og bruke kunnskapen tilegnet, vil dette bidra til å kunne øke kvaliteten på bærekraftsrapporten. Dette er i samsvar med våre funn. Siden det bare er 35% som sier seg enig om at virksomheten har nok kompetente ansatte innenfor bærekraft (S-HUB, 2021), vil vi anta at flere med kompetanse gir høyere kvalitet på rapporten.

6.3.3 Rapporteringsteam (H7)

Basert på Upper Echelon teorien og nettverksteorien kom vi frem til en hypotese om at det er en positiv sammenheng mellom det å utarbeide bærekraftsrapporten som et team og kvaliteten på rapporten. Derfor spurte vi respondentene i spørsmål 10 om den ansvarlige jobbet alene eller i team ved utarbeidelsen. Den deskriptive statistikken viste at det betydelig flertall jobbet i team ved utarbeidelsen. Slik at denne variabelen trekkes veldig mot høyre.

Vår hypotese om positiv sammenheng styrkes, da vi ser i regresjonstabellen at betaværdien er positiv på 0.236. Dette forteller oss at dersom den ansvarlige jobber i team er det sannsynlig at dette kan ha et positivt utslag på kvalitetsvariabelen. P-verdien vår er på 0.017, det vil si at variabelen er signifikant på 5%-nivå. Den er forholdsvis nærme 1%-nivået. Vi kan dermed si at vi har støtte for vår hypotese.

Nå er det lite tidligere forskning som har tilnærmet lik variabel som vår. De fleste som har benyttet seg av Upper Echelon har på dette tidspunktet som regel benyttet seg av en ekstrovert variabel (Naranjo, Olsen) hvor deres hypoteser har vært at jo mer ekstrovert, jo mer sannsynlig er det at det brukes innovative verktøy.

Resultatene til Chung og Jackson (2013) tyder på en positiv og signifikant samvariasjon mellom et eksternt informasjonsnettverk og teamets prestasjoner.

Haas og Hansen (2007) har funnet at kvaliteten øker ved hjelp fra erfarne kollegaer. Dette styrker våre funn om at det er en positiv sammenheng mellom team og kvaliteten på bærekraftsrapportering.

Tidligere forskning har vist at ved bruk av internt nettverk og eksternt nettverk vil kunne ha en positiv samvariasjon med teamets ytelser både når det gjelder rutiner på ulike oppgaver, som styrker våre resultater om at det er en positiv samvariasjon ved bruk av et team til utarbeidelsen bærekraftsrapporten og kvaliteten til rapporten.

6.3.4 Kontrollvariabler (K1 og K2)

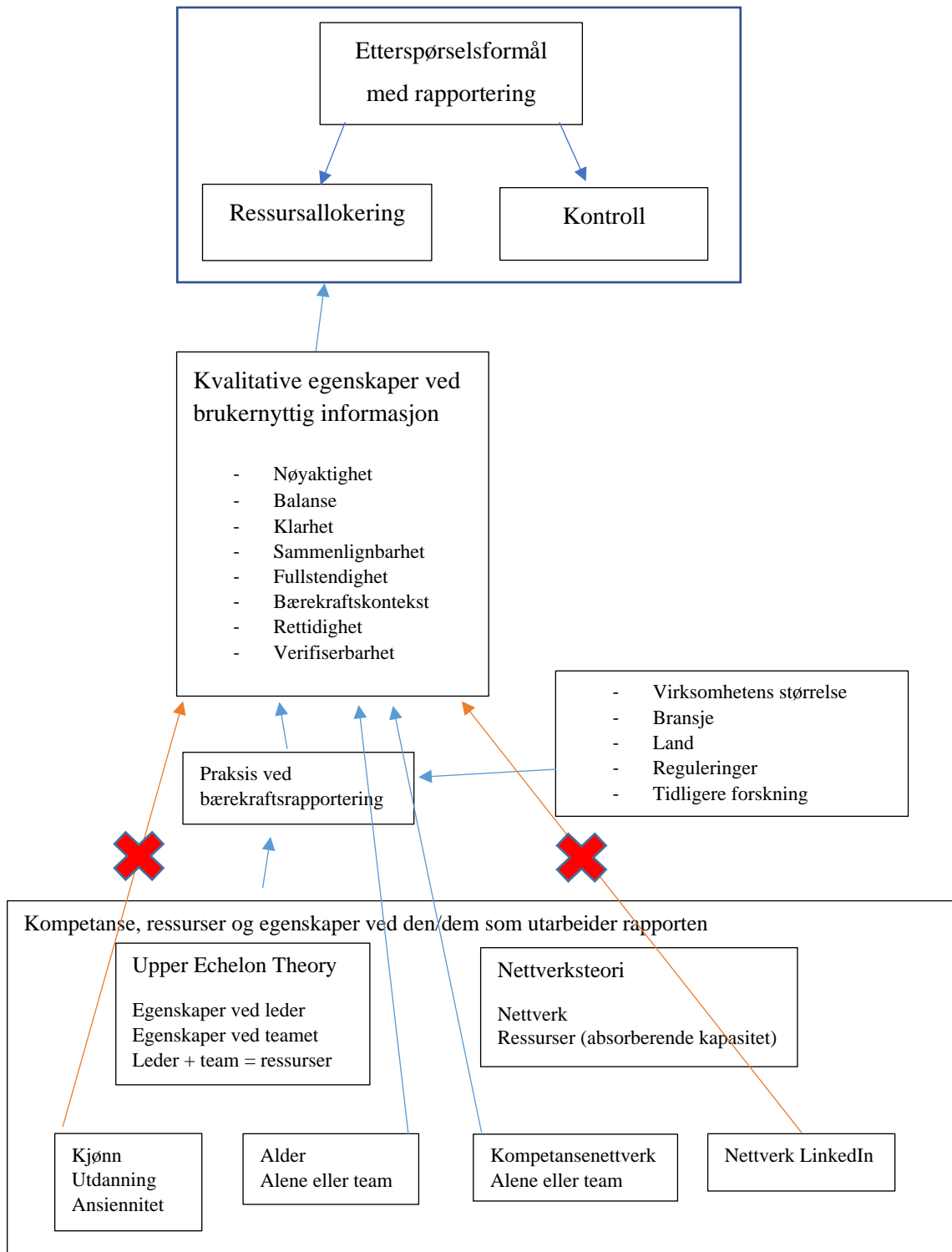
Våre forventninger om de to kontrollvariablene var at disse skulle ha en positiv sammenheng med kvalitetsvariabelen. Størrelsesvariabelen har vi, som nevnt i metodekapittelet, utarbeidet ved å gjøre en logaritmisk transformasjon på antall ansatte i virksomhetene. Dette var for å styrke anonymiteten og utjevne eventuelle skjevheter i datasettet.

Ifølge tidligere og teori kunne vi forvente at størrelse skal ha en positiv samvariasjon med vår avhengige variabel. Studier som Daleq og Hobbel (2014) og Li et. al. (2019) fikk støtte for sine hypoteser om at jo større virksomhet/avdeling, jo større var sannsynligheten for innføring av innovative verktøy og bruken av bærekraftsrapportering.

Her har vi en positiv betaverdi på 0.228. Denne viser at det er en positiv sammenheng mellom størrelse og kvaliteten på bærekraftsrapporten. Kontrollvariabelen er signifikant på 5% -nivå, og vi kan med 95% sikkerhet fastslå at samvariasjonen er positiv. Ting et al. (2015) sin studie på bærekraftsrapportering viste en positiv relasjon med størrelse og signifikant på 5% -nivå. I tillegg til nevnte studie så bidrar Martinez et al. (2019) resultater bidrar til å styrke våre resultater. De fikk og en positiv relasjon ved bruk av størrelsesvariabelen LNAssets (en logaritmisk transformasjon av summen av eiendelene) og GRI-rapportering.

Når det gjelder den andre kontrollvariabelen miljøpåvirkning var forventningene her at jo lavere påvirkning ville ha en positiv sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten. Denne forventningen baserte vi på skjønsmessig vurdering og Lozano et al. (2016) studie om hvorfor virksomhetenes første bærekraftsrapporten ble utarbeidet. Selv med en positiv betaverdi på 0.032 kan vi ikke bekrefte denne forventningen da variabelen ikke er signifikant. Her viser regresjonstabellen en p-verdi på 0.760 som ikke er innenfor signifikansnivået på 10%.

6.4 Implikasjoner

Figur 6.1: Illustrasjon over resultatene

Vår studie er en tverrsnittstudie, og vi kan dermed ikke dra kausale slutninger. Resultatene som er kommet frem kan ha betydning for forskjellige interessenter og virksomhetene selv. Det som har kommet frem i denne studien har basert seg på flere store virksomheter i Norge, men kan også være relevant for andre virksomheter som ønsker en innsikt i hvilke faktorer som kan spille en rolle for en mer bærekraftig utvikling.

Utdanning er en variabel hvor det var en strid i resultatene, som vi nevnte i kapittel 6.2.3 kan det tenkes at denne striden skyldes at bærekraftsrapportering fortsatt fremstår som noe nytt, og det kan skyldes rett og slett hvordan den er målt. I takt med at lover, direktiver og standarder for bærekraftsrapportering utvikles raskt, økes behovet for kompetanse innenfor bærekraftsrapportering og dermed er det også et økende behov for å få bærekraftsrapportering som en mer sentral del av utdanningene universitetene tilbyr. Et eksempel på at myndighetene allerede har sett behovet er utdanningskravet EU er i ferd med å komme med, for statsautoriserte revisorer under utdanning og ferdigutdannede. Dette vil ha en påvirkning for virksomhetene også, som burde følge etter med krav om kompetanse.

Ansiennitet er ikke signifikant i denne studien, men resultatene viser at de som har ansvaret har hatt den i relativt kort tid og kommer mest sannsynligvis fra en annen stilling. Dette viser virksomhetene at de fleste i denne stillingen lærer enda, og praksisen for utarbeidelse for bærekraftsrapporten kan bli bedre med tiden.

Det er signifikant om utarbeidelsen av bærekraftsrapporten skjer av en person eller et team. Dette resultatet kan vise virksomhetene at det å ha et team for utarbeidelsen kan ha en positiv innvirkning på kvaliteten av bærekraftsrapporten, og at dette kanskje burde bli en praksis ved utarbeidelsen.

Kompetansenettverk er i vår studie signifikant mot kvalitet av bærekraftsrapporten, som viser hvor viktig det er med riktig kompetanse ved utarbeidelse av rapporten. Denne variabelen kan antyde at i dag er det viktig å innhente kompetanse innenfra og utenfra virksomheten for å bedre kvaliteten. Noe som kan ha en sammenheng med utdanningen og kompetansen på område, og innhenting av kompetanse fra et nettverk kan være nødvendig frem til virksomheten har oppnådd mer kompetanse internt i teamet.

7. Konklusjon og forslag til videre forskning

Avslutningsvis i denne masteroppgaven vil vi gjennomgå resultatene for problemstillingen. Til slutt kommer vi med forslag til videre forskning.

7.1 Konklusjon

Vi har i denne studien forsøkt å belyse hvordan bærekraftsrapportering kan bidra til bærekraftig utvikling. Dette har vi gjort ved å fokusere på kvaliteten i bærekraftsrapporteringen. For å forklare kvaliteten har vi sett på intern kontekst av rapporteringspraksisen og gjort en analyse av påvirkningsfaktorer basert på Upper Echelons Theory og nettverksteori.

Første del av problemstillingen omhandlet de ulike karakteristikene for den ansvarlige for bærekraftsrapporteringen. Per nå er det et flertall av kvinner i vårt utvalg, og en gjennomsnittsalder på tilnærmet 40 – 49 år. Ansienniteten hos de ansvarlige er generelt lav, og ligger i snitt på rundt 2 – 4 år. Når det gjelder utdanning har vi funnet at det ikke finnes noen formell utdanning innenfor bærekraftsrapportering, og det er dermed store variasjoner for hva ansvarlig er utdannet som. Resultatene viser at flesteparten har oppnådd en eller annen form for mastergrad.

I denne studien hadde karakteristikken alder en sammenheng med kvaliteten på bærekraftsrapporten. Regresjonsanalysen fastsetter at det er en samvariasjon mellom en yngre ansvarlig og kvaliteten på bærekraftsrapporteringen. Sett i lys av den negative samvariasjonen mellom utdanning og alder, indikerer dette at jo lavere alder jo høyere utdanning. Dette kan være med på å gi en indikasjon på den manglende utdanningen som vi har kartlagt innenfor bærekraftsrapportering.

For å videre besvare andre del av problemstillingen har vi benyttet oss av begge teoriene. Dette for å kartlegge hvilken kompetanse, ressurser og egenskaper ved den ansvarlige for bærekraftsrapporten og det eventuelle teamet har. Vi ønsket også å sette et søkelys på hvilken kompetanse og hvilke ressurser nettverket kan tilføre.

Studien viser at ved økt kompetanse fra interne og eksterne nettverk kan være viktig for kvaliteten av bærekraftsrapporten. Med nye krav og reguleringer vil behovet for ressurser og

kompetanse øke, og virksomhetene må møte dette behovet for å kunne oppnå høy kvalitet av bærekraftsrapporteringen. Denne høye kvaliteten er viktig for å oppnå formålene ved bærekraftsrapporteringen og dermed bidra til bærekraftig utvikling.

7.2 Forslag til videre forskning

Som et forslag til videre forskning foreslår vi en annen måling av kvalitetsvariabelen. Vår variabel består først og fremst av respondentenes egenvurdering av kvaliteten på deres egen bærekraftsrapport. Selv om vi har inkludert noen kontrollspørsmål for å ha en viss kontroll over variabelen, består fortsatt halve variabelen av egenvurderingen. Det man kan gjøre ved videre forskning av kvaliteten på bærekraftsrapportering er å vurdere bærekraftsrapportene opp mot andre kvalitetskrav, både de som kommer og de som er nå. En annen mulighet er også å skaffe en ekstern vurdering, slik at variabelen blir objektiv. Dette kan bidra til å gjøre målingen vesentlig bedre.

I Upper Echelon Theory har flere av variablene fått stridende resultater. Ansiennitet har en tendens til å bli målt forskjellig ut ifra studie til studie, så et forslag her for å gjøre denne mer sammenlignbar med andre studier er å måle den likt som tidligere studier. Kjønn er en variabel som ofte testes, der noen har funnet at kjønn har en vesentlig betydning, har andre og vår studie funnet at kjønn har ingen praktisk betydning for utarbeidelsen og kvaliteten for bærekraftsrapportering. Dette indikerer at det fortsatt er behov for mer forskning ved bruk av denne teorien slik at grunnlaget for resultatene i fremtiden kan forsterkes.

I litteratursøket som ble gjort under nettverksteori er det funnet lite studier som knytter ressurser og kompetanse av eventuelle nettverk til bærekraftsrapportering. Dette gjør det vanskelig å støtte resultatene fra denne studien med andre studier. Funnene gjort av at kompetansenettverk har en påvirkning på kvaliteten av bærekraftsrapporten, viser at kartleggingen av kompetansenettverk burde forskes med på.

Utdanningsområdet har vi understreket i både diskusjon og implikasjoner. Behovet for mer utdanning er absolutt til stede. Vi ser at flere universitet igjen innfører emner som omhandler bærekraftig utvikling og bærekraftsrapportering. Om få år kommer det derfor høyst sannsynlig studenter med mer kompetanse innfor disse områdene i både revisjonsbransjen og ellers i virksomhetene. Som forslag til videre forskning foreslår vi derfor å undersøke konsekvensene av disse innføringene.

8. Litteraturliste

- Adams, C. A. (2002). Internal organisational factors influencing corporate social and ethical reporting: Beyond current theorising. *Accounting, auditing, & accountability*, 15(2), 223-250. <https://doi.org/10.1108/09513570210418905>
- Adams, C. A. & Larrinaga, C. (2019). Progress: engaging with organisations in pursuit of improved sustainability accounting and performance. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Adams, C. A. & Larrinaga-González, C. (2007). Engaging with organisations in pursuit of improved sustainability accounting and performance. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Adams, C. A. & McNicholas, P. (2007). Making a difference: Sustainability reporting, accountability and organisational change. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Al Hawaj, A. Y. & Buallay, A. M. (2022). A worldwide sectorial analysis of sustainability reporting and its impact on firm performance. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 12(1), 62-86.
- Al-Shaer, H. & Zaman, M. (2016). Board gender diversity and sustainability reporting quality. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 12(3), 210-222.
- Al-Shaer, H. (2020). Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the environment*, 29(6), 2355-2373.
- Amato, P. R. (1990). Personality and social network involvement as predictors of helping behavior in everyday life. *Social psychology quarterly*, 53(1), 31-43.
- Antonicelli, M., Calace, D., Russo, A., Morrone, D. & Vastola, V. (2015). Explaining the variation amongst countries in sustainability reporting: An institutional analysis. *European Journal of Social Sciences*, 50, 96-106.
- Arntzen, I. & Gjestad, M. (2020). *Rollen som bærekraftsansvarlig i Norge : hvordan kan de oppnå innflytelse? : en studie av bærekraftsansvarlige i norske virksomheter* [Masteroppgave, Norges Handelshøgskole]. Bergen.
- Bakker, P. (2013). Accountants Will Save the World. <https://hbr.org/2013/03/accountants-will-save-the-worl>
- Balkundi, P. & Harrison, D. A. (2006). Ties, leaders, and time in teams: Strong inference about network structure's effects on team viability and performance. *Academy of Management journal*, 49(1), 49-68.

- Bannò, M., Filippi, E. & Trento, S. (2021). Women in top echelon positions and their effects on sustainability: a review, synthesis and future research agenda. *Journal of management and governance*. <https://doi.org/10.1007/s10997-021-09604-7>
- Beckman, T., Colwell, A. & Cunningham, P. H. (2009). The emergence of corporate social responsibility in Chile: The importance of authenticity and social networks. *Journal of business ethics*, 86(2), 191-206.
- Borgatti, S. P. & Halgin, D. S. (2011). On Network Theory. *Organization science* (Providence, R.I.), 22(5), 1168-1181. <https://doi.org/10.1287/orsc.1100.0641>
- Boyle, C. (1999). Education, sustainability and cleaner production. *Journal of Cleaner Production*, 7(1), 83-87.
- Brandão, M. A. & Moro, M. M. (2017). Social professional networks: A survey and taxonomy. *Computer Communications*, 100, 20-31.
- Brundtland, G. H. & Dahl, O. (1987). *Vår felles framtid*. Tiden Norsk Forlag.
- Burt, R. S. (1995). *Structural Holes: The Social Structure of Competition*. Cambridge: Harvard University Press.
- Butler, B. S. (2001). Membership size, communication activity, and sustainability: A resource-based model of online social structures. *Information systems research*, 12(4), 346-362.
- Båfjord, A. K. & Thorsen, A. G. (2018). *Driftsregnskapet i Norges største virksomheter-Cost and Management Accounting in Norway's Largest Companies* [Masteroppgave, NTNU].
- Carter, C. R. & Rogers, D. S. (2008). A framework of sustainable supply chain management: moving toward new theory. *International journal of physical distribution & logistics management*, 38(5), 360-387. <https://doi.org/10.1108/09600030810882816>
- Chung, Y. & Jackson, S. E. (2013). The internal and external networks of knowledge-intensive teams: The role of task routineness. *Journal of Management*, 39(2), 442-468.
- Cooper, D. R. & Schindler, P. S. (2014). *Business research methods* (12. utg.). McGraw-Hill Education.
- Daleq, B. & Hobbøl, M. A. (2014). *Spredning av balansert målstyring i norske kommuner* [Masteroppgave, Trondheim Økonomiske Høgskole].
- Diouf, D. & Boiral, O. (2017). The quality of sustainability reports and impression management: A stakeholder perspective. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Dyllick, T. & Rost, Z. (2017). Towards true product sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 162, 346-360.

- Elkington, J. (1998). Accounting for the triple bottom line. *Measuring Business Excellence*, 2(3), 18-22.
- Europakommisjonen. (2022). *Kommisjonen krever at miljømessig bærekraft skal være kjernen i EUs utdannings- og opplæringsystemer*. EU Reporter. Hentet 17.05.22 fra <https://no.eureporter.co/environment/2022/01/17/commission-calls-for-environmental-sustainability-to-be-at-the-core-of-eu-education-and-training-systems/>
- Fagerheim, M. & Johannessen, H. O. (2017). *Bruk av balansert målstyring i politietaten* [Masteroppgave, Høgskolen i Innlandet].
- Fallan, E. (2015). Explaining the variation in adoption rates of the information content of environmental disclosure: an exploration of innovation adoption theory. *Journal of Accounting & Organizational Change*.
- Fallan, E. (2020a). Attestasjon av rapportering om sosiale og miljømessige forhold i Norge og internasjonalt – kort blikk på historie, standarder og praksis. I T. Stenheim, K. M. Baksaas & E. K. (Red.) (Red.), *Aktuelle temaer i regnskap og revisjon*. Cappelen Damm Akademisk.
- Fallan, E. (2020b). Bruk av informasjon fra foretaks miljørapportering til ressursallokerings- og kontrollformål. I K. M. T. Stenheim & Baksaas & E. Kulset (Red.) (Red.), *Aktuelle temaer i regnskap og revisjon (Kap. 9)*. Cappelen Damm Akademisk.
- Fallan, E. (2020c). *Miljø og bærekraft innen økonomi og regnskap: studietilbud og kompetanse i UH-sektoren*. Khrono. Hentet 13.05.2022 fra <https://khrono.no/miljo-og-baerekraft-innen-okonomi-og-regnskap-studietilbud-og-kompetanse-i-uh-sektoren/534188>
- Fallan, E. & Granrud, H. R. (2020). Attestasjon av rapportering om sosiale, miljømessige og økonomiske forhold (miljø-, samfunnsansvar- og bærekraftsrapportering). I T. D. Stenvold & M. M. Degerstrøm (Red.), *Revisjonshandlinger i praksis* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- Fallan, E., Olsen, T. E., Daleq, B. & Hobbel, M. A. (2015). Bruk av balansert målstyring i norske kommuner.
- Ferrari, J. R., Harriott, J. S. & Zimmerman, M. (1998). The social support networks of procrastinators: Friends or family in times of trouble? *Personality and Individual Differences*, 26(2), 321-331.
- Fifka, M. S. (2013). Corporate responsibility reporting and its determinants in comparative perspective—a review of the empirical literature and a meta-analysis. *Business Strategy and the environment*, 22(1), 1-35.
- Finansforbundet. (2021). *Høring - Forslag til ny lov om opplysninger om bærekraft* (Finansforbundet, Issue. Finansdepartementet).

- Finansforbundet. (u.d). *Kompetanseløft i bærekraft*. Hentet 04.03.2022 fra <https://www.finansforbundet.no/politikk/baerekraft/baerekraftig-finans/kompetanseloft-i-baerekraft/>
- Finanstilsynet. (2020). *Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering*. Finansdepartementet. https://www.finanstilsynet.no/globalassets/tilsyn/finansiell-rapportering/kartlegging_av_foretakenes_baerekraftsrapportering_01092020.pdf
- FISMA. (2021). *Sustainable Financial Package* European Commission, Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union. Hentet 18.04.2022 fra https://ec.europa.eu/info/publications/210421-sustainable-finance-communication_en#csrd
- FN. (2021). *Bærekraftig utvikling*. Hentet 08.03.2022 fra <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>
- Gabbay, S. M. & Leenders, R. T. A. J. (1999). CSC: The structure of advantage and disadvantage. I *Corporate Social Capital and Liability* (s. 1-4). Kluwer Academic Publishers.
- Georg, S. & Justesen, L. (2017). Counting to zero: accounting for a green building. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*.
- Gripsrud, G., Olsson, U. H. & Silkoset, R. (2016). *Metode og dataanalyse: beslutningsstøtte for bedrifter ved bruk av JMP, Excel og SPSS*. Cappelen Damm akademisk.
- Guidry, R. P. & Patten, D. M. (2010). Market reactions to the first-time issuance of corporate sustainability reports. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 1(1), 33-50. <https://doi.org/10.1108/20408021011059214>
- Hambrick, D. C. (2007). Upper Echelons Theory: An Update. *The Academy of Management review*, 32(2), 334-343. <https://doi.org/10.5465/AMR.2007.24345254>
- Hambrick, D. C. & Mason, P. A. (1984). Upper Echelons: The Organization as a Reflection of Its Top Managers. *The Academy of Management review*, 9(2), 193-206. <https://doi.org/10.5465/AMR.1984.4277628>
- Hartvigsen Lem, C. (2021). Norske bedrifter må skjerpe seg på miljørapportering. *Magma*, (7).
- Hidayah, N., Nugroho, L., Prihanto, H. & Prihantini, D. (2021). Company characteristics, disclosure of social responsibility, and its impact on company performance: An empirical study in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(6), 889-895.
- Huang, L., Clarke, A., Heldsinger, N. & Tian, W. (2019). The communication role of social media in social marketing: a study of the community sustainability knowledge dissemination on LinkedIn and Twitter. *Journal of Marketing Analytics*, 7(2), 64-75.

- Haas, M. R. & Hansen, M. T. (2007). Different knowledge, different benefits: Toward a productivity perspective on knowledge sharing in organizations. *Strategic management journal*, 28(11), 1133-1153.
- IFRS. (2018). Conceptual Framework for Financial Reporting. I IASB (Red.). The International Financial Reporting Standards Foundation.
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2020). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (4. utgave. utg.). Abstrakt forlag.
- Johansen-Desjardin, A. (2021). Skal redde verden med nytt emnefag på Handelshøgskolen i Bodø. Hentet 08.03.2022, fra <https://www.kom24.no/baerekraftsrapportering-for-naeringslivet-handelshogskolen-i-bodo-handelshogskolen-nord-universitet/skal-redde-verden-med-nytt-emnefag-pa-handelshogskolen-i-bodo/386608>
- Junior, R. M., Best, P. J. & Cotter, J. (2014). Sustainability reporting and assurance: A historical analysis on a world-wide phenomenon. *Journal of business ethics*, 120(1), 1-11.
- Kapital. (2021). *Norges 500 største bedrifter*. <https://kapital.no/reportasjer/2021/06/17/7691018/norges-500-storste-bedrifter-er-en-viktig-temperaturmaler>
- Kaspersen, M. & Johansen, T. R. (2016). Changing social and environmental reporting systems. *Journal of business ethics*, 135(4), 731-749.
- Lewis, B. W., Walls, J. L. & Dowell, G. W. (2014). Difference in degrees: CEO characteristics and firm environmental disclosure. *Strategic management journal*, 35(5), 712-722.
- Li, D., Lin, A. & Zhang, L. (2019). Relationship between Chief Executive Officer characteristics and corporate environmental information disclosure in Thailand. *Frontiers of Engineering Management*, 6(4), 564-574.
- Lozano, R., Nummert, B. & Ceulemans, K. (2016). Elucidating the relationship between sustainability reporting and organisational change management for sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 125, 168-188.
- Martin, S. & Jucker, R. (2005). Educating earth-literate leaders. *Journal of Geography in Higher Education*, 29(1), 19-29.
- Martinez, M. d. C. V., Rambaud, S. C. & Oller, I. M. P. (2019). Gender policies on board of directors and sustainable development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 26(6), 1539-1553.
- McCallum, S. Y., Forret, M. L. & Wolff, H.-G. (2014). Internal and external networking behavior: An investigation of relationships with affective, continuance, and normative commitment. *Career Development International*, 19(5), 595-614.

- Naranjo-Gil, D., Maas, V. S. & Hartmann, F. G. H. (2009). How CFOs Determine Management Accounting Innovation: An Examination of Direct and Indirect Effects. *The European accounting review*, 18(4), 667-695. <https://doi.org/10.1080/09638180802627795> (European Accounting Review)
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. De nasjonale forskningsetiske komitéene. D. n. f. k. f. s. o. humaniora. <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Newman, M. E. J. (2003). The Structure and Function of Complex Networks. *SIAM review*, 45(2), 167-256. <https://doi.org/10.1137/S003614450342480>
- Nicolaou, N. & Birley, S. (2003). Academic networks in a trichotomous categorisation of university spinouts. *Journal of business venturing*, 18(3), 333-359.
- Nornes, A. B. (2018). *Bruk av driftsregnskapet i norske industribedrifter-En kvantitativ studie av praksis og hvilke faktorer som påvirker bruken av driftsregnskapet* [Masteroppgave, NTNU].
- Nyeng, F. (2004). *Vitenskapsteori for økonomer*. Abstrakt forl.
- Olsen, T. E. (2012). *Diffusion and adoption of management accounting innovations in the public sector* [Doktorgradsavhandling, Norwegian School of Economics].
- Oware, K. M. & Awunyo-Vitor, D. (2021). CEO characteristics and environmental disclosure of listed firms in an emerging economy: Does sustainability reporting format matter? *Business Strategy & Development*, 4(4), 399-410.
- Putnik, G., Costa, E., Alves, C., Castro, H., Varela, L. & Shah, V. (2016). Analysing the correlation between social network analysis measures and performance of students in social network-based engineering education. *International journal of technology and design education*, 26(3), 413-437. <https://doi.org/10.1007/s10798-015-9318-z>
- PwC. (u.d). *EUs bærekraftsdirektiv - CSRD - Oversikt over bærekraftsdirektivet*. Hentet 05.05.2022 fra <https://www.pwc.no/no/pwc-aktuelt/baerekraftsrapportering/eus-baerekraftsdirektiv-csrd.html>
- Quinton, S. & Wilson, D. (2016). Tensions and ties in social media networks: Towards a model of understanding business relationship development and business performance enhancement through the use of LinkedIn. *Industrial marketing management*, 54, 15-24. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2015.12.001>
- Revisorforeningen. (2021). *Klimakrisen: Bærekraftsrapportering en viktig del av løsningen*. Revisorforeningen. Hentet 02.03.2022 fra <https://revisorforeningen.no/om-oss/dnr-mener1/klimakrisen-baerekraftsrapportering-en-viktig-del-av-losningen/>
- Revisorforeningen. (u.d). *Bærekraftsrapportering*. Hentet 14.03.2022 fra <https://revisorforeningen.no/fag/baerekraft/baerekraft-for-revisor---kunnskapsportalen/baerekraftsrapportering/>

- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg. utg.). Fagbokforl.
- Rowbottom, N. & Locke, J. (2016). The emergence of. *Accounting and business Research*, 46(1), 83-115.
- S-HUB. (2020). *Ny rapport viser at norsk næringsliv mangler kompetanse og helhetlig tilnærming til bærekraft*. Sustainability Hub Norway. Hentet 08.03.2022 fra <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/ny-rapport-viser-at-norsk-naeringsliv-mangler-kompetanse-og-helhetlig-tilnaerming-til-baerekraft?publisherId=17847557&releaseId=17896404>
- S-HUB. (2021). *State of sustainability in Norway 2021*. Sustainability Hub Norway. Hentet 01.05.2022 fra <https://www.sustainabilityhub.no/stateofsustainability2021.html>
- Sturges, J., Guest, D., Conway, N. & Davey, K. M. (2002). A longitudinal study of the relationship between career management and organizational commitment among graduates in the first ten years at work. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 23(6), 731-748.
- Sturgis, P., Roberts, C. & Smith, P. (2014). Middle alternatives revisited: How the neither/nor response acts as a way of saying “I don’t know”? *Sociological Methods & Research*, 43(1), 15-38.
- Teigen, K. H. (2021). Erfaring. I. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/erfaring>
- Thomas, I. (2004). Sustainability in tertiary curricula: what is stopping it happening? *International Journal of Sustainability in Higher Education*.
- Ting, I. W. K., Azizan, N. A. B. & Kweh, Q. L. (2015). Upper Echelon Theory Revisited: The Relationship between CEO Personal Characteristics and Financial Leverage Decision. *Procedia, social and behavioral sciences*, 195, 686-694. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.276>
- Tsai, W. (2001). Knowledge Transfer in Intraorganizational Networks: Effects of Network Position and Absorptive Capacity on Business Unit Innovation and Performance. *Academy of Management journal*, 44(5), 996-1004. <https://doi.org/10.2307/3069443>
- Uhl-Bien, M. (2006). Relational leadership theory: Exploring the social processes of leadership and organizing. *The leadership quarterly*, 17(6), 654-676.
- Vourvachis, P. & Woodward, T. (2015). Content analysis in social and environmental reporting research: trends and challenges. *Journal of Applied Accounting Research*.
- Yadlapalli, A. & Rahman, S. (2018). An Investigation of Environmental Disclosures of Global Logistics Firms Using Social Network Analysis. Proceedings of the 23rd International Symposium on Logistics (ISL 2018),

Young, G. J., Charns, M. P. & Shortell, S. M. (2001). Top manager and network effects on the adoption of innovative management practices: a study of TQM in a public hospital system. *Strat. Mgmt. J*, 22(10), 935-951. <https://doi.org/10.1002/smj.194>

9. Vedlegg

Vedlegg 1 - Infoskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

Kartlegging av kompetanse og kvalitet i bærekraftsrapportering?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se sammenhengen mellom kompetanse og kvalitet innenfor bærekraftsrapportering. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Stadig flere virksomheter velger å utarbeide en bærekraftsrapport, og vårt inntrykk er at kvaliteten på rapportene kan variere en del da det ikke er en tydelig overordnet standard eller rammeverk som blir brukt. Vårt formål er da å kartlegge variasjonene i rapportene og se de i lys av kompetansen til de som utarbeider rapportene.

Vår problemstilling er «*I hvilken grad er det sammenheng mellom kvaliteten i bærekraftsrapporteringen og kompetansen i bærekraftsrapporteringen i foretaket?*». Videre har vi skissert følgende forskningsspørsmål:

Sammenheng mellom høy utdanning og bra rapport?

Sammenheng mellom erfaringstid og bra rapport?

Hvordan har teamet noe påvirkning på kvaliteten?

Hvordan har nettverket noe påvirkning på kvaliteten?

Dette forskningsprosjektet er i forbindelse med vår masteroppgave i regnskap og revisjon ved Nord Universitet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Handelshøgskolen ved Nord Universitet er ansvarlig for prosjektet.

Studentene som skriver denne masteroppgaven er Ingrid K. Wesche og Lene Hansen, og veileder på oppgaven er Even Fallan.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget er trukket ut av hvilken bransje virksomhetene tilhører og vi estimerer at ca. 200 stk. får tilsendt spørreundersøkelsen.

Årsaken til at du har fått tilsendt dette infoskrivet (og spørreundersøkelsen) er at enten har vi funnet ut at du er sannsynligvis en del av bærekraftsrapporteringsteamet i din virksomhet eller kan ha tilknytninger til teamet og kan sende dette til den som eventuelt er ansvarlig for rapporteringen.

Kontaktopplysninger har vi innhentet fra virksomhetens nettsider.

Hva innebærer det for deg å delta?

For deg som deltar innebærer dette en spørreundersøkelse hvor dataen samles inn elektronisk. Det vil ta de ca. 5 minutter å svare på undersøkelsen.

Undersøkelsen inneholder spørsmål om utdanning, erfaringstid, grunnleggende fakta om deg (alder, kjønn) og selve bærekraftsrapporteringen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

De som har tilgang til dataen, er studentene og veileder. Tiltakene vi gjør for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene er at navn og kontaktopplysninger vil bli

erstatte med en kode som lagres på en egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Datainnsamlingen vil skje gjennom Nettskjema som er utarbeidet av Universitetet i Oslo.

Det kan hende at deltakerne vil kunne gjenkjennes i publikasjonen, men vil ikke skje med navn, kun at vi trekker frem enkelte virksomheter dersom vi finner det nødvendig i oppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er medio mai 2022. Ved prosjektslutt vil personopplysninger og datainnsamlingen vil bli slettet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norsk Senter for Forskningsdata (NSD) har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Nord Universitet, Handelshøgskolen ved Ingrid K. Wesche (telefon 476 36 168), Lene Hansen (telefon 913 12 837) eller Even Fallan (even.fallan@pm.me)
- Vårt personvernombud: Toril Irene Kringen (telefon 740 22 750/ epost personvernombud@nord.no)

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Even Fallan

(Veileder)

Ingrid K. Wesche

(student)

Lene Hansen

(student)

Vedlegg 2 - Søknad til NSD og tilbakemelding

[Meldeskjema](#) / [Spørreskjema - bærekraftrapportansvarlig](#) / Eksport

Meldeskjema

Referansenummer
833419

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- E-postadresse, IP-adresse eller annen nettidifikator
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

Beskriv hvilke bakgrunnsopplysninger du skal behandle

alder, kjønn, arbeidsstilling, utdanning

Prosjektinformasjon

Prosjektittel

Spørreskjema - bærekraftrapportansvarlig

Prosjektbeskrivelse

Et spørreskjema rettet mot den personen som er ansvarlig for utarbeidelsen for bærekraftsrapporten i sin virksomhet. Dette spørreskjemaet er ikke anonymt da vi ønsker å koble svarene opp mot virksomhetens bærekraftsrapport. Dette for å kunne kartlegge kompetanse opp mot kvalitet.

Dersom opplysningene skal behandles til andre formål enn behandlingen for dette prosjektet, beskriv hvilke

Ikke aktuelt. Opplysningen skal ikke brukes til andre formål enn masteroppgaven og evt. avledede forskningsartikler.

Begrunn behovet for å behandle personopplysningene

Opplysningene er relevante til oppgaven, da de er med på å kartlegge hvilken kompetanse de ulike virksomhetene besitter.

Prosjektbeskrivelse

[Prosjektbeskrivelse.pdf](#)

Ekstern finansiering

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Ingrid Kjørn Wesche, ingrid.k.wesche@student.nord.no, tlf: 47636168

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

Nord Universitet / Handelshøgskolen / Økonomisk analyse og regnskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Even Fallan, even.fallan@pm.me, tlf: 40045902

Skal behandlingsansvaret deles med andre institusjoner (felles behandling sansvarlige)?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

Dette gjelder de 200 største selskapene i Norge.
Den ansvarlige for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten.
Virksomhetene er innenfor flere varierte bransjer.

Rekruttering eller trekking av utvalget

Vi finner de 200 største selskapene i Norge på bladets Kapitals liste og sender de informasjonsskriv om spørreundersøkelsen og link til undersøkelsen.

Årsrapportene er tilgjengelige for allmennheten.

Alder

18 - 70

Inngår det voksne (18 år +) i utvalget som ikke kan samtykke selv?

Nei

Personopplysninger for utvalg 1

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- E-postadresse, IP-adresse eller annen nettidifikator
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifiser e en person

Hvordan samler du inn data fra utvalg 1?

Elektronisk spørreskjema

Vedlegg

[Test – Vis - Nettskjema.pdf](#)

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon for utvalg 1

Informerer du utvalget om behandlingen av opplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[Informasjonsskriv.pdf](#)

Tredjepersoner

Skal du behandle personopplysninger om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan dokumenteres samtykkene?

- Elektronisk (e-post, e-skjema, digital signatur)

Hvordan kan samtykket trekkes tilbake?

Ved å kontakte oss studentene/veileder. Enten via telefon eller epost.

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet opplysninger om seg selv?

Ved å kontakte oss kan de få slettet besvarelsen sin og få sende inn ny besvarelse dersom det skulle være behov for dette. Vi kan også sende de deres besvarelse dersom det uttrykkes ønske for det.

Totalt antall registrerte i prosjektet
100-999

Tillatelser

Skal du innhente følgende godkjenninger eller tillatelser for prosjektet?

Behandling

Hvor behandles opplysningene?

- Ekstern tjeneste eller nettverk (databehandler)
- Maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon

Hvem behandler/har tilgang til opplysningene?

- Interne medarbeidere
- Prosjektansvarlig
- Student (studentprosjekt)
- Databehandler

Hvilken databehandler har tilgang til opplysningene?

Nord Universitet og UiO Nettskjema

Tilgjengeliggjøres opplysningene utenfor EU/EØS til en tredjestat eller internasjonal organisasjon?
Nei

Sikkerhet

Oppbevares personopplysningene atskilt fra øvrige data (koblingsnøkkel)?
Nei

Begrunn hvorfor personopplysningene oppbevares sammen med de øvrige opplysningene

Informasjonen blir anonymisert ved prosjektslutt og vi innhenter ikke særlige eller strafferettslige opplysninger. Formålet til prosjektet er å koble personopplysninger om kompetanse mm. med rapporteringskvalitet.

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

- Endringslogg
- Adgangsbegrensning

Varighet

Prosjektperiode
01.02.2022 - 31.12.2022

Skal data med personopplysninger oppbevares ut over prosjektperioden?
Nei, data vil bli oppbevart uten personopplysninger (anonymisering)

Hvilke anonymiseringstiltak vil bli foretatt?

- Personidentifiserbare opplysninger fjernes, omskrives eller grovkategoriseres

Vil de registrerte kunne identifiseres (direkte eller indirekte) i oppgave/avhandling/øvrige publikasjoner fra prosjektet?

Nei

Tilleggsopplysninger

Vurdering

Referansenummer

833419

Prosjekttittel

Spørreskjema - bærekraftrapportansvarlig

Behandlingsansvarlig institusjon

Nord Universitet / Handelshøgskolen / Økonomisk analyse og regnskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Even Fallan, even.fallan@pm.me, tlf: 40045902

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Ingrid Kjøren Wesche, ingrid.k.wesche@student.nord.no, tlf: 47636168

Prosjektperiode

01.02.2022 - 31.12.2022

Vurdering (1)

17.02.2022 - Vurdert

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

For studenter er det obligatorisk å dele prosjektet med prosjektansvarlig (veileder). Del ved å trykke på knappen «Del prosjekt» i menylinjen øverst i meldeskjemaet. Prosjektansvarlig bes akseptere invitasjonen innen en uke. Om invitasjonen utløper, må han/hun inviteres på nytt.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen

om:

lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål

dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet

lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 3 - Spørreundersøkelse

Sjekk universell utforming i skjemaet

Bærekraftsrapportering

Obligatoriske felter er merket med stjerne *

Samtykke: *

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet, og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker at opplysningene jeg deler kan behandles og benyttes frem til prosjektet er avsluttet.

Jeg samtykker.

1. Hva er din e-postadresse? *

2. Hvilken rolle har du i virksomheten? *

- Bærekraftsansvarlig
- CEO
- CFO
- Ansatt i teamet
- Annet - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

- Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «2. Hvilken rolle har du i virksomheten?»

3. Hvor mange år har du vært i virksomheten? *

- Mindre enn 2 år
- 2 - 4 år
- 5 - 7 år
- 8 - 10 år
- Mer enn 10 år

4. Hvem har ansvaret for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

- Bærekraftsansvarlig
- CEO
- CFO
- Styret
- Andre - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

- Dette elementet vises kun dersom alternativet «Andre - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «4. Hvem har ansvaret for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen?»

Karakteristikk av ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen

I denne delen av spørreundersøkelsen ønsker vi at spørsmålene svares ut i fra den som er ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten sitt ståsted.

5. Kjønn *

- Mann
- Kvinne

6. Alder *

- 20 - 29 år
- 30 - 39 år
- 40 - 49 år
- 50 - 59 år
- 60 år og over

7. Hvilken utdanning har den ansvarlige? *

- Videregående
- Fagskole
- Bachelor
- Master

7.1. Hvilken bachelor har den ansvarlige? *

i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Bachelor» er valgt i spørsmålet «7. Hvilken utdanning har den ansvarlige?»

- Økonomi og ledelse
- Regnskap og revisjon
- Biologi
- HRM
- Historie
- Markedsføring
- Internasjonale relasjoner
- Annet - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «7.1. Hvilken bachelor har den ansvarlige?»

7.2. Hvilken master har den ansvarlige? *

 Dette elementet vises kun dersom alternativet «Master» er valgt i spørsmålet «7. Hvilken utdanning har den ansvarlige?»

- Siviløkonom - Master of Science in Business
- Master i regnskap og revisjon
- Master i bærekraftig produksjon og utnyttelse av marine bioressurser
- Biovitenskap
- Human Resource Management (HRM)
- Journalistikk og kommunikasjonsarbeid
- MBA i strategi og ledelse
- Master of Science i global ledelse
- Entreprenørskap og forretningsutvikling
- Helsevitenskap
- Annet - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

 Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «7.2. Hvilken master har den ansvarlige?»

8. Hvor mange år har vedkommende hatt dette ansvaret? *

- Mindre enn 2 år
- 2 - 4 år
- 5 - 7 år
- 8 - 10 år
- Mer enn 10 år

9. Hvor mye erfaring har den ansvarlige generelt? (Mulig å huke av for flere alternativer) *

- Ingen
- Utdanning
- Nåværende virksomhet
- Tidligere virksomhet(er)
- Kurs, seminarer, fagdag o.l.
- Annet - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

- i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «9. Hvor mye erfaring har den ansvarlige generelt? (Mulig å huke av for flere alternativer)»

Bærekraftsrapportering

10. Jobber den ansvarlige alene eller i et team ved utarbeidelsen? *

- Alene
- Team

10.1 Får den ansvarlige informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

- i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Alene» er valgt i spørsmålet «10. Jobber den ansvarlige alene eller i et team ved utarbeidelsen?»

Med «utenfor virksomheten» mener vi for eksempel revisor, myndigheter, konsulenter leverandører, kunder, venner og bekjente o.l.

- Får hjelp fra andre innenfor virksomheten
- Får hjelp fra andre utenfor virksomheten
- Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten
- Får ingen hjelp fra andre

10.2 Hvor mange får vedkommende informasjon fra både innenfor og utenfor virksomheten (estimer)? *

- i** Dette elementet vises kun dersom alternativet «Får hjelp fra andre innenfor virksomheten», «Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten» eller «Får hjelp fra andre utenfor virksomheten» er valgt i spørsmålet «10.1 Får den ansvarlige informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen?»

- 1 - 3 personer
- 4 - 6 personer
- 7 - 9 personer
- 10 eller flere personer

10.3. Får teamet informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

- i** Dette elementet vises kun dersom alternativet «Team» er valgt i spørsmålet «10. Jobber den ansvarlige alene eller i et team ved utarbeidelsen?»

Med «utenfor virksomheten» mener vi for eksempel revisor, myndigheter, konsulenter leverandører, kunder, venner og bekjente o.l.

- Får hjelp fra andre innenfor virksomheten
- Får hjelp fra andre utenfor virksomheten
- Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten
- Får ingen hjelp fra andre

10.4 Hvor mange får teamet informasjon fra både innenfor og utenfor virksomheten (estimer)? *

- i** Dette elementet vises kun dersom alternativet «Får hjelp fra andre innenfor virksomheten», «Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten» eller «Får hjelp fra andre utenfor virksomheten» er valgt i spørsmålet «10.3. Får teamet informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen?»

- 1 - 3 personer
- 4 - 6 personer
- 7 - 9 personer
- 10 eller flere personer

11. Hvilken grad har den ansvarlige/teamet kjennskap til rapporteringsstandarder? *

Dette kan være rammeverk, veiledningsprinsipper o.l.

Verdi

12. Hvilken grad benytter den ansvarlige/teamet rapporteringsstandarder? *

Dette kan være rammeverk, veiledningsprinsipper o.l.

Verdi

13. Hvilken grad blir det satt av eller tildelt ressurser til bærekraftsrapporteringen (økonomiske og menneskelige ressurser) *

Verdi

14. Ranger virksomhetens kompetanse i forhold til bærekraftsrapporteringen? *

Svært manglende			God		Svært god
1		2	3	4	5

Verdi

15. Ranger kvaliteten på virksomhetens bærekraftsrapport? *

Svært svak			God		Svært god
1		2	3	4	5

Verdi

16. Har virksomheten fått ekstern attestasjon/verifisering av rapportert bærekraftsinformasjon, for eksempel fra revisor eller andre aktører som DNV (Veritas)? *

- Ja
- Nei

17. Følger virksomheten rapporteringsstandarder? *

- Ja
- Nei

18. Har virksomheten egen bærekraftsrapport? *

- Ja
- Nei

19. Har virksomheten miljøsertifisering (av miljøledelsessystemer eller produkter)? *

- Ja
- Nei

19.1. Hvilken sertifisering? *

i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «19. Har virksomheten miljøsertifisering (av miljøledelsessystemer eller produkter)?»

- Miljøfyrtårn
- ISO 14000-serien
- EMAS
- Annet - spesifiser i tekstboks

Spesifiser *

i Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet - spesifiser i tekstboks» er valgt i spørsmålet «19.1. Hvilken sertifisering?»

[Se nylige endringer i Nettskjema](#)

Vedlegg 4 - Deskriptiv statistikk og resultater fra spørreundersøkelse

N = 22	Antall	Andel
<i>Bachelor</i>		
Økonomi og ledelse	5	20.0
Historie	1	4.0
Markedsføring	3	12.0
Internasjonale relasjoner	1	4.0
Annet - spesifiser i tekstboks	15	60.0
<hr/>		
N = 68		
<i>Master</i>		
Siviløkonom	28	36.8
Master i regnskap og revisjon	6	7.9
Master i bærekraftig produksjon og utnyttelse av marine bioressurser	1	1.3
Human Resource Management (HRM)	1	1.3
Journalistikk og kommunikasjonsarbeid	3	3.9
MBA i strategi og ledelse	5	6.6
Entreprenørskap og forretningsutvikling	1	1.3
Annet - spesifiser i tekstboks	31	40.8

Rapport fra «Bærekraftsrapportering»

Innhentede svar pr. 17. mai 2022 22:59

- Leverte svar: **93**
- Påbegynte svar: **0**
- Antall invitasjoner sendt: **0**

Uten fritekstsvaer

Samtykke: *

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet, og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker at opplysningene jeg deler kan behandles og benyttes frem til prosjektet er avsluttet.

Svar	Antall	Prosent	
Jeg samtykker.	52	55,9 %	

Hvilken rolle har du i virksomheten? *

Svar	Antall	Prosent	
Bærekraftsansvarlig	56	60,2 %	
CEO	1	1,1 %	
CFO	5	5,4 %	
Ansatt i teamet	14	15,1 %	
Annet - spesifiser i tekstboks	17	18,3 %	

Hvor mange år har du vært i virksomheten? *

Svar	Antall	Prosent	
Mindre enn 2 år	24	25,8 %	
2 - 4 år	15	16,1 %	
5 - 7 år	18	19,4 %	
8 - 10 år	9	9,7 %	
Mer enn 10 år	27	29 %	

Hvem har ansvaret for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

Svar	Antall	Prosent	
Bærekraftsansvarlig	58	62,4 %	
CEO	2	2,2 %	
CFO	6	6,5 %	
Styret	2	2,2 %	
Andre - spesifiser i tekstboks	25	26,9 %	

Karakteristikk av ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen

I denne delen av spørreundersøkelsen ønsker vi at spørsmålene svares ut i fra den som er ansvarlig for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten sitt ståsted.

Kjønn *

Svar	Antall	Prosent	
Mann	34	36,6 %	
Kvinne	59	63,4 %	

Alder *

Svar	Antall	Prosent	
20 - 29 år	8	8,6 %	

30 - 39 år	25	26,9 %	
40 - 49 år	28	30,1 %	
50 - 59 år	24	25,8 %	
60 år og over	8	8,6 %	

Hvilken utdanning har den ansvarlige? *

Svar	Antall	Prosent
Videregående	0	0 %
Fagskole	3	3,2 %
Bachelor	22	23,7 %
Master	68	73,1 %

Hvilken bachelor har den ansvarlige? *

Svar	Antall	Prosent
Økonomi og ledelse	5	5,4 %
Regnskap og revisjon	0	0 %
Biologi	0	0 %
HRM	0	0 %
Historie	1	1,1 %
Markedsføring	3	3,2 %
Internasjonale relasjoner	1	1,1 %
Annet - spesifiser i tekstboks	15	16,1 %

Hvilken master har den ansvarlige? *

Svar	Antall	Prosent
Siviløkonom - Master of Science in Business	28	30,1 %
Master i regnskap og revisjon	6	6,5 %
Master i bærekraftig produksjon og utnyttelse av marine bioressurser	1	1,1 %
Biovitenskap	0	0 %
Human Resource Management (HRM)	1	1,1 %
Journalistikk og kommunikasjonsarbeid	3	3,2 %
MBA i strategi og ledelse	5	5,4 %
Master of Science i global ledelse	0	0 %
Entreprenørskap og forretningsutvikling	1	1,1 %
Helsevitenskap	0	0 %
Annet - spesifiser i tekstboks	31	33,3 %

Hvor mange år har vedkommende hatt dette ansvaret? *

Svar	Antall	Prosent
Mindre enn 2 år	46	49,5 %
2 - 4 år	24	25,8 %
5 - 7 år	12	12,9 %
8 - 10 år	2	2,2 %
Mer enn 10 år	9	9,7 %

Hvor mye erfaring har den ansvarlige generelt? (Mulig å huke av for flere alternativer) *

Svar	Antall	Prosent
Ingen	1	1,1 %

Utdanning	52	55,9 %	
Nåværende virksomhet	73	78,5 %	
Tidligere virksomhet(er)	50	53,8 %	
Kurs, seminarer, fagdag o.l.	56	60,2 %	
Annet - spesifiser i tekstboks	9	9,7 %	

Bærekraftsrapportering

Jobber den ansvarlige alene eller i et team ved utarbeidelsen? *

Svar	Antall	Prosent	
Alene	10	10,8 %	
Team	83	89,2 %	

Får den ansvarlige informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

Med «utenfor virksomheten» mener vi for eksempel revisor, myndigheter, konsulenter leverandører, kunder, venner og bekjente o.l.

Svar	Antall	Prosent	
Får hjelp fra andre innenfor virksomheten	5	50 %	
Får hjelp fra andre utenfor virksomheten	1	10 %	
Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten	4	40 %	
Får ingen hjelp fra andre	0	0 %	

Hvor mange får vedkommende informasjon fra både innenfor og utenfor virksomheten (estimer)? *

Svar	Antall	Prosent	
1 - 3 personer	1	10 %	
4 - 6 personer	5	50 %	
7 - 9 personer	1	10 %	
10 eller flere personer	3	30 %	

Får teamet informasjon fra andre under utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen? *

Med «utenfor virksomheten» mener vi for eksempel revisor, myndigheter, konsulenter leverandører, kunder, venner og bekjente o.l.

Svar	Antall	Prosent	
Får hjelp fra andre innenfor virksomheten	30	36,1 %	
Får hjelp fra andre utenfor virksomheten	9	10,8 %	
Får hjelp fra andre innenfor og utenfor virksomheten	43	51,8 %	
Får ingen hjelp fra andre	1	1,2 %	

Hvor mange får teamet informasjon fra både innenfor og utenfor virksomheten (estimer)? *

Svar	Antall	Prosent	
1 - 3 personer	14	17,1 %	
4 - 6 personer	18	22 %	
7 - 9 personer	16	19,5 %	
10 eller flere personer	34	41,5 %	

Har virksomheten fått ekstern attestasjon/verifisering av rapportert bærekraftsinformasjon, for eksempel fra revisor eller andre aktører som DNV (Veritas)? *

Svar	Antall	Prosent	
Ja	36	38,7 %	
Nei	57	61,3 %	

Følger virksomheten rapporteringsstandarder? *

Svar	Antall	Prosent	

Ja	80	86 % 	
Nei	13	14 % 	

Har virksomheten egen bærekraftsrapport? *

Svar	Antall	Prosent	
Ja	69	74,2 % 	
Nei	24	25,8 % 	

Har virksomheten miljøsertifisering (av miljøledelsessystemer eller produkter)? *

Svar	Antall	Prosent	
Ja	59	63,4 % 	
Nei	34	36,6 % 	

Hvilken sertifisering? *

Svar	Antall	Prosent	
Miljøfyrtårn	25	26,9 % 	
ISO 14000-serien	44	47,3 % 	
EMAS	0	0 %	
Annet - spesifiser i tekstboks	7	7,5 % 	

[Se nylige endringer i Nettskjema](#)

Vedlegg 5 - Test av kvalitetsvariablene

Kvalitet 1

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t		Tolerance	VIF
1 (Constant)	6.494	1.709		3.800	.000		
Størrelse	.213	.111	.195	1.914	.059	.875	1.142
Miljøpåvirkning	.147	.441	.035	.333	.740	.846	1.182
Kjønn	-.170	.331	-.052	-.515	.608	.876	1.141
Alder	-.537	.166	-.378	-3.232	.002	.663	1.508
Utdanning?	-.457	.318	-.153	-1.438	.154	.802	1.247
Ansiennitet	.085	.137	.068	.619	.538	.753	1.328
Rapporteringsteam	1.032	.494	.204	2.088	.040	.951	1.051
Kompetansenettverk	.282	.137	.208	2.053	.043	.880	1.136
Nettverk	.002	.001	.140	1.381	.171	.878	1.139
LinkedIn Justert							
Forklaringsgrad	.165						
F-verdi	3.021						

a. Dependent Variable: Kvalitet1

Kvalitet 2

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t		Tolerance	VIF
1 (Constant)	1.719	.597		2.880	.005		
Størrelse	.087	.039	.228	2.254	.027	.875	1.142
Miljøpåvirkning	.047	.154	.032	.306	.760	.846	1.182
Kjønn	-.065	.116	-.057	-.566	.573	.876	1.141
Alder	-.166	.058	-.332	-2.855	.005	.663	1.508
Utdanning?	-.183	.111	-.175	-1.652	.102	.802	1.247
Ansiennitet	.019	.048	.043	.396	.693	.753	1.328
Rapporteringsteam	.419	.173	.236	2.431	.017	.951	1.051
Kompetansenettverk	.093	.048	.197	1.950	.055	.880	1.136
Nettverk	.001	.000	.160	1.580	.118	.878	1.139
LinkedIn Justert							
Forklaringsgrad	.175						
F-verdi	3.169						

a. Dependent Variable: Kvalitet2

Kvalitet 3

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t		Tolerance	VIF
1 (Constant)	1.694	.584		2.900	.005		
Størrelse	.088	.038	.234	2.310	.023	.875	1.142
Miljøpåvirkning	.033	.151	.023	.221	.826	.846	1.182
Kjønn	-.057	.113	-.051	-.502	.617	.876	1.141
Alder	-.152	.057	-.311	-2.674	.009	.663	1.508
Utdanning?	-.187	.109	-.182	-1.719	.089	.802	1.247
Ansiennitet	.023	.047	.054	.493	.623	.753	1.328
Rapporteringsteam	.422	.169	.243	2.501	.014	.951	1.051
Kompetansenettverk	.095	.047	.205	2.025	.046	.880	1.136
Nettverk	.001	.000	.147	1.451	.150	.878	1.139
LinkedIn Justert							
Forklaringsgrad	.174						
F-verdi	3.154						

a. Dependent Variable: Kvalitet3

Kvalitet 4

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t		Tolerance	VIF
1 (Constant)	1.832	.662		2.767	.007		
Størrelse	.100	.043	.235	2.327	.022	.875	1.142
Miljøpåvirkning	.016	.171	.009	.091	.927	.846	1.182
Kjønn	-.094	.128	-.074	-.736	.464	.876	1.141
Alder	-.168	.064	-.304	-2.613	.011	.663	1.508
Utdanning?	-.168	.123	-.144	-1.367	.175	.802	1.247
Ansiennitet	.004	.053	.009	.082	.935	.753	1.328
Rapporteringsteam	.485	.191	.246	2.536	.013	.951	1.051
Kompetansenettverk	.114	.053	.216	2.140	.035	.880	1.136
Nettverk LinkedIn Justert	.001	.000	.147	1.454	.150	.878	1.139
Forklaringsgrad	.176						
F-verdi	3.177						

a. Dependent Variable: Kvalitet4